

ØKONOMIPLAN 2018 – 2021

ÅRSBUDSJETT 2018

Gjemnes kommune

Innhold

Forside	1
1. Innledning – lovhjemmel	4
1.1 Prosess og framdrift	4
2. Statsbudsjettet	8
2.1 Inntektssystemet i 2018	9
2.2 Rammeoverføringer	13
3. Økonomiplanperioden	14
3.1 Budsjettkommentarer budsjettskjema I A og I B.	14
4. Driftsrammer 2018	19
5. Investeringsbudsjettet 2018- 2021	21
5.1 Beskrivelse av tiltak investering	22
6. KOSTRA	25
6.1 Nøkkeltall KOSTRA.....	26
6.2 KOSTRA – tall for utvalgte tjenesteområder	29
6.3 Rådmannens kommentarer til KOSTRA – tallene	38
7. Rådmannen avsluttende kommentarer.....	40
8. Rådmannens forslag til vedtak	41
9. Handlingsplan	43
9.1 Overordna mål	43
9.2 NAV.....	44
9.3 Grunnskole.....	45
9.4 Barnehagene.....	46
9.5 Helse og omsorg	46
9.6 Areal og drift.....	47
9.7 Kultur	49
9.8 Kulturskolen.....	50
10. Budsjettkommentarer	51
10.1 Sentraladministrasjonen	51
10.2 Skoleadministrasjonen	52
10.3 Angvik skole	53
10.4 Batnfjord skule	55

10.5	Barnehagene.....	56
10.6	Helse og omsorg.....	58
10.7	Areal og drift	63
10.8	Kultur	65
10.9	Kulturskolen.....	66
11.	Hovedoversikter	67

1. Innledning – lovhjemmel

Med hjemmel i kommuneloven § 45 jf. § 2, skal kommunestyret vedta årsbudsjett for kommende kalenderår innen utgangen av året. Det er formannskapet som skal legge fram forslag til budsjett for kommunestyret. Forslaget skal ut til alminnelig ettersyn senest 14 dager før det skal behandles i kommunestyret. Budsjettet er utarbeidet i samsvar med kommuneloven §§ 45 og 46 og forskrift om årsbudsjett gitt med hjemmel i kommuneloven § 46 nr. 8 (budsjettforskriften).

Med hjemmel i kommuneloven § 44 jf. § 2, skal kommunestyret årlig vedta rullering av Økonomiplan for de fire neste årene. Formannskapet legger fram innstilling til vedtak for kommunestyret. Innstilling til økonomiplan skal legges fram til alminnelig ettersyn minst 14 dager, før behandling i kommunestyret. Økonomiplanen er utarbeidet i samsvar med kommuneloven § 44 og forskrift om årsbudsjett gitt med hjemmel i kommuneloven § 46 nr. 8 (budsjettforskriften).

Årsbudsjettet og Økonomiplanen er utarbeidet i samsvar med kommunen sitt økonomireglement.

Det er Handlingsprogrammet som er det politiske styringsredskapet kommunestyret har. Økonomiplanen viser hvilke ressurser kommunen kan regne med å disponere de kommende år, og skal være sammordnet med og avstemt mot kommunens mål. Framlegget til økonomiplan må sees i sammenheng med regnskap og årsrapport for 2016.

1.1 Prosess og framdrift

Rammer og forutsetninger

18. august d.å. sendte rådmannen ut budsjetttrundskriv til ledere med budsjettansvar. Nedenfor gjengis en del hovedpunkter i budsjetttskrivet.

Rådmannen la opp til følgende prioriteringer i budsjettprosessen mot neste års budsjett.

- Prioritere hvor det skal reduseres
- Prioritere nye oppgaver/tjenester
- Prioritere vedlikeholdsoppgaver
- Prioritering investeringstiltak

Rammer og forutsetninger

Rammene skulle settes med utgangspunkt i reviderte driftsrammer for 2017. I de enkelte netto driftsrammer for ansvarsområdene var det lagt inn en reduksjon på 2,0 %, som utgjorde 3,180 mill. kr.

SUM netto driftsrammer for ansvarsområdene 1000-5100 var satt til 156,348 mill. kr., og kom fram slik i hele 1000 kr.:

• Revidert budsjett 2017 netto ansvarsramme 1000- 5100	kr. 159 361
• Endrede forutsetninger 2018	kr 67
• Handlingsprogram- tiltak vedlikehold- økning	kr 100
• Reduksjon driftsramme (driftstiltak) 2,0 %	- kr. 3 180
Justerte nettorammer ansvar 1000-5100	kr. 156 348

Årets lønnsoppgjør ble tatt inn i driftsrammen for de enkelte ansvarsrammene etter at dette var klart. I budsjettet for 2018 ble det lagt inn estimert lønnsvekst på egen post i budsjettet under ansvar 7000, tilsvarende 3,0 mill. kr. for neste års lønnsoppgjør, som er et hovedoppgjør.

Investeringsbudsjett

Rådmannens foreløpige forslag til investeringsbudsjett for perioden 2018 – 2021 ble også sendt ut for kommentarer og forslag til endringer og innspill. Prosjekt som går over flere år, budsjetteres med det beløp som kan forventes blir brukt dette året.

Merverdiavgift er en del av finansieringen. Det skal m.a.o. budsjetteres med nettobeløp i investeringsbudsjettet med unntak av prosjekter som er unntatt kompensasjonsloven som for eksempel kommunale boliger for utlån.

I budsjettskriver påpekte rådmannen at for de kommende år får kommunen mest sannsynlig en reduksjon på 1 mill. kr. årlig gjennom inntektssystemet/ rammeoversføringene.

For å oppnå balanse i budsjettet på det tidspunkt budsjettskrivet ble skrevet, og for å dekke opp bl.a. lønnsoppgjør, økt satsing på vedlikehold og avsetning til netto driftsresultatet, ble det foreslått å redusere driftsrammene til den enkelte samlet med på 3,180 mill. kr. Reduksjonen i rammen på 2,0 % er fordelt likt på alle ansvarsområdene ut i fra revidert netto budsjetttramme for 2017.

I budsjettskrivet var det lagt opp til en buffer på ca. 3,1 mill. kr., fordelt med kr. 100 000 til kommunestyrets reservepost, og kr. 3 mill. kr til avsetning til disposisjonsfond for å imøtekomme kravet opp mot 1,5 % netto driftsresultat.

Konsekvensanalyse

Rådmannen ba om å få oversendt en kortfattet konsekvensanalyse av foreslalte reduksjonstiltak og eventuelt nye tiltak fra avdelingslederne/ budsjettansvarlige.

Dokumentet skulle inneholde relevant KOSTRA-statistikk som visste nivået for tjenesten sammenlignet med kommunegruppen vi tilhører (2), og Møre og Romsdal fylke (Gjemnes-K2-MR). Stolpediagram mv. settes opp i den rekkefølgen. Tabellene skulle ledsages av kommentarer der det var store avvik.

Tidsplan oppsummert for budsjettprosessen kunne sammenfattes slik:

	Hva	Hjem	Frist
Budsjetttrundskriv		Rådmann/ økonomisjef	22.08.17
Foreløpig budsjettkommentar	Konsekvenser	Ledere	7.9.17
Felles møte		KST, Ledere, HTV, HVO	
Utredning etter vedtak		Ledere	29.9.17
Felles møte	eBudsjett- siste3 frist	Ledere	30.10.17
Rådmannen	Budsjettkommentarer	Lederne	6.11.17
Formannskapet	Gebrysaker		7.11.17
Formannskapet	Økonomiplan og budsjett	Rådmannen	13.11.17
Formannskapet	Budsjett til off. ettersyn		14.11.17
Kommunestyret	Gebrysaker		28.11.17
Høringsfrist	Økonomiplan og budsj.		28.11.17
Formannskapet	Behandler uttalelser		28.11.17
Kommunestyret	Vedtar budsjett		12.12.17

Forslag til driftsrammer 2018

Gjennom høsten og etter framleggelsen av statsbudsjettet har rådmannen måtte endre forutsetningen til budsjett og driftsrammene slik:

• Revidert budsjett 2017 netto ansvarsramme 1000- 5100	kr. 159 361
• Avsetning til vedlikehold bygg/ anlegg	kr. 150
• Endrede forutsetninger 2018	kr. 3 722
• Reduserte driftstiltak 2,0 %	- kr. 3 180
Justerte nettorammer ansvar 1000-5100	kr. 160 103

Kommunestyret har tidligere vedtatt at budsjettet skal legges fram med et netto driftsresultat på 3 %. Det er ikke satt av midler til disposisjonsfondet/ netto driftsresultat for 2018.

I budsjettet for 2018 legges det inn estimert lønns- og prisvekst på egen post i budsjettet, tilsvarende 3,0 mill. kr. Det er ikke satt av midler på kommunestyrets reservepost.

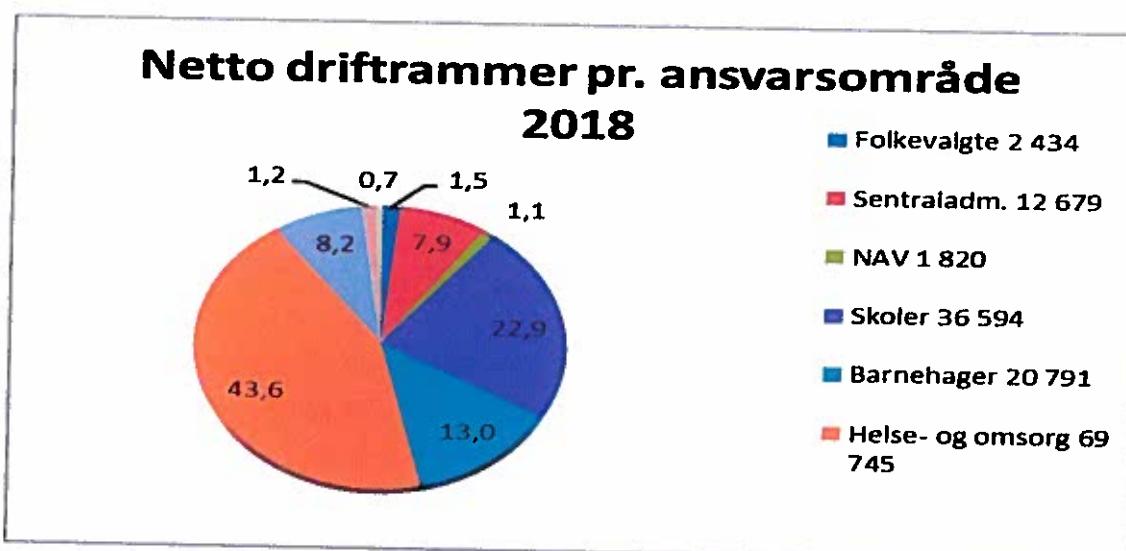
Kolonnen "endrede forutsetninger" i tabellen nedenfor er det lagt inn de endringer som pr. oktober måned er kjent. Kolonnen "reduserte driftstiltak" er beregnet av revidert ramme 2017 før endrede forutsetninger er lagt inn.

Rammene var satt med utgangspunkt i reviderte driftsrammer for 2017. Dette gir virksomhetene følgende netto driftsrammer pr. ansvarsområde i hele 1000 kr. for ansvarsrammene 1000-5100 for 2018:

Ansvar		Revidert budsjett 17	Endrede forutsetninger	Reduserte driftstiltak	Netto driftsrammer 18
1000	Folkevalgte	2 568	-88	-51	2 434
1100-1300	Sentraladministrasjonen	13 351	-406	-266	12 679
1400	NAV	1 857	0	-37	1 820
2000	Skolefaglig kompetanse	7 281	-200	-145	6 936
2050	Barnehagefaglig komp.	7 229	301	-144	7 386
2100	Angvik skole	6 487	-100	-129	6 258
2200	Batnfjord skule	23 798	78	-476	23 400
2500	Angvik barnehage	2 875	-50	-57	2 768
2600	Solsida barnehage	6 329	-70	-126	6 133
2800	Bergsøy barnehage	1 848	525	-36	2 337
2900	Astaddalen mus./fri.bhg	2 252	-40	-45	2 167
3000	Helse og omsorg	67 222	3 867	-1 344	69 745
4000	Areal og drift	13 236	100	-264	13 072
5000	Kulturkontoret	1 913	0	-38	1 875
5100	Rektor musikk/kultursk.	1 115	0	-22	1 093
SUM		159 361	3 922	-3 180	160 103

Detaljene med utgangspunkt i rådmannens endelige budsjettrammer har blitt lagt inn av de budsjettansvarlige i budsjettmodulen eBudsjett i løpet av september-november måned.

Grafisk fordeles netto driftsrammer pr. ansvarsramme slik:

Nye rammer og forutsetninger

Etter at statsbudsjettet ble lagt fram, fikk virksomheter/ avdelinger tildelt nye korrigerte rammer. Statsbudsjettet har elementer i seg og nye forutsetninger i.f.t. de økonomiske rammevilkårene, og som er lagt inn i budsjettet/ økonomiplanen. Det er en samlet økning ift. revidert budsjett 17 og budsjettforslag 18 med netto kr. 742 000.

Det framlagte statsbudsjettet viser en økning i rammeoversføringene på 0,1 %, tilsvarende kr. 56 000 i.f.t. revidert nasjonalbudsjett (RNB 2017). Det er i statsbudsjettet forutsatt en skattevekst og inntektsutjevning for 2018 if.t. RNB 2017 på 1,759 mill. kr. for Gjemnes kommune. Sum vekst i frie inntekter utgjør 1,815 mill. kr. eller 1,1 %. Dette er blant de kommuner i fylket med lavest skattevekst. De 3 siste årene har også Gjemnes kommune lavest vekst i frie inntekter.

Rådmannens budsjettforslag inneholder et skatteanslag og inntektsutjevning i tråd med framlagt statsbudsjett. Likevel har rådmannen valgt å redusere skatteanslaget til et mere realistisk anslag, og samtidig øke inntektsutjevningen tilsvarende. Skatteinngangen og rammer (de frie inntekter) blir kommentert særskilt under eget avsnitt i dokumentet.

De enkelte avdelinger og virksomheter har drøftet budsjettet med tillitsvalgte underveis i prosessen. I tillegg er budsjettet orientert om og drøftet med Hovedtillitsvalgto.

2. Statsbudsjettet

Statsbudsjettet ble lagt fram torsdag 12. oktober d.å. Regjeringen sier bl.a. om statsbudsjettet:

«

Veksten i de frie inntektene er grunngitt med mellom annet følgende satsinger:

- 200 millioner kroner til tidlig innsats i barnehagen og skolen.
- 200 millioner kroner til forebyggende tiltak til barn, unge og familier, som eksempelvis kan brukes i helsestasjons- og skolehelsetjenesten, eller satsing på sosiallærere, psykologer eller samarbeid med private aktører om foreldrestøttende tiltak.
- 300 millioner kroner til et bedre tilbud til rusavhengige.

«

Nedenfor følger et sammendrag av hovedpunktene i det økonomiske opplegget for kommunene.

Høye skatteinntekter også i 2017

Inntektsveksten er forventet å bli vesentlig høyere enn hva som er lagt til grunn i Revidert nasjonalbudsjett 2017. Anslaget for kommunene sine skatteinntekter i 2017 er oppjustert med kr 3,4 mrd. i.f.t. til Revidert nasjonalbudsjett 2017. Bakgrunnen for dette er ekstraordinære store utbytte til aksjeeiere også i 2016, trolig som en følge av den nye skattereformen.

Regjeringa sitt forslag for kommunene i 2018

Den nominelle veksten i skatteinntekter for kommunene fra 2017 til 2018, er forventet å bli om lag 2,4 prosent. Anslaget på skatteinntektene for kommunene for 2017 bygger blant annet på forutsetninger om en sysselsettings- og lønnsvekst på anslagsvis 1,1 og 3 prosent.

Skatteprosenten (skattøren) i kommunene vil for 2018 være 11,8, og er dermed uforandret fra 2017. For kommunene sine samlede inntekter vil skattedelen være 40 prosent også for 2017.

Kommunal deflator er en indeks for beregning av realvekst i kommunesektoren sine inntekter. Lønnsvekst og prisvekst på kjøp av varer og tjenester ligger til grunn for deflatoren. I

statsbudsjettet blir inntektene i kommunesektoren prisjustert, slik at endringer i inntektene er basert på realverdier. For beregning av realvekst i kommunesektoren blir det lagt til grunn en vekst i deflatoren på 2,6 prosent for 2018, hvor overslag på lønnsveksten inngår med 3,0 prosent og teller nærmere 2/3 av den samlede deflatoren, mens forventet prisvekst på varer og tjenester

ingår med 1,9 prosent. Deflatoren blir benyttet til prisjustering av statlige rammetilskudd og øremerkede tilskudd i statsbudsjettet.

Deflatoren for 2017 blir anslått til 2,3 prosent, hvor lønnsveksten inngår med 2,4 prosent. Dette er i samsvar med anslaget i Revidert nasjonalbudsjett 2017.

Frie inntekter

De frie inntektene omfatter rammetilskudd og skatteinntekter.

For kommuneopplegget i 2018 er det lagt opp til en realvekst i frie inntekter på snaue 3,6 mrd. kr. Priskompensasjon fra 2017 til 2018 kommer i tillegg. Det er lagt inn flere føringer på beløpet på kr 3,6 mrd.:

- i) Endringer i befolkningssammensetningen gir kommunesektoren utfordringer som medfører merutgifter. Kr 2,2 mrd. skal finansieres innenfor veksten i frie inntekter.
- ii) Overslag viser at økning i kommunene sine samlede pensjonskostnader er om lag kr 300 mill. i 2017. Disse kostnadene må dekkes av veksten i de frie inntektene.
- iii) I tillegg kommer satsing på tiltak som er finansiert fra veksten i frie inntekter på i alt 700 mill. kr.:

1. kr 200 mill. skal gå til tidlig innsats i barnehage og skule
2. kr 300 mill. skal gå til økt satsing innanfor rusomsorg
3. kr 200 mill. skal gå til forebyggende tiltak, jf. den nye barnevernsreformen

Dette innebærer at handlingsrommet for kommunene er på om lag kr 400 mill. innenfor det samlede beløpet fra veksten i fri inntekter.

2.1 Inntektssystemet i 2018

Som en følge av endringer i innbyggertall og distriktsindeks, kan det være endringer i beregningene av inntekter for noen kommuner i 2018. Bortsett fra dette er det bare mindre endringer i inntektssystemet. For regionalpolitiske tilskudd, dvs. distriktstilskudd Sør-Norge, distriktstilskudd Nord-Norge, storbytilskudd, småkommunetilskudd og veksttilskudd, blir satsene ikke prisjustert. Dette innebærer at disse tilskuddene i realverdier blir lavere. Dette blir motsvar av et høyere innbyggertilskudd, noe som innebærer en vektlegging av fordeling per innbygger mer enn fordeling per kommune.

Vedlikeholdstilskuddet som hadde som formål å bidra til økt aktivitet på Sør- og Vestlandet for kommuner som var særlig rammet av nedgangen i petroleumsrelaterte næringer, blir ikke videreført i 2018.

Inntektsgarantiordningen (INGAR)

Grenseverdien i inntektsgarantiordninga (INGAR) øker fra 300 til 400 kroner per innbygger i 2018. Det vil si at ingen kommuner skal ha en beregnet årlig vekst i det totale rammetilskuddet som er lavere enn 400 kroner per innbygger sammenlignet med beregnet vekst for landsgjennomsnittet. Endringer i inntektene som følge av endringer i skatteutjevning eller skatteinngang blir ikke kompensert gjennom ordninga. Det blir heller ikke endringer i skjønnstilskudd, veksttilskudd og saker med særskilt fordeling. Inntektsgarantiordninga for 2018 blir beregnet med utgangspunkt i rammetilskuddet til kommunene etter Revidert nasjonalbudsjett 2017.

Overgangsordning gradert basistilskudd (kommunereform)

Kommuner som slår seg sammen og som i overgangfasen fram til sammenslåing trer i kraft, får redusert basistilskudd, blir kompensert for dette fram til 1.1.2020. I 2017 blir dette gjort ved skjønnstilskudd, men er for 2018 videreført gjennom innbyggertilskuddet med særskilt fordeling.

Regionsentertilskudd (kommunereform)

Kommuner som ikke mottar storbytilskudd, blir tildelt regionsentertilskudd når den nye sammenslåtte kommunen har mer enn om lag 8000 innbyggere. Nasjonalt var tilskuddssummen kr 100 mill. for 2017 (halvårvirkning). I 2018 blir tilskuddssummen på kr 200 mill. (beløpet blir ikke pristilpassert). Tilskuddet blir anslagsvis fordelt med en sats på 40 prosent per innbygger, og en sats på 60 prosent per sammenslåing.

Inndelingstilskudd (kommunereform)

Kommuner som får bortfall av basistilskudd og distriktstilskudd ved kommunesammenslåinger vil få årlige inndelingstilskudd fra og med det året sammenslåingen er en realitet. De årlige tilskuddene vil bli utbetalt i en periode på 15 år, for deretter å bli gradvis trappet ned i en femårsperiode til det tar slutt etter i alt 20 år.

Ufrivillig alene (kommunereform)

Kommuner som er *ufrivillig alene* etter kommunereformen og som tapte på endringene i basistilskuddet og småkommunetillegget fra 2017 til 2018, blir kompensert for dette med samme fordeling som i 2017 med priskompensasjon.

Noen aktuelle saker

Barnevern

På bakgrunn av at Stortinget har vedtatt en barnevernsreform, har kommunene fått et større faglig og økonomisk ansvar for barnevernet. Derfor har regjeringen foreslått at kr 200 mill. av veksten i de frie inntektene blir grunngitt i forebyggende tiltak for barn, unge og familier.

Barnehage

Foreldrebetalingen er foreslått økt med kr 110 per måned, og rammetilskuddet blir redusert tilsvarende anslagsvis kr 301,5 mill. Stortinget bevilget vel kr 170 mill. i budsjettforliket om 2017-budsjettet til flere barnehagelærere. Disse midlene ble overført til rammetilskuddet i Revidert nasjonalbudsjett.

Opptrappingsplan for rusfeltet

I 2018 blir en ytterligere bevilgning til rusområdet foreslått, av disse kommer kr 300 mill. gjennom en styrking av de frie inntektene. Midlene blir fordelt mellom kommunene etter delkostnadsnøkkelen for sosialhjelp.

Helsestasjon og skolehelsetjeneste

Satsingen på helsestasjon og skolehelsetjenesten blir foreslått videreført i 2018 med i underkant av kr 754 mill. gjennom rammetilskudd, og kr 287 mill. i øremerket tilskudd. Fordelingen av midlene blir gjort ut i fra tallet på innbyggere som er 19 år eller yngre. Alle kommunene er garantert et minimumsbeløp på kr 100 000.

Tilskudd til rekruttering av psykologer

Fra og med 2020 skal alle kommuner ha psykologkompetanse. Tilskuddet for kommunene for tilsettinger av psykologer blir videreført.

Ressurskrevende tjenester

Tilskudd til ressurskrevende tjenester innebærer en toppfinansiering av særlig store utgifter for tjenester til enkelte brukere. Personer som er eldre enn 67 år er ikke omfattet av ordningen. Innslagspunktet for å få kompensasjon blir økt per bruker med kr 78 000 til kr 1,235 mill. for netto utgifter fra 2016 til 2017. Dermed vil innslagspunktet øke med kr 50 000 ut over prisjustering. For 2018 blir kompensasjonsgraden videreført, det vil si 80 prosent av netto utgifter som ligger over innslagspunktet.

Heldøgns omsorgsplasser

Stortinget har vedtatt å endre investeringstilskuddet til heldøgns omsorgsplasser i kommunene med virkning fra og med 2021 til bare å gjelde plasser som gir netto tilvekst, slik at det bare blir gitt støtte til prosjekt som øker det totale tallet på plasser. Regjeringa foreslår et investeringstilskudd til om lag 1 800 heldøgns omsorgsplasser i 2018, hvor 40 prosent blir øremerket netto tilvekst av nye plasser. Personer med behov for heldøgns helse- og omsorgstjenester uavhengig av alder, diagnose og funksjonshemmning er målgruppa for ordninga.

Dagaktivitetsplasser for demente

Ved Demensplan 2020 vil kommunene få en lovfestet plikt fra 1. januar 2020 om å tilby et tilrettelagt dagaktivitetstilbud for personer med demens som bor hjemme. Som del av denne planen vil tilskudsordningen bli videreført, med framlegg om å legge til rette for 350 nye plasser i 2018.

Tidlig innsats

Regjeringen sin satsing *Tidlig innsats* skal bidra til å fange opp utfordringer i barnehage og skole tidlig, og gi de rask oppfølging. Av veksten i kommunene sine frie inntekter er kr 200 mill. grunngitt med tidlig innsats i barnehage og skole. Av disse blir kr 100 mill. fordelt etter delkostnadsnøkkelen for barnehage, og kr 100 mill. etter delkostnadsnøkkelen for skole.

Kommunesektorens frie inntekter i 2018

De frie inntektene til kommunesektoren er anslått til om lag 369,7 mrd. kroner i 2018. De frie inntektene består av rammetilskudd (44 pst.) og skatteinntekter (56 pst.) og utgjør sammen med momskompensasjonen nærmere 80 pst. av de samlede inntektene i kommunesektoren. Det er inntekter som kommunene og fylkeskommunene fritt kan ráde over, uten andre føringer fra staten enn gjeldende lover og regelverk.

I 2018 blir det lagt opp til en reell vekst i frie inntekter på -0,1 pst. regnet fra anslag på regnskap for 2017 i Prop.1 S (2017–2018). Dette anslaget inkluderer en oppjustering av skatteanslaget for 2017 med 4 mrd. kroner. Pris- og lønnsøkning i kommunesektoren er anslått til 2,6 pst. i 2018.

Et overordnet formål ved inntektssystemet er å jevne ut kommunene sine forutsetninger for å gi et likeverdig tjenestetilbud til sine innbyggere. Ved fordeling av rammetilskudd tas det derfor hensyn til strukturelle forskjeller i kommunenes kostnader og forskjeller i skatteinntektene. Dette blir gjort gjennom at utregning av rammetilskudd blir påvirket av utgifts- og inntektsutjevning.

Utgiftsutjevning

For den enkelte kommune er det utarbeidet kostnadsnøkler som sammen med andre kriteriedata sier noe om kommunens utgiftsbehov. Ut fra disse indeksene blir det gjort en fordeling til kommunene etter deres varierende utgiftsbehov. Utgiftsutjevningen er en ren omfordeling – det som blir trukket fra noen kommuner blir delt ut igjen til andre.

Utgiftsutjevningen er grunngitt med at demografiske, geografiske og sosiale forhold gir strukturelle kostnadsskiller som kommunene i liten grad kan påvirke. For at kommunesektoren skal kunne gi et likeverdig tjenestetilbud til innbyggerne sine, må det tas hensyn til slike strukturelle kostnadsskiller når de økonomiske rammene for den enkelte kommune blir fastsett. Eksempel på slike skiller i kostnader er ulik aldersfordeling eller reiseavstand innenfor kommunen. For å oppnå en rimelig utjamning av de økonomiske forutsetningene blir også

inntektene utjevnet. Skatteutjevningen omfatter inntekts- og formuesskatt fra personlige skatteytere og naturressursskatt fra kraftselskaper.

Inntektsutjevning

Det er store variasjoner i skattegrunnlaget mellom kommunene, noe som skaper store forskjeller i inntektsnivå. Gjennom utjevningen av skatt på inntekt og formue for personlige skatteytere blir disse forskjellene delvis utjevnet.

Regionalt tilskudd

Regionalttilskudd går til små kommuner under 3.200 innbyggere, og med skatteinntekter under 120 % av landsgjennomsnittet. Regionalpolitiske tilskudd til kommunene er *distriktstilskudd Nord-Norge*, *distriktstilskudd Sør-Norge*, *størbytilskudd* og *regionsenterstilskudd*. Kommuner med særlig høy befolkningsvekst får et eget *vekststilskudd*.

Skjønnstilskudd

Skjønnstilskuddet deles inn i to; det ordinære skjønnet og det lokale skjønnet. Det lokale skjønnet skal fange opp spesielle lokale behov, som ikke tas opp i utgiftsutjevningen, og gi støtte til kommuner som er utsatt for en kortsiktig inntektssvik. Det ordinære skjønnet går til kompensasjon for bl.a. økt arbeidsgiveravgift.

Samlet rammetilstskudd er summen av innbyggertilskudd, distriktstilskudd Sør-Norge, Nord-Norge- og Namdalstilstskudd, småkommunetilstskudd, storbytilskudd, vekststilskudd og skjønnstilskudd. Utgiftsutjevningen, korreksjonsordningen for elever i statlige og private skoler, saker med særskilt fordeling og inntektsgarantiordningen bidrar til å omfordеле rammetilstskudd mellom kommuner.

Framlagt statsbudsjett for 2018 viser at Gjemnes kommune vil motta 162,4 mill. kr i rammeoverføringer, skatteinntekter og løpende inntektsutjevning i 2018. Inntektene fordeles på denne måten for budsjett 2018, prognose RNB 2017 og regnskap 2016:

Frie inntekter	Budsjett 2018	RNB 2017	Regnskap 2016
Rammeoverføringer	88,249 mill. kr.	88,193 mill. kr.	89,099 mill. kr.
Løpende inntektsutjevning	11,338 mill. kr.	11,081 mill. kr.	10,731 mill. kr.
Skatteinntekter	62,814 mill. kr.	61,312 mill. kr.	59,460 mill. kr.
Sum frie inntekter	162,401 mill. kr.	160,586 mill. kr.	159,290 mill. kr.
Eiendomsskatt	9,892 mill. kr.	9,742 mill. kr.	9,837 mill. kr.
Sum frie inntekter inkl. eiendomsskatt	172,293 mill. kr	170,328 mill. kr.	169,127 mill. kr.

Overnevnte tall i rubrikken for rammeoverføringer er ikke korrigert for oppgaveendringer mv.

Sum frie inntekter (ex eiendomsskatt) utgjør 162,4 mill. kr. for 2018, en økning på 1,815 mill. kr. eller 1,1 % fra året før.

Tildelte skjønnsmidler for 2018 er på 1,511 mill. kr., kr. 254 000 lavere enn for 2017 og ca. 2 mill. kr. lavere enn for 2016. Regionaltilstskuddet utgjør 3,326 mill. kr. for 2018, kr. 555 000 lavere enn for 2017, og 1,149 mill. kr. lavere enn for 2016.

Disse to inntektselementene (skjønn og regionaltilstskudd) forklarer mye den store reduksjonen i rammeoverføringene de siste årene.

2.2 Rammeoverføringer

Rammecoverføringene til kommunen deles opp på denne måten i hele 1000 kr. og med sammenligning med overføringer for 2015-2018:

Type tilskudd	Budsj. 2018	RNB 2017	Endring 1000 kr.	Endring %	R 2016	R 2015
Innbyggertilskudd	61 783	60 613	1 170	1,9	58 280	57 273
Utgiftutjevning	19 772	19 234	538	2,8	20 609	21 050
Overgangsordning	1 474	2 241	-767	-34,2	468	334
Utenfor overgangsordning	383	531	-148	-27,9	274	581
Sum innb.tilsk./utg.utjevning	83 412	82 619	793	1,0	79 631	79 238
Regionalt tilskudd	3 326	3 881	-555	-14,3	5 475	5 475
Andre tilskudd- selskapsskatt		0	0	0	0	0
Rammeoverføring fast del	86 738	86 500	238	0,3	85 106	84 713
Endring i statsbudsjettet	0	-72	72	-100	471	335
Lokalt skjønn	500	500	0	0	500	500
Ordinært skjønnstilskudd	1 011	1 265	-254	-20,1	3 022	3 804
Sum skjønnstilskudd/ endringer statsbudsjettet	1 511	1 693	-182	-14,4	3 993	4 639
Sum rammeoverføringer	88 249	88 193	56	-0,1	89 099	89 352
Løpende inntektsutjevning	11 338	11 081	257	2,3	10 731	5 140
Sum rammer/løpende inntektsutjevning	99 587	99 274	313	0,3	99 830	96 175
+ skatt på inntekt og formue	62 814	61 312	1 502	2,4	59 460	59 425
SUM skatter/ rammeoverføringer.	162 401	160 586	1 815	1,1	159 290	153 913

Oppgitt tall for 2017 i tabellen overfor for skatt på inntekt og formue, og inntektsutjevning er tatt ut i fra revidert nasjonalbudsjett 2017, og ikke rådmannens prognose for skatt/inntektsutjevning for 2017. Sluttoppgjør mht. dette skjer i månedsskiftet januar/ februar 2018.

Som nevnt viser overnevnte tabell en nominell økning i de samlede inntekter på 1 815 000 kr eller pluss 1,1 % fra revidert budsjett 2017 (RNB) og til statsbudsjettet 2018. Veksten i rammeoverføringene utgjør kr. 56 000 eller 0,1 %. Bare lønnsoppgjøret i kommunen er beregnet til ca. 3. mill. kr., så avvik mellom lønns- og prisvekst og rammeoverføringer er i størrelsesorden 4-5 mill. kr. I økonomiplanperioden utgjør dette 16-20 mill. kr. i avvik.

Utover ordinært skjønn og lokalt skjønn kan kommunen søker Fylkesmannen om tilskudd til utviklings- og utredningsprosjekter.

Korreksjonsordningen for elever i statlige og private skoler

Gjemnes kommune har elever i privat grunnskole – Torvik skole. Disse elevene har ikke kommunene utgifter for utenom utgifter til spesialundervisning og skoleskyss. Trekkordningen for private skoler medfører at kommuner med elever i private skoler trekkes et gitt beløp per elev for de elevene kommunene ikke yter grunnskoletjenester til. Summen av trekk fra kommuner med elever i private skoler fordeles ut igjen til alle landets kommuner etter kommunenes andel av beregnet utgiftsbehov (kostnadsnøkkelen). Korreksjonsordningen for elever i private skoler omfordeler midler fra kommuner med mange elever i private skoler til kommuner med få eller ingen elever i private skoler.

Nettovirkningen av trekk i rammeoversføringene for kommunen for 2018 pga. av dette utgjør kr. 1 682 000.

3. Økonomiplanperioden

I utgangspunktet videreføres budsjettet for 2018 i hele økonomiplanperioden. Dette betyr at budsjettet utover 2018 settes opp i faste priser.

Rådmannen konstaterer at ut fra statsbudsjettet for 2018 og til tabellen visst foran over rammeoversføringene, vil økonomiplanen for 2018-2021 fortsette den negative trenden når det gjelder statlige overføringer til kommunen. Etter rådmannens syn avviker dette i flere prosentpoeng mellom kommunene i Møre og Romsdal. I beløp utgjør dette i mange tilfeller flere millioner kroner. Slik rådmannen ser det finnes det i inntektssystemet (rammeoversføringene) ingen mekanismer utenom skjønnstildeling fra Fylkesmannen å fange opp negative økonomisk trender/ utvikling over tid i økonomien til enkeltkommuner. Selv nabokommuner til Gjemnes kommune kommer til dels betydelig bedre ut over tid enn oss økonomisk.

Demografiutvikling (befolkningsutvikling) og kriteriedata for kommunen påvirker oversføringene fra staten. For Gjemnes kommune er regionaltilskudd og skjønnstildeling som også forklarer den markante nedgangen i inntekter til kommunen.

3.1 Budsjettkommentarer budsjettetskema 1 A og 1 B.

INNTEKTSRAMME 2018 – 2021 (2017-priser, tall i hele 1000)	Revidert Bud 2017	Bud 2018	Bud 2019	Bud 2020	Bud 2021
Rammetilskudd inklusive skjønn	- 88 265	- 88 249	- 87 812	- 88 003	- 88 615
Løpende inntektsutjevning	- 6 833	- 11 338	- 10 054	- 9 842	- 9 642
Skatt på formue og inntekt	- 64 084	- 62 814	- 63 978	- 64 905	- 65 968
Eiendomsskatt	- 9 742	- 9 892	- 9 900	- 9 900	- 9 900
SUM skatter og rammer	- 168 924	- 172 293	- 171 744	- 172 650	- 174 125
Ansvar 8000 skatt, rammeoversføringer					
Konsesjonskraft/ konsesjonsavgift	- 60	- 60	- 60	- 60	- 60
Andre statstilskudd	0	0	0	0	0
Finanskostnader eldrereformen	- 700	- 645	- 645	- 645	- 645
Investeringstilskudd reform 97	- 200	- 190	- 190	- 190	- 190
Kompensasjon skolebygg/ samfunnshus	- 335	- 335	- 335	- 335	- 335
SUM ansvar 8000	-170 219	-173 523	-172 974	-173 880	-175 355
Ansvar 9000 finans, resultat					
Renter løpende lån	3 363	3 432	3 981	3 766	3 522
Renter nye lån	310	225	651	986	1 137
Renter likviditetslån, cassakreditt	0	0	0	0	0
Fordelte utgifter "byggelånsrenter"	- 60	- 60	- 60	- 60	- 60
Renteinntekter/ avkastning fond- netto	- 429	- 429	- 429	- 429	- 429
Gevinst finansielle instrumenter	-400	-650	-650	-650	-650
Avdrag løpende lån	7 573	7 902	8 446	8 902	9 112

SUM ansvar 9000	10 357	10 420	10 420	10 420	10 420
Disponible netto driftsrammer – til fordeling drift ansvarsområder	- 159 862	- 163 103	- 162 554	- 163 460	- 164 935
Til fordeling ansvar 1000-5100	159 361	160 103	160 103	160 103	160 103
Netto mindreforbruk	- 501	- 3 000	- 2 451	- 3 357	- 4 832
Disponeres slik:					
Avsatt lønnsoppgjør	750	3 000	3 000	3 000	3 000
Kommunens reservepost		0	0	0	0
VAR- området	-249	0	0	0	0
Kommunevalg/Stortingsvalg			150	-150	150
Tilsføring reservepost-					
Mål: 1,5 mill. kr. i netto driftsresultat (2018-2020)	0	0	0	0	0
Reduksjon av driftsnivå tjenester/ økte inntekter – netto					
Avsatt til egenkapital årets investeringer	0	0	0	0	0
Finanskostnader Batnfjord skule				1 750	1 725
Finanskostnader Gjemnes sykehjem					6 050
Avsetning mot framtidige investeringer fra 2017 jfr. handlingsprogram om avsetning	0	0	0	0	0
Balansert	0	0	699	1 243	6 093

Avsetning til disposisjonsfond som egenkapital til framtidige investeringer er nødvendig for å nå målet om sunn og god økonomi. Dette gir reduserte finanskostnader og gir større handlingsrom Avsetning til disposisjonsfond til investeringer planperioden utgår.

Kommunen har greid gjennom flere år å sette av egenkapital for framtidige investeringer. Ved siste årsskifte står det ca. 20 mill. kr. på fondet. Dette går i sin helhet inn som egenkapital for realisering av det nye sykehjemmet.

Tabellen viser at kommunens mål om netto driftsoverskudd ikke kan nås i 2018, og heller ikke de øvrige år i økonomiplanperioden.

Overnevnte tabell viser en negativ ubalanse i 2019 med kr. 699 000, 1 243 mill. kr. i 2020 og 6,093 mill. kr. i 2021. Samlet ubalanse i økonomiplanen utgjør 8,035 mill. kr. Etter rådmannens syn skyldes ubalansen i hovedsak reduserte statlige overføringer. Finanskostnader rundt investeringene av Batnfjord skule, og ikke minst Gjemnes sykehjem belastes sent i økonomiplanperioden. Sistnevnte prosjekt forutsettes belastes driftsbudsjettet med finanskostnader i 2021.

I oppstillingen forutsettes det likt driftsnivå i tjenesteproduksjonen for ansvarsområdene 1000-5100. Det er lagt inn i prognosetallene for de statlige overføringer (rammer, inntektsutjevning) for årene 2019-2021 og det som vi kan forvente av skattevekst, innbyggertall (demografiutvikling) mv. for årene.

Dette betyr at driftsnivået må reduseres med 8 mill. kr. i perioden. Dette betyr også at arbeidet med reduksjon i driftsnivået må starte allerede tidlig neste år.

Grensejustering Gjemnes kommune

Angvik bygdelag har søkt Fylkesmannen om grensejustering der indre deler av kommunen flyttes over til nye Molde kommune f.o.m. 2020. Hvis dette skulle bli en realitet vil ca. 25 % av befolkningen få ny kommune å bo i bare om noen få år. Redusert folketall/ demografi etc. vil påvirke direkte inn i inntektssystemet både når det gjelder innbyggertilskuddet, utgiftsutjevningen m.m. Dette kan bety at inntektsgrunnlaget til «gjenstående» Gjemnes kommune blir så lite at grunnlaget for kommunens videre eksistens faller bort.

All overnevnte momenter i tillegg til andre sider ved en slik søknad må og skal utredes. Dette tar tid og krever ressurser i kommunen. Faktagrundlaget som kommunen skal bidra til, skal være ferdig innen 18.12.17.

Rådmannen har tidligere gitt tilkjenne sitt syn om Gjemnes kommune sin framtid gjennom sin utredning vedrørende kommunereformen. Det vil ikke være overraskende for noen at rådmannen nå fraråder en slik deling av kommunen, som det nå søkes om. Dette begrunnes ut i fra de konsekvenser dette har på rammeoverføringene fra staten, de framtidige skatteinntektene, og andre inntekter som eiendomsskatt.

Det er verdt i denne sammenheng å nevne at kommunen skal investere for flere hundre mill. kroner i kommende planperiode. Spesielt skal det satses innen skole og pleie- og omsorg, deriblant bygging av ny sykehjem/ helsehus til over 200 mill. kr. Deles Gjemnes kommune der indre del blir en del av Molde kommune, er det ikke «grobunn» eller økonomisk forsvarlig for slike investeringer som det nå legges opp til.

Søknaden om grensejustering har skapt usikkerhet i økonomiplanarbeidet og kommunens driftsrammer. Dersom søknaden får sin velvilje hos Fylkesmannen, vil jeg fraråde sterkt å gjennomføre fullt ut det foreslalte investeringsprogrammet i denne økonomiplanperioden. Derfor haster med avklaring på søknaden. Fylkesmannen gjør sin tilrådning overfor departementet i mars 2018.

Kommunestyrets reservepost – ansvar 7000

Kommunestyreposten er en buffer for uforutsette hendelser, men skulle også være et tiltak for å nå kommunestyrets tidligere mål på 3 % i netto driftsresultat. Rådmannens forslag innebærer en reduksjon i netto driftsresultat til 0 %. Det vil ikke bli satt av egenkapital til framtidige investeringer.

Kommunestyrets reservepost, utover det som settes av til lønnsoppgjør de enkelte år, er satt i null.

I budsjettet for 2017 er det satt av 3,0 mill. kr. til lønnsoppgjør. Statsbudsjettet beregner deflatoren til lønn til 3,0%.

Skatter og rammer- ansvar 8000

Nettoramme for ansvar 8000 Skatt, rammer mv. er budsjettet med samlet 162 401 mill. kr. for 2018. Rammetilskudd og løpende inntektsutjevning er basert på tall fra statsbudsjettet. Dette er en økning på 1,815 mill. i.f.t. prognosene for 2017 eller 1,1%. Rammeoverføringene økes isolert sett med kr. 56 000 eller 0,1%.

Eiendomsskatt på boliger og fritidseiendommer utgjør til sammen 9,892 mill. kr., fordelt hhv på ca. 7,542 mill. kr., for bolig, fritidseiendom mv., og 2,350 mill. kr. på verk og bruk og næring. Eiendomsskatt for boliger og fritidseiendommer er ført opp ut i fra en forutsetning på videreføring med 5,25 promille i hele planperioden. Verker og bruk og næringseiendommer takseres etter en promillesats på 7,0 i hele perioden.

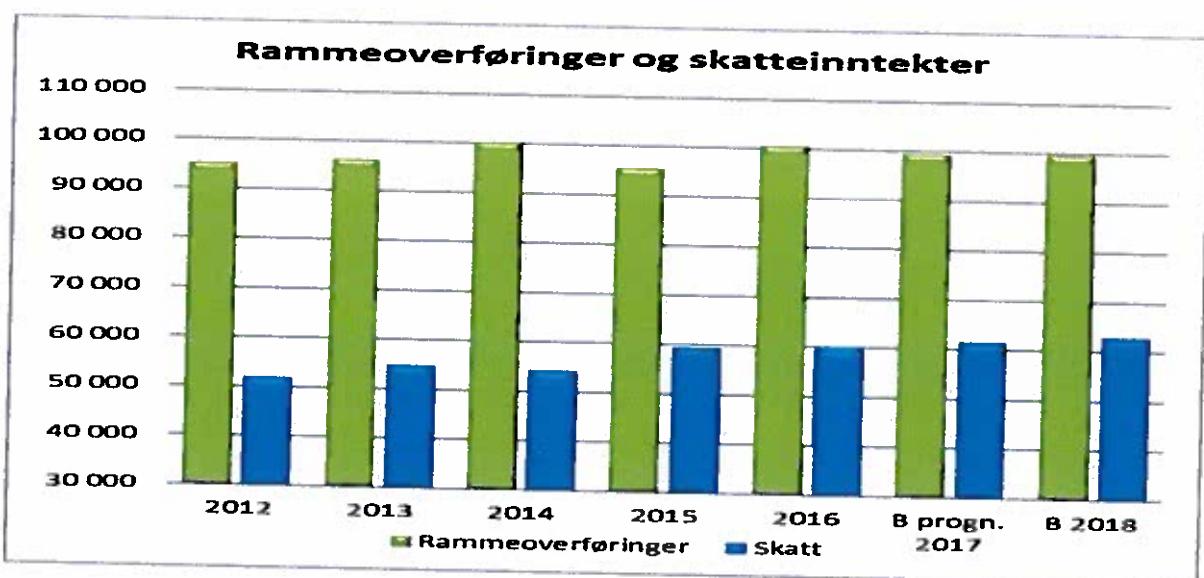
I statsbudsjettet er det foreslått endring i eiendomsskatteloven, spesielt for de kommuner som skriver ut eiendomsskatt på verk og bruk. Dersom regjeringens forslag til endringer i eiendomsskatteloven blir vedtatt, må alle kommuner som skriver ut eiendomsskatt på verk og bruk, og som vil videreføre skatteplikten for disse eiendommene, omtaksere dem (bygning og grunn) etter verdsettelsesreglene for alminnelig næringseiendom. Dette må i så fall skje allerede i 2018. Her er det lansert forslag om overgangsregler på 5 år, første gang i 2019. Dagens regler om beskatning av verk og bruk videreføres for vannkraftverk, vindkraftverk og petroleumsanlegg, mens alle andre typer verk og bruk etter forslaget blir ansett som alminnelig næringseiendom.

Hvis dette får gjennomslag i Stortinget, vil dette få store økonomiske konsekvenser for enkelte kommuner gjennom betydelig inntektsbortfall. Hva dette betyr for Gjemnes kommune er for tidlig å si. Mest sannsynlig må «verk og bruk» i kommunen takseres på nytt, og defineres som næringseiendom. Her vil det påløpe administrative- og nemndkostnader om dette blir vedtatt i Stortinget.

Kommunestyret må i løpet av kort tid ta stilling til og fatte prinsippvedtak om hvilke utskrivningsalternativer som skal gjelde for 2019. Dette haster siden takseringsarbeidet må skje i 2018.

En økning med 0,25 promille i eiendomsskatt utgjør for boliger, fritidshus mv kr. 360 000. Rådmannen har ikke foreslått økning av promillesatsen i dette budsjettforslaget.

Det er også ført opp 1,170 mill. kr. i samlet kompensasjonstilskudd til omsorgssektoren, skolebygg mv. Lav rente gir også kompensasjonstilskudd.

De siste årene er det inntektsutjevning som har bidratt til at kommunen overhodet har hatt vekst i sum frie inntekter. Skatteveksten er lavere enn gjennomsnittet i Norge og rammeoverføringene er de laveste i fylket de 3 siste årene.

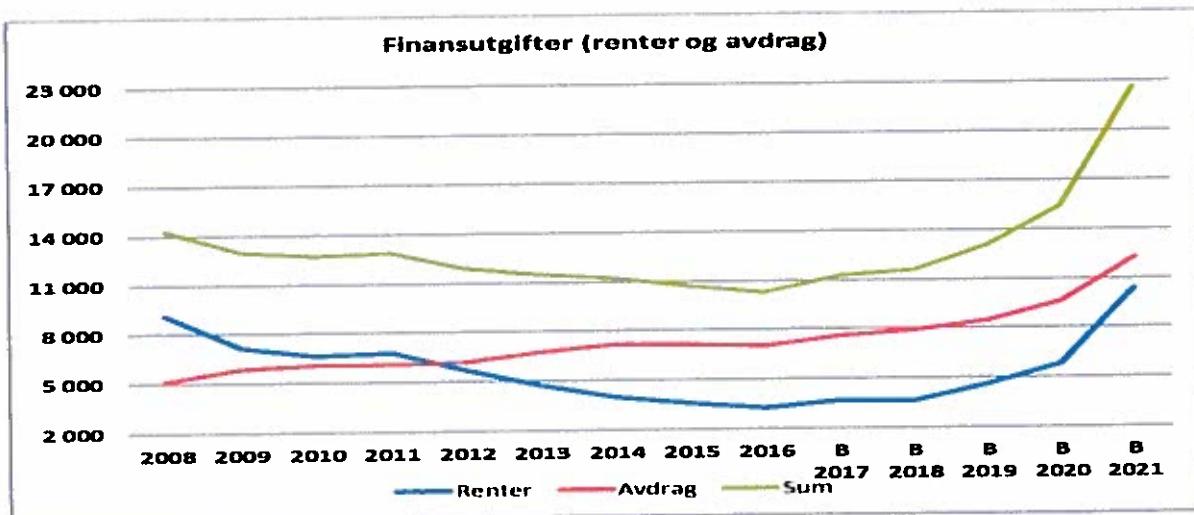
Finansutgifter – lån/gjeld ansvar 9000

Nettoramme for ansvar 9000 Finans, resultat mv. for 2018 settes til kr. 10,420 mill. kr.

Rentenivået er nå lavt, historisk sett. Renter på våre innlån er ført opp i tabellvedlegget med en rentesats på ca. 2,5 %. Dette betyr at en renteøkning utover 2,5 % vil få en direkte negativ

konsekvens for driftsbudsjettet. I salderingen av budsjettet for 2018 har rådmannen trukket ut 1 mill. kr. fra renter da rådmannen forventer at rentenivået vil ligge under 2,5 %.

Grafisk kan finansutgifter (renter og avdrag) presenteres slik for årene 2008-2021:

I tabellen overfor vil finanskostnadene øke betydelig, spesielt fra 2021. Da vil Batnfjord skule og spesielt bygging av nytt sykehjem/ helsehus bety at finanskostnadene øker med 6 mill. kr. i 2021. Skulle mot formodning rentenivået øke utover budsjettet renteutgifter, vil bildet endre seg i negativ retning.

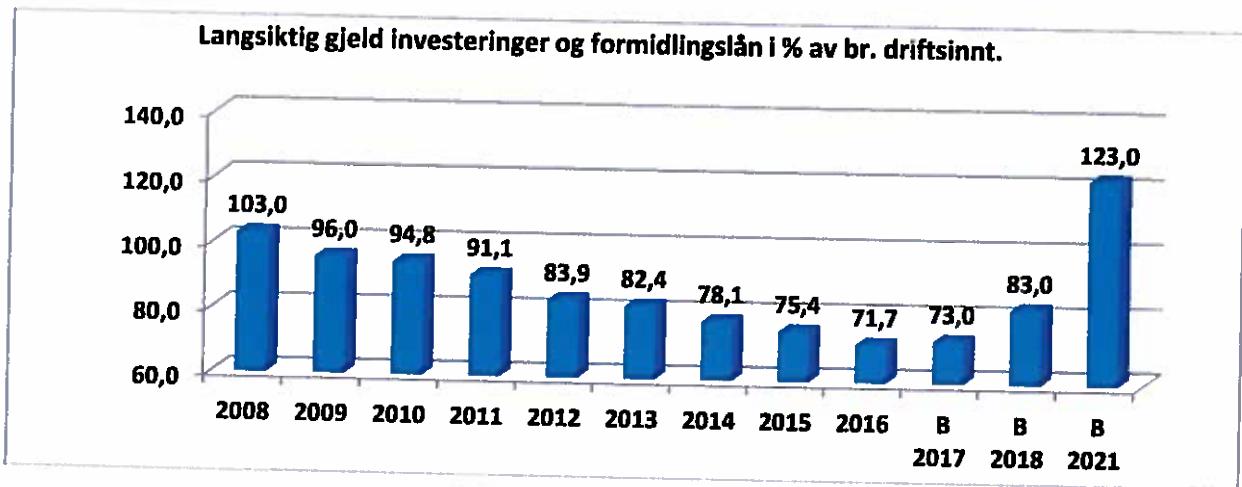
Renter og avdrag i % av skatteinntektene utgjør for 2018 – ca. 19 %. Dette er likevel 9 % lavere enn for 2011. Renter og avdrag i % av totale skatter og rammeoverføringer utgjør 7 %. Lave finanskostnader de siste årene har gitt flere penger til tjenesteproduksjon. Dette er forklart i egen tabell bak i heftet gjennom ”Oversikt over skatt, rammer og finansutgifter de 10 siste årene”. Kombinert med lav rente og relativt sett lave investeringsbudsjett over flere år, har gitt større handlefrihet.

Økonomiplanen viser et brutto investeringsbudsjett for året 2018 på 92 mill. kr., 104 mill. kr. i 2019, 82 mill. kr. i 2020. I 2021 forutsettes det at estimert statstilskudd ifm. ny sykehjem går til fratrekk for låneopptak.

Kommunens bygg og anlegg har et betydelig vedlikeholdsetterslep. En del bygg og anlegg er nå i så dårlig forfatning gjennom lang tids bruk fra 60- og 70-tallet, jfr. framlagte tilstandsrapporter, at en del bygg og anlegg nå må rehabiliteres med til dels store beløp. En del av disse prosjektene har nå kommet på investeringsbudsjettet i økonomiplanperioden. Også avløpssektoren står foran store investeringsprosjekter.

Detaljert oversikt over investeringsoppgavene de neste 4 årene ligger ved som vedlegg bak i heftet.

Langsiktig gjeld vedrørende investering og formidlingslån i % av brutto driftsinntekter viser slik utvikling:

4. Driftsrammer 2018

Tabellen bak i budsjetttheftet viser rådmannens foreslalte netto driftsrammene pr. ansvarsramme i hele 1000 kr.

Tabellen viser at ansvarsrammene 1000-5100 har fått tildelt 160 103 mill. kr., som tilsvarer en økning på 742 000 kr. utover 2017-nivå. I dette ligger også bl.a. en generell reduksjon i rammen på 3,180 mill. kr.

Tabellen viser også hvilke endringer i forutsetningene fra 2017-nivå som ligger i budsjettet. Det er også gjennomført reduksjonstiltak på avdelingene ut over tiltakene i tabellen.

Lønns- og prisvekst

Kommunal deflator er en indeks for beregning av realvekst i kommunesektoren sine inntekter. Lønnsvekst og prisvekst på kjøp av varer og tjenester ligger til grunn for deflatoren. I statsbudsjettet blir inntektene i kommunesektoren prisjustert, slik at endringer i inntektene er basert på realverdier. For beregning av realvekst i kommunesektoren blir det lagt til grunn en vekst i deflatoren på 2,6 prosent, hvor overslag på lønnsveksten inngår med 3,0 prosent og teller nærmere 2/3 av den samlede deflatoren. Deflatoren blir benyttet til prisjustering av statlige rammetilskudd og øremerket tilskudd i statsbudsjettet.

Utover gebyrfastsettelsen for VAR-området, økes andre gebyr mv. i gjennomsnitt på 4,0 %.

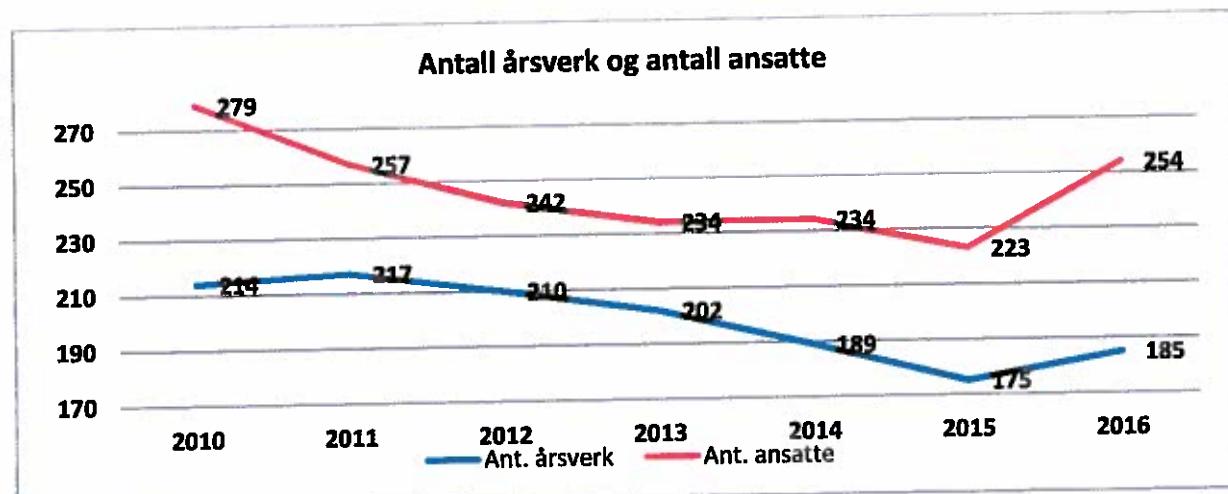
Antall årsverk – utvikling 2013 – 2016

Tabellen nedenfor viser utvikling av antall årsverk, antall ansatte, deltidsstillinger, fordeling mellom kjønn osv. Tallene er hentet ut fra regnskapet for 2016.

Tekst	Regnskap 2016	Regnskap 2015	Regnskap 2014	Regnskap 2013
Antall årsverk	185	175	189	202
Antall ansatte	254	223	234	234
Antall kvinner	196	192	200	201
% andel kvinner	86,1 %	86,1 %	85,5 %	85,9 %
Antall menn	58	31	34	33
% andel menn	13,9 %	13,9 %	14,5 %	14,1 %
Antall kvinner i høyere stillinger	85	85	85	74
% andel kvinner i høyere stillinger	81,0 %	81,0 %	81,0 %	80,4 %
Antall menn i høyere stillinger	20	20	20	18
% andel menn i høyere stillinger	19,0 %	19,0 %	19,0 %	19,6 %
Fordeling heltid/deltid				
Antall deltidsstillinger	181	162	143	152
Antall ansatte i deltidsstillinger	181	162	131	142
Antall kvinner i deltidsstillinger	135	141	123	133
% andel kvinner i deltidsstillinger	87,0 %	87,0 %	93,9 %	93,7 %
Antall menn i deltidsstillinger	46	21	8	8
% andel menn i deltidsstillinger	13,0 %	13,0 %	6,1 %	6,3 %

I den tiden kommunen befant seg på ROBEK- listen, gikk antall årsverk og ansatte ned. I 2016 har antall årsverk/ ansatte økt igjen. Noe av dette er relatert til at deltidsansatte i brannvesenet nå er registrert med en stillingsprosent, mens de tidligere fikk en godtgjørelse som ikke var knyttet opp til stillingsprosent. Annet er relatert til nye tjenester/oppgaver. (flyktningetjeneste, utbyggingsvirksomhet) Prosentsfordeling mellom kvinner og menn er nokså konstant over år. Det er kraftig overvekt av kvinner i deltidsstillinger.

Utviklingen antall årsverk og ansatte presenteres slik i perioden 2010 – 2016:

Sykefravær- hms

Kommunen har en målsetting om ha et sykefravær på 5,5%. Både i 2016 og hittil i 2017 ligger vi høyere enn dette. I 2016 var fraværet totalt 6,8%, inkl. egenmeldinger på 1,1 %.

Det pågår et kontinuerlig hms-arbeid i organisasjonen, kurs rettet mot ansatte og ledere.

5. Investeringsbudsjettet 2018- 2021

For 2018 er det foreslått en investeringsramme på 92,005 mill. kr. (ex. startlån) og med et lånebehov på 72,574 mill. kr. til investeringer. Til finansiering utover låneopptak er det ført opp i budsjettet

- 17,5 mill. kr. i egenkapital fra disposisjonsfondet
- 1,9 mill. kr. som ubrukte lånemidler 2017 og
- kr. 600 000 som egenkapital fra tomtesalg.

I tillegg kommer opptak av startlån på 2 mill. kr. for videre utlån.

I økonomiplanperioden er det ført opp et investeringsbehov på 283,595 mill. kr. i økonomiplanperioden (ex. startlån), som finansieres med

- 193,6 mill. kr. i lån,
- 63 mill. kr. i tilskudd Husbanken
- 17,5 mill. kr. i egenkapital,
- kr. 6,1 mill. kr. i egenkapital fra tomtesalg, og
- 1,9 mill. kr. som ubrukte lånemidler 2017.

De største kostnadene som utbyggingsprosjekt får kommunen gjennom realiseringen av den nye sjukeheimen, som skal stå ferdig i 2021. Dette er det største økonomiske løftet kommunen står overfor. I tillegg vil påbygg/ renovering av Batnfjord skule beløpe seg til et kostnad på 35 mill. kr.

Rådmannen gjør oppmerksom på at investeringsprosjekter innen VAR- området påvirker selvkostberegningen for gebyr. Tidligere års underskudd på selvkostområdene er nå nedbetalt. Dette betyr at det er kontroll på gebyrfastsettelsen i årene som kommer, forutsatt få eller ingen større investeringer innen VAR- området. I budsjettforslaget er det likevel foreslått å investere et større beløp vedrørende Høgset vassverk i planperioden. Her må kommunen ta stilling til hva som bør gjøres og til hvilken kostnad.

Flere av prosjektene som tas inn i investeringsbudsjettet er gjenstand for pålegg fra bl.a. Arbeidstilsynet og Mattilsynet.

Rådmannen konstaterer at kommunen har et betydelig vedlikeholdsetterslep vedrørende sine bygg og anlegg. Dette kommer også tydelig fram i framlagte tilstandsrapporter til kommunestyret nå i høst. Det er tatt med en rekke prosjekter som retter seg mot bygg og anlegg. I denne sammenheng bør det også vurderes å selge noe av bygningsmassen kommunen har.

Forslag til investeringsbudsjett 2018-2021 følger økonomiplanen som vedlegg. Nedenfor nevnes prosjektene som er ført opp i 2018- budsjettet.

5.1 Beskrivelse av tiltak investering

Generelt:

I hvert prosjekt må det tas hensyn til at det ved årsslutt skal belastes egne kostnader med prosjektene. Dette gjelder bl.a. hele tjeneste 1904 Felles prosjektkontor samt lønnsutgifter til andre medarbeidere (driftsleder, avdelingsleder, vaktmester) som har jobbet med prosjektene.

Dette gjelder også andre administrative stillinger som er involvert i større prosjekter av en viss størrelse.

Formidlingslån fra Husbanken – Startlån kr. 2 000 000

Rådmannen har tidligere sett på opptak av lån fra Husbanken til Startlån som et stimulerings tiltak med henvisning til handlingsplanen for vekst for bl.a. bosetting og tilrettelegging og etablering av boligfelt. Etter at staten har strammet inn regelverket for tildeling av startlån, er det færre som kommer inn under regelverket for tildeling av Startlån settes låneopptaket til 2 mill. kr. hvert år i planperioden.

Tildeling av utbedringstilskudd skjer også gjennom rådmannen.

Edb investeringer - kr. 500 000

Gjennom ORKidé- prosjekter har vi bundet opp investeringsrammen med nærmere 1-1,5 mill. kr. Flere prosjekter pågår nå parallelt, og stadig nye nødvendige prosjekter starter opp. Det er i høst lagt fram en sak om ny stilling for å møte den digitale transformasjon. Kommunen står overfor utfordringer mht. velferdsteknologi, hjelpemiddelsentral og døgnåpen kommune. Undervisningsmetodene har blitt lagt om, og det satses på å kunne fylle måla for digital kompetanse i Kunnskapsløftet etter hvert. Heldigital bibliotektjeneste er noe det vil bli jobbet med de nærmeste årene. I tillegg trengs det elevsett med PC'er, nye administrative datasystemer osv.

Det vi ser nå er en dreining mot for eksempel sky-løsninger, leide dataløsninger og lisenser. Dette krever større ramme i driftsbudsjettet til ikt, og mindre til investering. Det er satt av 2,8 mill. kr. i perioden i investeringsbudsjettet for å møte framtidig investeringsbehov, kr. 500 000 for 2018.

Astaddalen barnehage - kr. 2 800 000

Universell utforming av ny adkomst til 2. etasje. Dispensasjon fra plan- og bygningsloven, med forskrifter, for bruk av 2. etasje går ut 31.12.2017. Prosjektet har en kostnadsramme på kr.

3 500 000, der kr. 700 000 belastes 2017. Utvidet kostnadsramme fra 2 mill. kr. legges fram som ny sak.

Uteområde Solsida barnehage - kr. 500 000 – 2019 og kr. 1 000 000 – 2021

Det settes av inntil 1,5 mill. kr. til uteområdet i Solsida barnehage i perioden, tidligst delgjennomført i 2019.

Batnfjord skule - kr. 16 000 000

Prosjektering og oppstart byggearbeid tilbygg. Prosjektet startet opp i 2016. Det er forutsatt ny kostnadsramme på 35 mill. kr., der 1,780 mill. kr. forventes belastes tom 2017. Kr. 16 000 000 belastes investeringsbudsjettet i 2018 og resterende kr. 17,219 mill. kr. kommer i 2019.

Angvik skole - kr. 300 000

Varmeanlegg i gymsal. Dette ble ikke tatt med under hovedprosjektet i 2015/2016.

Prosjektering ny sykehjem - kr. 2 000 000

Ny sjukeheim – bygging - kr. 59 500 000

Skisseprosjekt er under utarbeiding. Forventet byggestart i 2018 og avsluttes i 2020. Tilskudd fra Husbanken forventes utbetalt i 2021. Kostnadene er ført opp med 70 mill. kr. i hvert av årene 19 og 2020. Sum kostnad er stipulert til 204 mill. kr.

Hjemmetjenesten- elektroniske lås- kr. 130 000

Elektriske lås for beboere i kommunen.

Kjøkkenet Gjemnes sykehjem – kr. 105 000

Ny ovn på kjøkkenet er nødvendig da den gamle er utrangert

Kommuneplan og reguleringsplan - kr. 300 000

Overføring av lønnsmidler for arbeid med kommuneplan og reguleringsplan.

Gis-line plan og matrikkkel - kr. 100 000

Innkjøp av programvare som er nødvendig for å levere data i hht. geovekstavtale.

Kommunehuset - kr. 200 000

Rehabilitering fasade mot vest og utskifting av avløpsrør i kjeller.

Grunnkjøp boligfelt/næring - kr. 500 000

Det er inngått avtale om kjøp av regulerte arealer på Heggem. For Nåstad boligfelt pågår forhandlinger med grunneier.

Fiberfremføring kommunale boliger - kr. 120 000

Fiber til kommunale boliger i Flata på Batnfjordsøra.

Opparbeiding boligfelt - kr. 1 000 000 i 2018, 9 mill. kr. 2019-2021

Prosjektering og oppstart opparbeiding Solsida 4. I tillegg kommer noen kostnader i Søvik boligfelt (overvann). For perioden 2019-2021 er det satt av 9 mill. kr. for opparbeide nye boligfelt/ næringssområde. Dette må også ses i sammenheng med nytt sykehus på Hjelset. Det forventes salg av tomter på 6,1 mill. kr. i perioden.

Ikornnesvegen Høgset industriområde - kr. 200 000

Utbedring av grunnforhold og nytt dekke

Einnesvegen- rehabilitering av veg- kr. 200 000

Prosjektet gjennomføres neste år innenfor en kostnadsramme på kr. 200 000.

Storbrua- tredekk, Batnfjordsøra – kr. 100 000 i 2019

Det er satt av kr. 100 000 i 2019 for oppgradering av Storbrua, Batnfjordsøra

Åbakkevegen, Fagerlia - kr. 200 000

Utbedring av grunnforhold og bæreevne

Solsida boligfelt, veglys - kr. 200 000

Utskifting av veglysarmaturer til LED i Solsida I

Øratunet, terrasse/fasade - kr. 100 000

Renovering av terrasse og fasade

Driftsbygget renovering- kr. 600 000

Renovering av personalrom og sanitærforhold.

Trøbakken boligfelt, Søvika - kr. 100 000

Nytt dekke på siste del av vegen

Halsetveien (tidligere Bergevegen), Bergsøya - kr. 800 000

Utbedre grunnforhold og nytt dekke for deler av veien.

Slettamyra Angvik - kr 200 000 i 2019

Utbedring grunnforhold og nytt dekke gjennomføres i 2019

Batnfjord brannstasjon ombygging - kr. 1 000 000

Ombygging garderober, ren og uren sone

Tilstandsanalyser boliger/samfunnshuset - kr. 150 000

Tilstandsanalyse kjelleretasje og svømmehall i samfunnshuset. Tilstandsanalyse boliger i Flata som grunnlag for å vurdere eventuelt salg

Batnfjord samfunnshus, fasade - kr. 200 000

Ny kledning nordvegg samt utbedring av fukt i ventilasjonsrom

Gjemneshallen - kr. 250 000

Låssystem og rehabilitering av gulv

Batnfjord samfunnshus- rehabilitering- kr. 2 000 000 i 2019

Det er ført opp kr. 2 mill. kr. i 2019 for rehabilitering av svømmehall. Prosjektet forutsetter en tilstandsanalyse av anlegget framlagt i god tid før 2019

Ny traktor- areal og drift- kr. 800 000 i 2019

Det er ført opp kr. 800 000 i budsjettet for 2019 for kjøp av ny traktor til areal og drift.

Maskiner og utstyr driftsavdelinga - kr. 100 000 og kr. 200 000 i 2020

Driftsavdelingen mangler traktorskuffe, plenklippere, vibroplate og annet utstyr. Det er ført opp kr. 100 000 i budsjettet for 2018 og kr. 200 000 i 2020.

Rehabilitering av veg – kr. 1 160 000 i 2019 og kr. 650 000 i 2020

I følge framlagt tilstandsrapport for kommunale veger nå i haust, forutsettes det investeringer på kr. 1 160 000 i 2019 og kr. 650 000 i 2020.

Alternativt bør antall km kommunale veger vurderes på nytt.

Rehabilitering av bygninger – kr. 2 850 000 i 2019 og kr. 650 000 i 2020

I følge framlagt tilstandsrapport for kommunale bygninger nå i haust, forutsettes det investeringer på kr. 2 850 000 i 2019 og kr. 650 000 i 2020

Alternativt bør antall kommunale bygninger, anlegg og eiendommer vurderes på nytt for eventuelt salg. Så lenge kommunen har vanskeligheter med å finansiere vedlikehold av sin bygningsmasse, bør salg vurderes.

Gjemnes kirke – rehabilitering av tak - kr. 850 000

Omtekking av takside vest, rehabilitering i hht tilstandsrapport.

Øre kirke – rehabilitering - kr. 500 000 i 2019

Rehabilitering gjennomføres i 2019 i hht tilstandsrapport.

Ny feiebil- kr. 400 000 i 2019

Det er ført opp kr. 400 000 i budsjettet for kjøp av ny feierbil i 2019.

Øre vassverk – høydebasseng - kr. 1 100 000

Nytt høydebasseng gjennomføres innenfor en totalkostnad på 1,7 mill. kr., der kr. 600 000 belastes 2017- regnskapet.

Høgset vassverk – vannkvalitet - kr. 200 000

Rapport foreligger – videre utredninger foretas i 2018

Høgset vassverk – vannkvalitet kr. 5 000 000 i 2019 og kr. 5 000 000 i 2020

Avhengig av konklusjoner i framlagt rapport i 2018, er det budsjettert med estimerte kostnader på 5 mill. kr. hvert av årene 2019 og 2020.

Søvika – slamavskiller - kr. 200 000

Ny slamavskiller på eksisterende utslippsledning

Astad renseanlegg - kr. 2 000 000

Eksisterende anlegg rives og det monteres ny slamavskiller. Arbeidet er startet i 2017.

6. KOSTRA

KOSTRA (kommune-stat-rapportering) skal forenkle rapporteringen fra kommunene til staten ved at data rapporteres bare en gang, selv om de skal brukes til ulike formål. All rapportering fra kommunene til SSB skjer ved elektronisk datautveksling. Nedenfor blir enkelte tjenesteområder belyst, sammen med enkelte finansielle nøkkeltall. Nøkkeltall kan leses på mange måter, og kan brukes sammen med andre indikatorer og erfaringstall til å vurdere kvalitet og innhold i vår tjenesteproduksjon.

I KOSTRA er kommunene delt inn i 10 forskjellige grupper, basert på tre forskjellige forhold, hvorav den første er folkemengde. Her skiller det mellom små kommuner (under 5000 innbyggere), mellomstore kommuner (5000 – 19 999 innbyggere) og store kommuner (20 000 eller flere innbyggere). Videre vurderes bundne kostnader pr innbygger. Dette er et mål på kommunens kostnader for å innfri minstestandarder og lovpålagte oppgaver. Det siste området

er frie disponibele inntekter pr innbygger. Dette sier noe om hvor stor del av inntektene kommunen har til disposisjon etter at de bundne kostnadene er dekket.

Gjemnes tilhører kommune gruppe 2: «Små kommuner med middels bundne kostnader pr innbygger, middels frie disponibele inntekter»

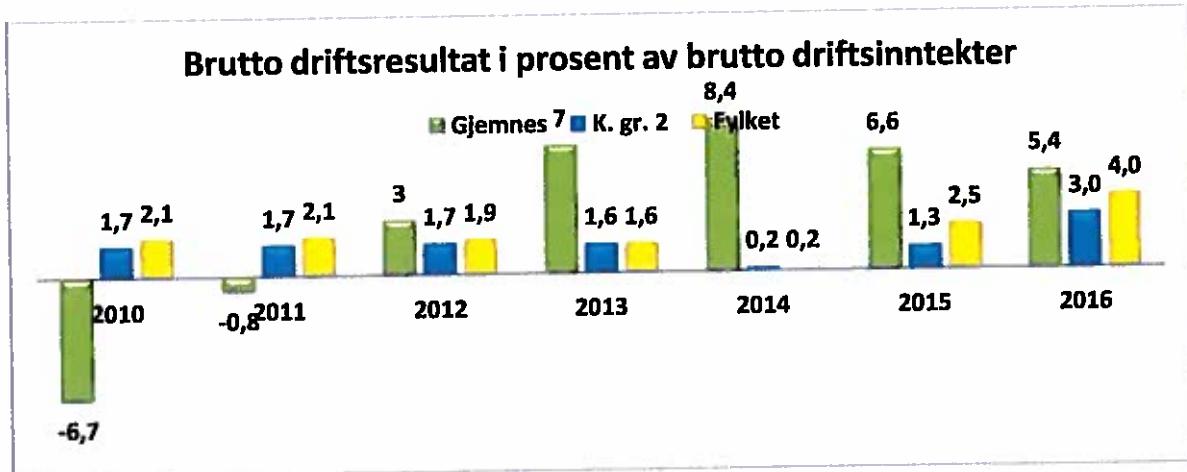
6.1 Nøkkeltall KOSTRA

Brutto driftsresultat

Differansen mellom de løpende driftsinntektene og de løpende driftsutgiftene tillagt avskrivninger, er kommunens brutto driftsresultat. Utviklingen har vært denne i perioden 2005-2016:

År	Brutto. dr.res %	År	Brutto dr.res %
2016	5,4	2010	-8,0
2015	6,6	2009	-4,5
2014	8,4	2008	-8,4
2013	7,0	2007	0,4
2012	3,0	2006	3,8
2011	-3,4	2005	5,5

Grafisk presenteres brutto driftsresultat på denne måten, og sammenlignet med kostragruppe 2 og fylket:

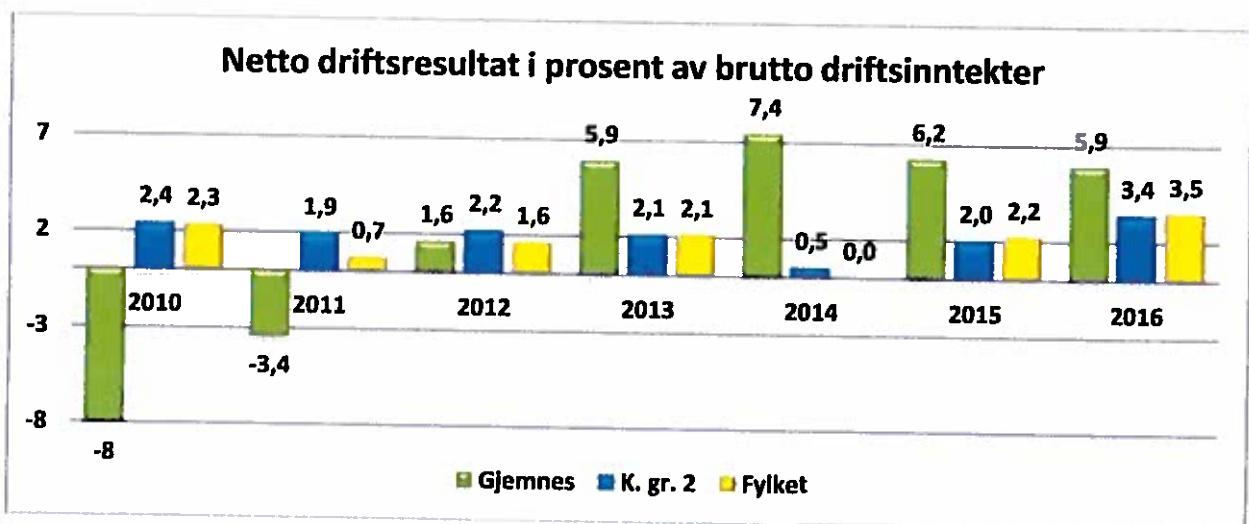

Netto driftsresultat

Trekkes netto renteutgifter, gjeldsavdrag og utligning av avskrivninger fra brutto driftsresultat, får vi netto driftsresultat. Netto driftsresultat sier noe om kommunens handlefrihet. Utviklingen har vært slik i perioden 2005 – 2016:

År	Nto. dr.res %	År	Nto. dr.res %
2016	5,9 HURRA	2010	-8,0
2015	6,2 HURRA	2009	-4,5
2014	7,5 ☺	2008	-8,4
2013	5,9 ☺	2007	0,4
2012	1,6	2006	3,8
2011	-3,4	2005	5,5

Grafisk presenteres netto driftsresultat på denne måten, og sammenlignet med kostragruppe 2 og fylket:

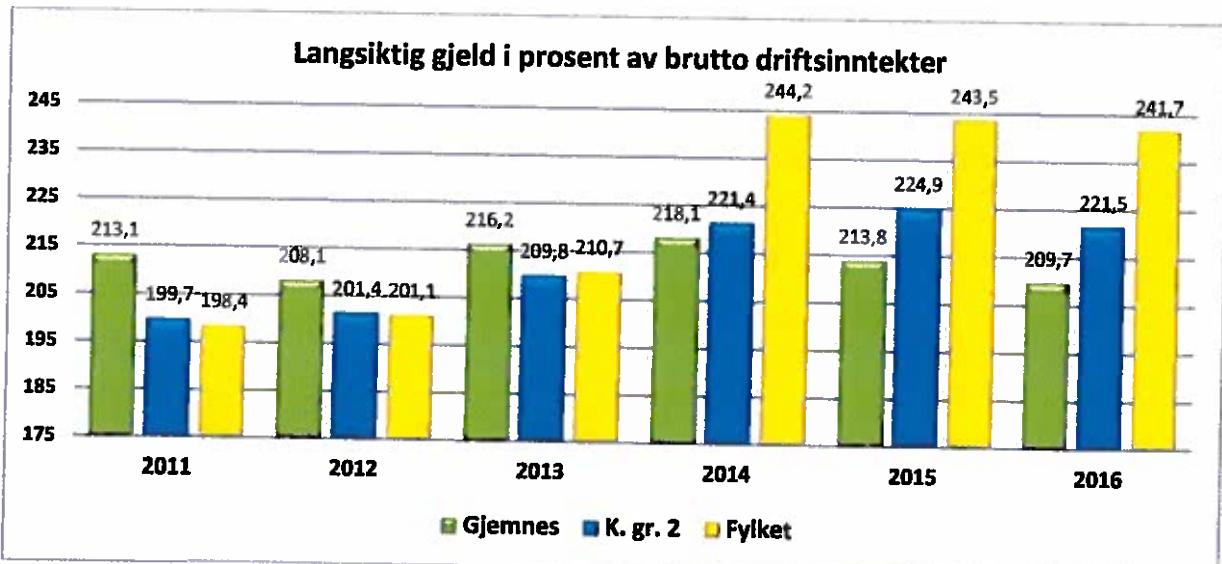

Langsiktig gjeld

KOSTRA-rapporteringen for Gjemnes for 2016 viser at vi har noe lavere langsiktig gjeld i prosent av brutto driftsinntekter (investeringer, formidlingslån, pensjonsforpliktelser) enn sammenlignbare kommuner i kostragruppe 2 og fylket:

År	Nto. gjeld %	År	Nto. gjeld %
2016	209,7	2011	213,3
2015	213,8	2010	210,3
2014	218,1	2009	202,1
2013	216,2	2008	206,3
2012	208,1	2007	190,8

Grafisk presenteres langsiktig gjeld på denne måten, og sammenlignet med kostragruppe 2 og fylket:

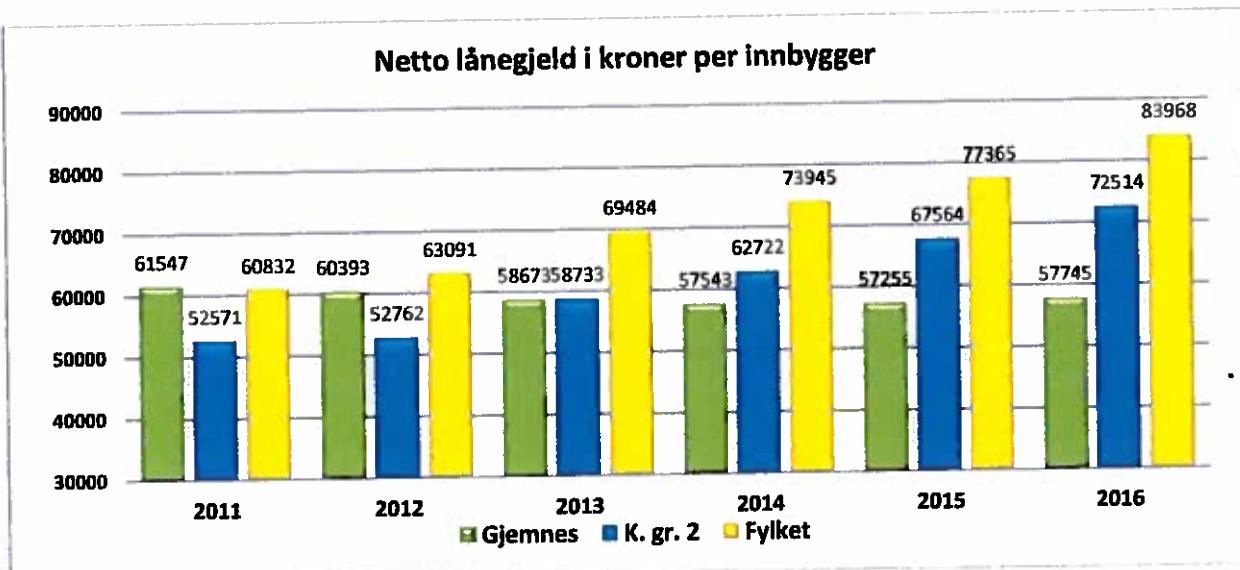
Kommunens lånegjeld lå høyere enn kostragruppe 2 og fylket før 2013. Etter 2014 har bildet endret seg nokså mye, der kommunens samlede lånegjeld er til dels betydelig lavere enn kostragruppe 2 og fylket.

Netto lånegjeld i kr. pr. innbygger viser slik utvikling for Gjemnes:

År	Nto. lånegjeld kr	År	Nto. lånegjeld kr
2016	57 745	2011	61 962
2015	57 255	2010	61 547
2014	57 543	2009	56 511
2013	58 673	2008	50 239
2012	60 393	2007	44 467

Lånegjeld pr. innbygger er nokså stabil de siste årene for Gjemnes kommune. Tabellen nedenfor viser at kommunens lånegjeld ligger til dels betydelig under kostragruppe 2 og fylket. Igjen ble et markert skille i 2013 i redusert lånegjeld og sammenligning med andre.

Grafisk presenteres netto lånegjeld i kr. pr. innbygger på denne måten, og sammenlignet med kostragruppe 2 og fylket:

Pensjon

Pensjonsmidler - det kommunen har til rådighet for å møte kommunens pensjonsforpliktelser overfor ansatte, og pensjonsforpliktelser framkommer i et tabell slik:

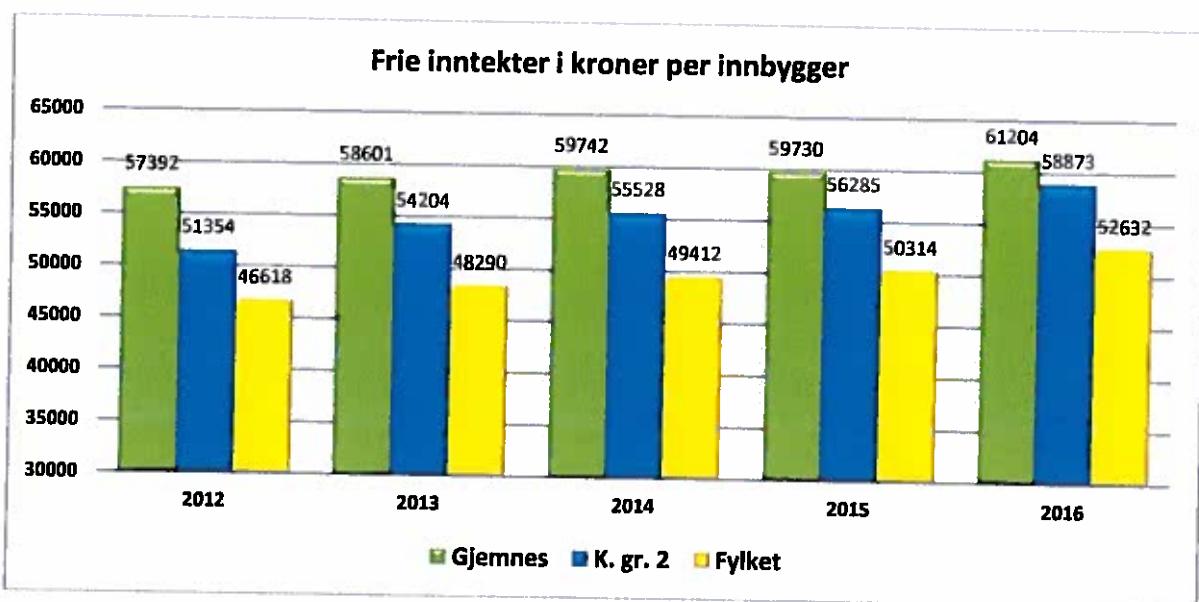
Her kan vi se at det er et betydelig avvik mellom pensjonsmidler vi har til rådighet og de forpliktelsene kommunen har overfor sine ansatte. Differansen har økt jevnt i alle år. Dette er en uehdig utvikling.

Frie inntekter

Utviklingen i de frie inntektene pr. innbygger i perioden 2007-2016:

År	Frie inntekter i kr.	År	Frie inntekter i kr.
2016	61 208	2011	53 766
2015	59 730	2010	44 908
2014	59 742	2009	42 339
2013	58 601	2008	37 691
2012	57 392	2007	36 223

Grafisk presenteres frie inntekter i kroner pr. innbygger på denne måten, og sammenlignet med kostragruppe 2 og fylket:

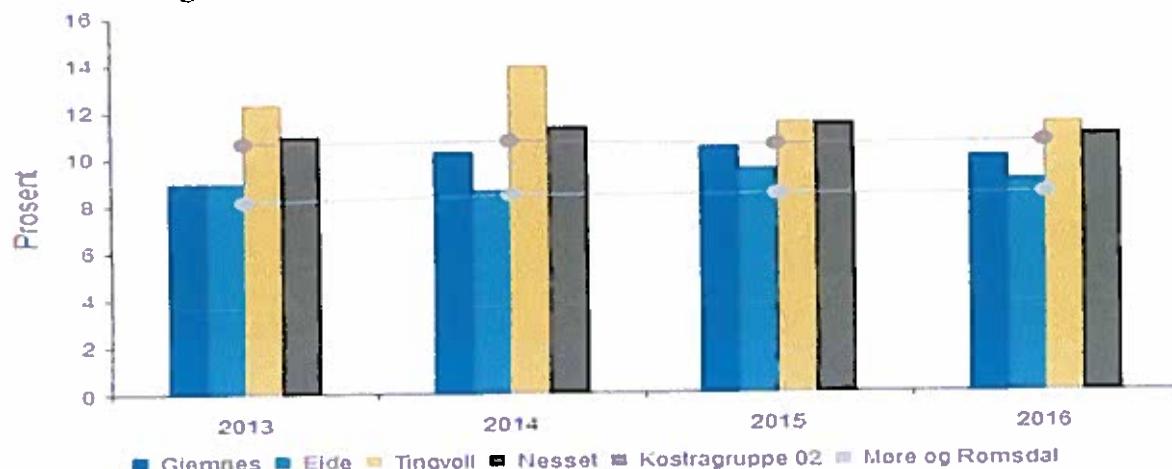
Kommunens frie inntekter har i hele perioden vært høyere enn kostragruppe 2 og fylket.

6.2 KOSTRA – tall for utvalgte tjenesteområder

Nedenfor vises noen kostra- tall for kommunen, sammenlignet med kostragruppe 2 og fylket. I tillegg sammenlignes det med Eide, Tingvoll og Nesset kommune. Budsjettkommentarene fra avdelingslederne/ budsjettansvarlige inneholder også noe kostra- statistikk.

Kommunedministrasjon og sentrale styringsorganer

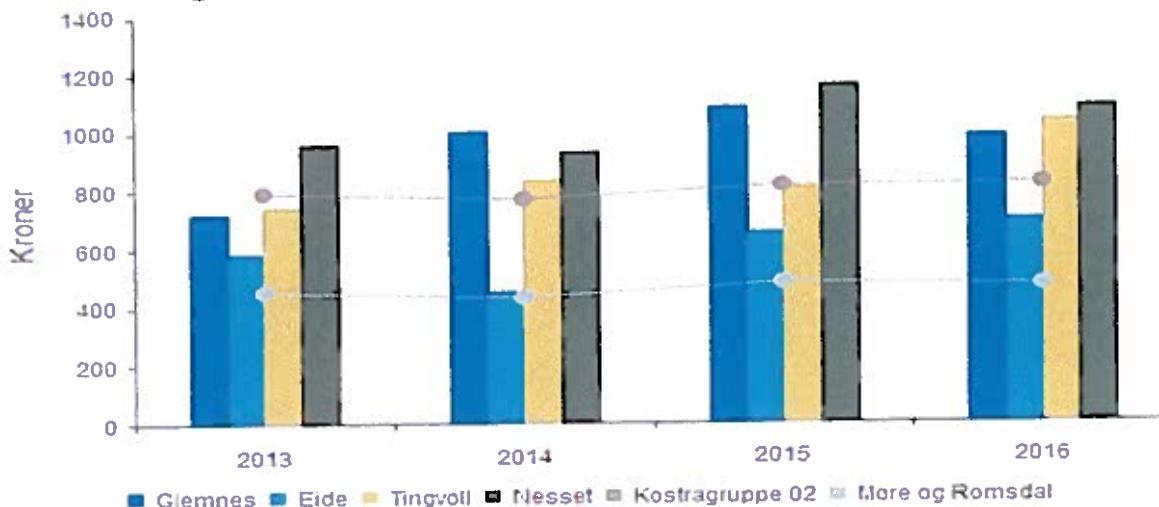
Netto driftsutgifter til administrasjon og styring i prosent av totale netto driftsutgift

	2013	2014	2015	2016
Gjemnes	8,9 %	10,2 %	10,4 %	10,0 %
Eide	8,9 %	8,6 %	9,5 %	9,0 %
Tingvoll	12,3 %	13,9 %	11,5 %	11,4 %
Nesset	10,9 %	11,3 %	11,4 %	10,9 %
Kostragruppe 02	10,6 %	10,7 %	10,5 %	10,6 %
Møre og Romsdal	8,1 %	8,4 %	8,4 %	8,4 %

Netto driftsutgifter ligger lavere enn kostragruppe 2, men noe høyere enn fylket.

Brutto driftsutgifter til funksjon 100 Politisk styring, i kr. pr. innbygger

	2013	2014	2015	2016
Gjemnes	719	1 002	1 084	986
Eide	585	452	656	700
Tingvoll	741	835	807	1 039
Nesset	961	933	1 160	1 084
Kostragruppe 02	791	770	816	821
Møre og Romsdal	450	431	481	472

Kommunens netto utgifter ligger høyere kostragruppe 2 og fylket.

Barnehage

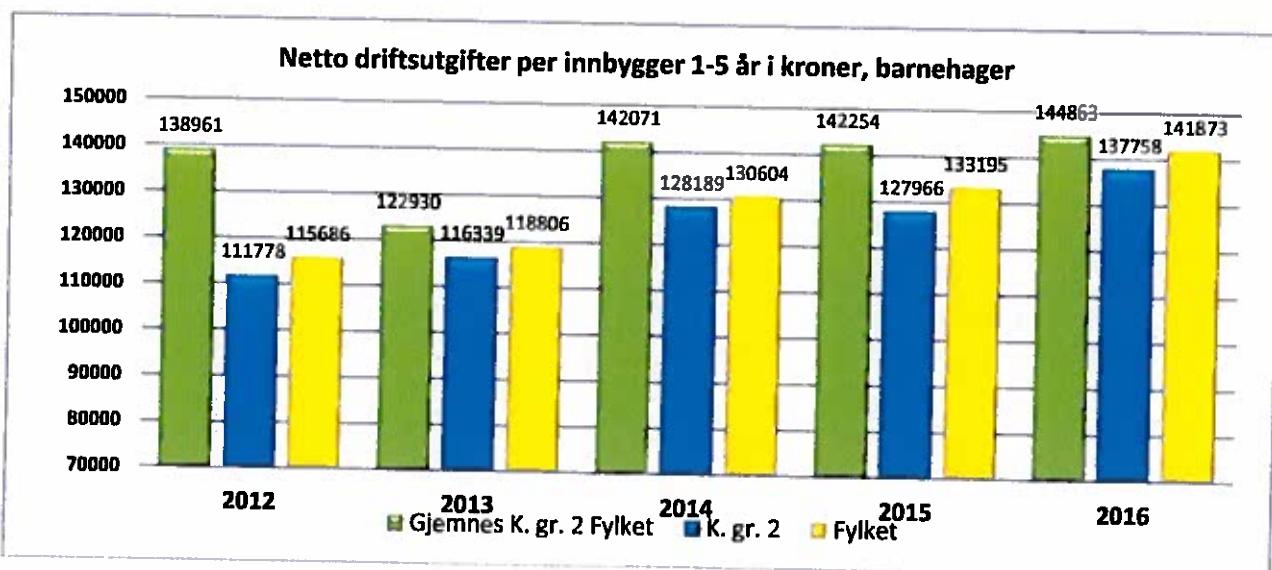
Netto driftsutgifter pr. innbygger 1-5 år i barnehage ligger høyere enn gjennomsnittet i

fylket. Utviklingen har vært slik i perioden 2007-2016:

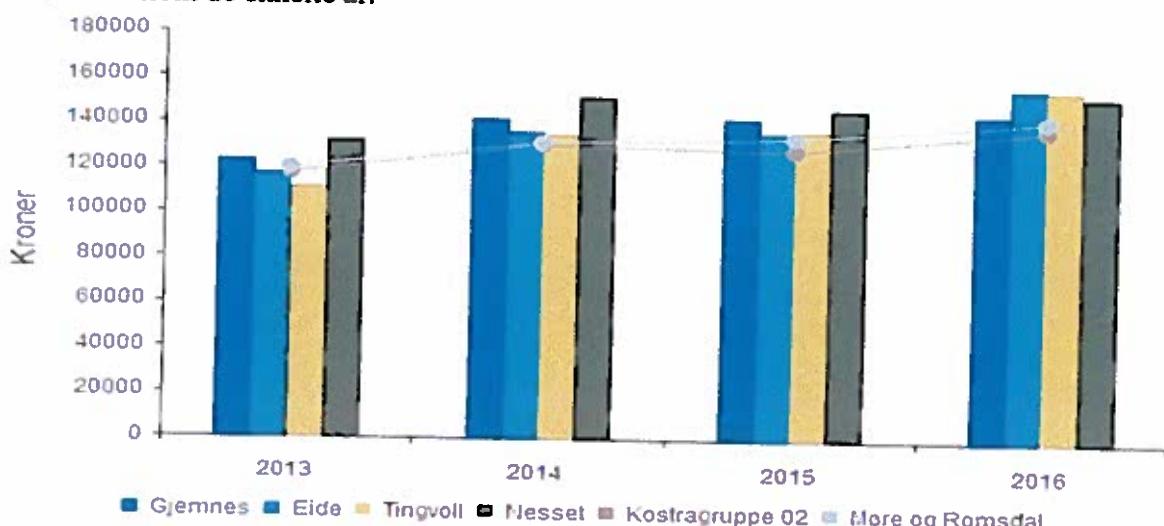
År	Nto. dr.utg. pr. innbygger 1-5 år	År	Nto. dr.utg. pr. innbygger 1-5 år
2016	144 863	2011	124 082
2015	142 254	2010	32 285
2014	142 071	2009	23 782
2013	122 930	2008	32 672
2012	138 961	2007	17 989

Øremerket statstilskudd ble innlemmet i rammeoverføringene f.o.m. 2011.

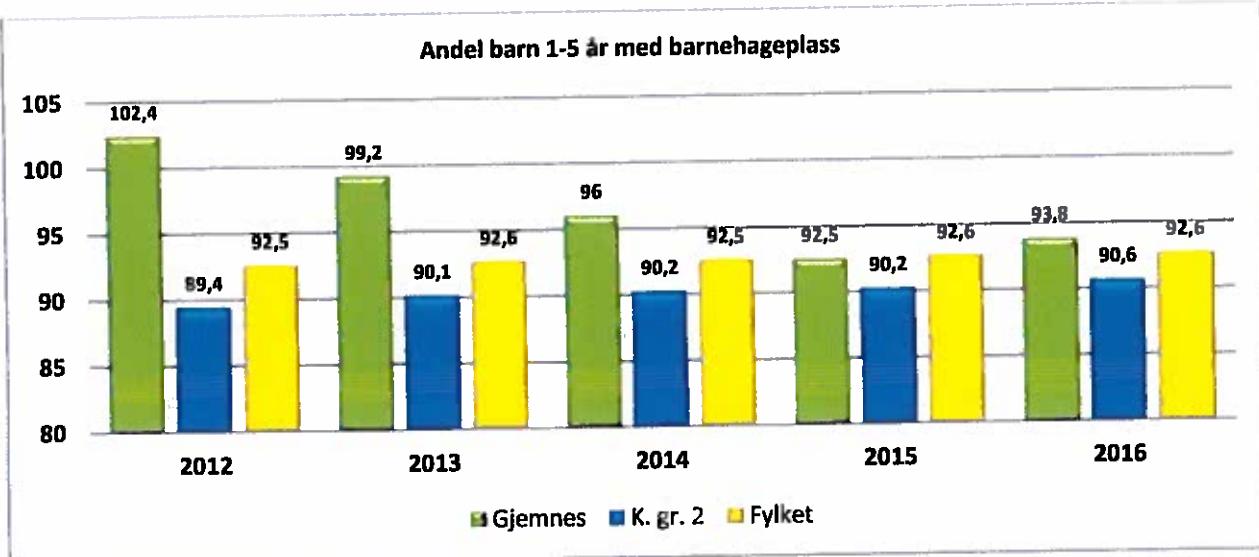
Netto driftsutgifter per innbygger 1-5 år i kroner, barnehager

Netto driftsutgifter per innbygger 1-5 år framkommer slik sammenlignet med Eide, Tingvoll og Nesset kommuner. Kostragruppe 2 og fylket sine tall framkommer som sammenhengende «strek» mellom de enkelte år.

	2013	2014	2015	2016
Gjemnes	122 930	142 071	142 254	144 863
Eide	116 903	135 963	136 457	156 330
Tingvoll	110 643	134 740	136 922	155 493
Nesset	131 850	151 657	146 687	152 741
Kostragruppe 02	117 009	129 896	127 851	137 758
Møre og Romsdal	119 357	131 153	133 772	141 873

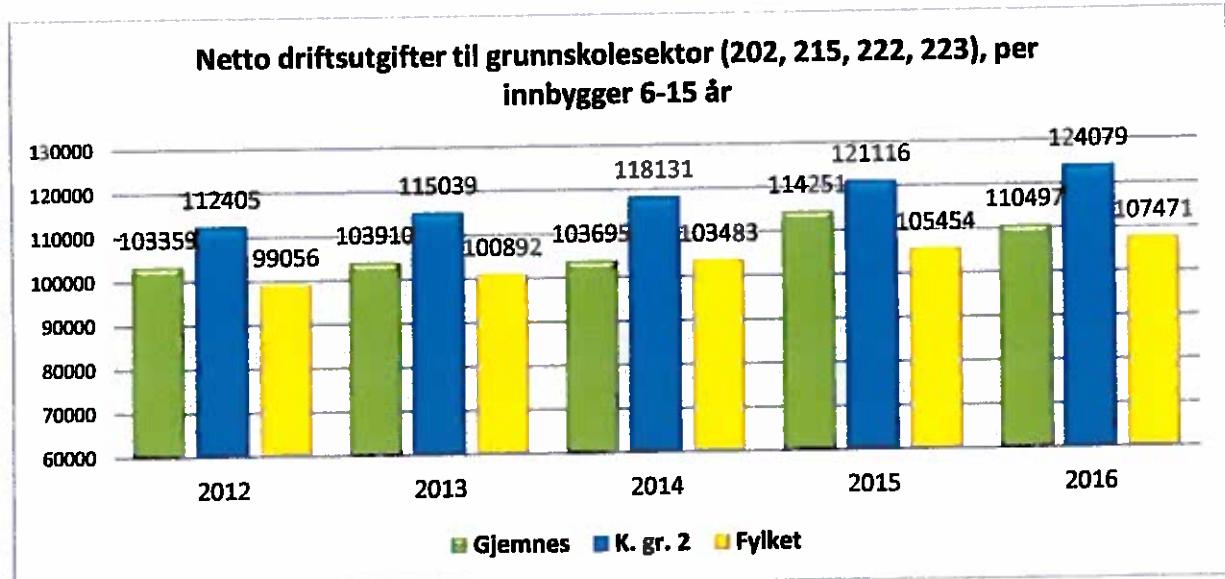
Kommunen har ligget i hele perioden 2012-2016 over kostragruppe 2 og fylket mht. andel barn 1-5 år med barnehageplass.

Undervisning

For undervisning viser netto driftsutgifter pr. innbygger for 6-15 år i Gjemnes kommune:

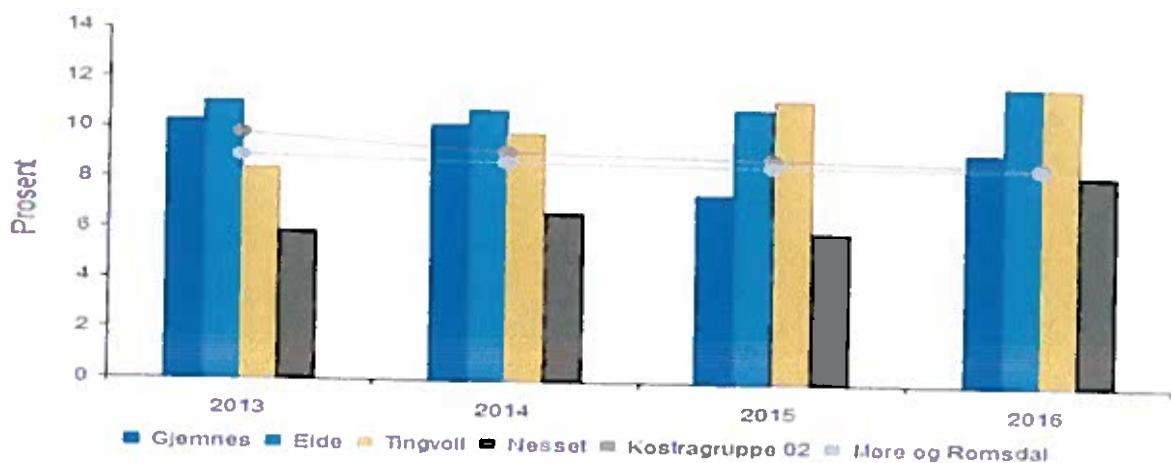
År	Nto. dr.utg. pr innbygger 6-15 år	År	Nto. dr.utg. pr innbygger 6-15 år
2016	110 497	2011	104 596
2015	114 251	2010	106 485
2014	103 695	2009	110 435
2013	103 910	2008	103 728
2012	103 359	2007	100 212

Grafisk presenteres dette slik:

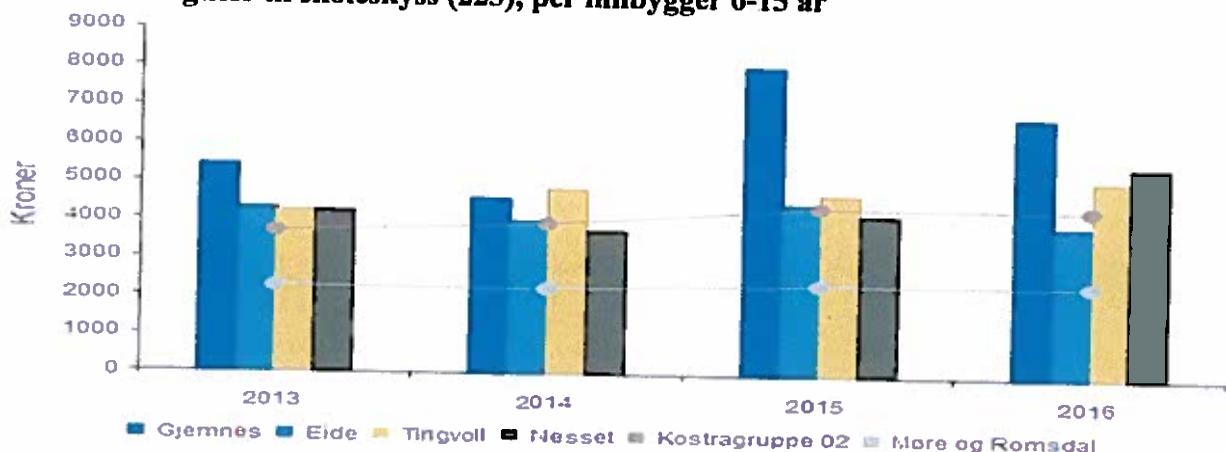
Utgiftene steg i 2016 har gått noe ned ift. 2015 etter å ha ligget på et stabilt nivå i flere år. Kommunens utgifter ligger godt under kostragruppe 2, men noenlunde på fylkessnitt over tid.

Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning

Kommunen ligger noe over kostragruppe 2 og fylket i andel elever som får spesialundervisning.

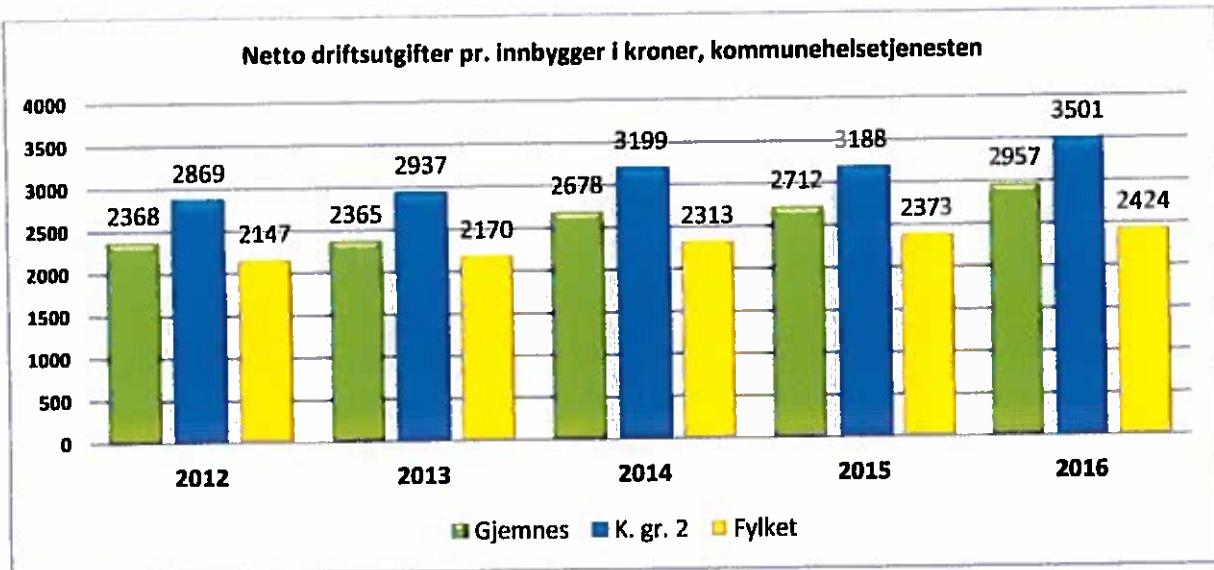
Netto driftsutgifter til skoleskyss (223), per innbygger 6-15 år

Kommunen bruker til dels betydelig mere i skoleskyss enn sammenlignbare kommuner, kostragruppe 2 og fylket. Utgiftene har gått noe ned i 2016 sammenlignet med 2015.

Helse

Netto driftsutgifter pr. innbygger i kroner for kommunehelsetjenesten viser denne utvikling i perioden 2012-2016:

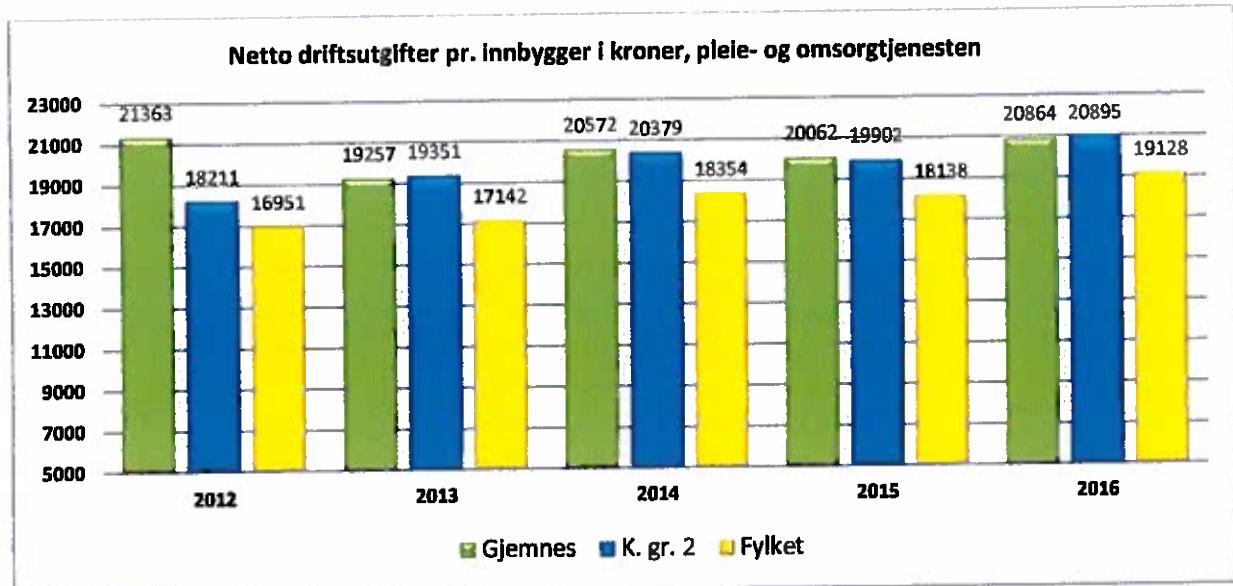

Her viser tallene at kommunen ligger lavere enn kostragruppe 2 i hele perioden, men høyere enn fylket.

Pleie og omsorg

Netto driftsutgifter pr. innbygger for pleie- og omsorgstjenesten viser dette:

År	Nto. dr.utg pr innbygger	År	Nto. dr.utg pr. innbygger
2016	20 864	2011	19 259
2015	20 062	2010	19 713
2014	20 572	2009	15 524
2013	19 257	2008	15 029
2012	21 363	2007	12 597

Kostnadene har økt noe ift. 2015, men ligger likt med kostragruppe 2, men høyere enn fylket.

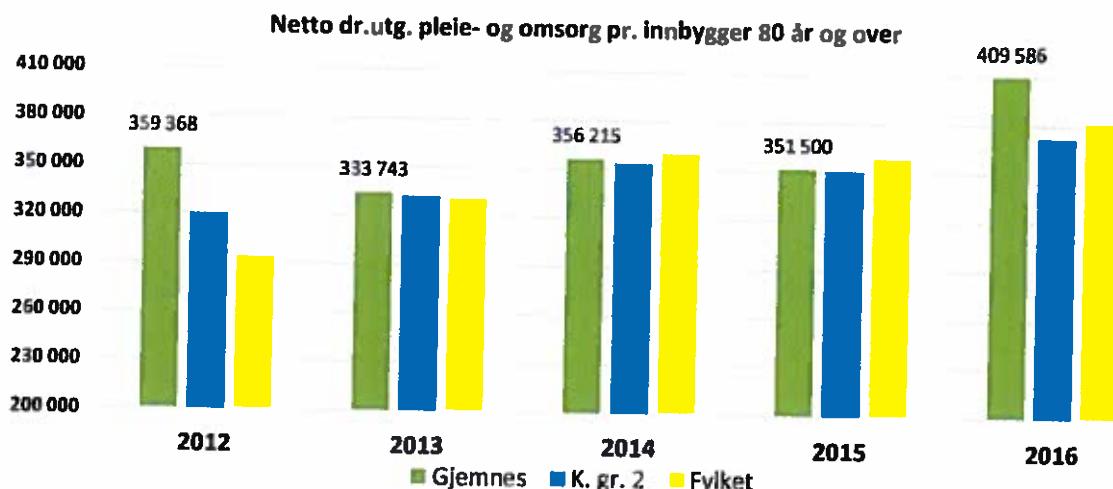
Relativt høye tall kan forklares med høy andel innbyggere over 67 eller 80 år. Imidlertid ligger vi nå noe lavere enn fylket og kommunegruppe for aldersgruppen 67 år og over. Som tabellene nedenfor viser har netto driftsutgifter sunket en god del fra 2010.

Netto driftsutgifter pr innbygger 67 år og over:

År	Gjemnes	Møre og Romsdal	Kommunegruppe 2
2016	110 722	118 218	112 245
2015	109 520	114 795	109 178
2014	115 886	118 971	114 210
2013	115 407	113 243	111 210
2012	131 624	114 405	112 516
2011	123 552	106 468	105 120
2010	128 535	104 146	102 015

Netto driftsutgifter pr innbygger 80 år og over:

År	Gjemnes	Møre og Romsdal	Kommunegruppe 2
2016	409 586	380 940	372 072
2015	351 500	357 892	350 063
2014	356 215	359 095	353 180
2013	333 743	330 009	331 539
2012	359 368	321 632	319 698

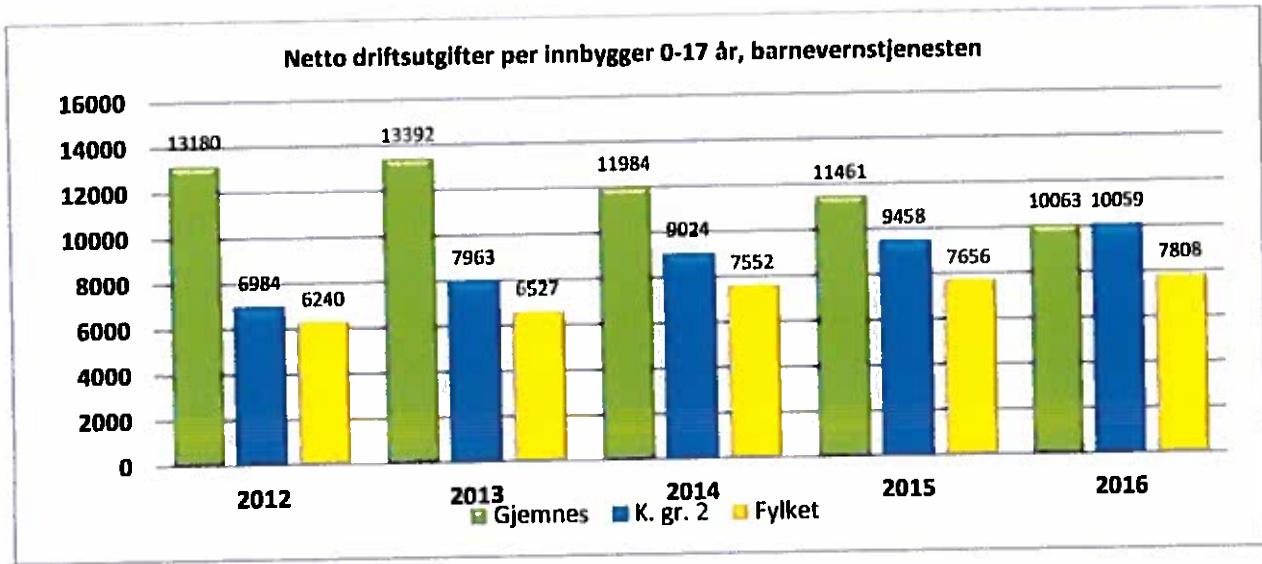

Overnevnte tabell viser at utgiftene har vokst til dels betydelig fra 2015 til 2016, og kommunen ligger nå godt over kostragruppe 2 og fylket.

Barnevern

Innen barnevern er netto driftsutgiftene pr. innbygger 0-17 år:

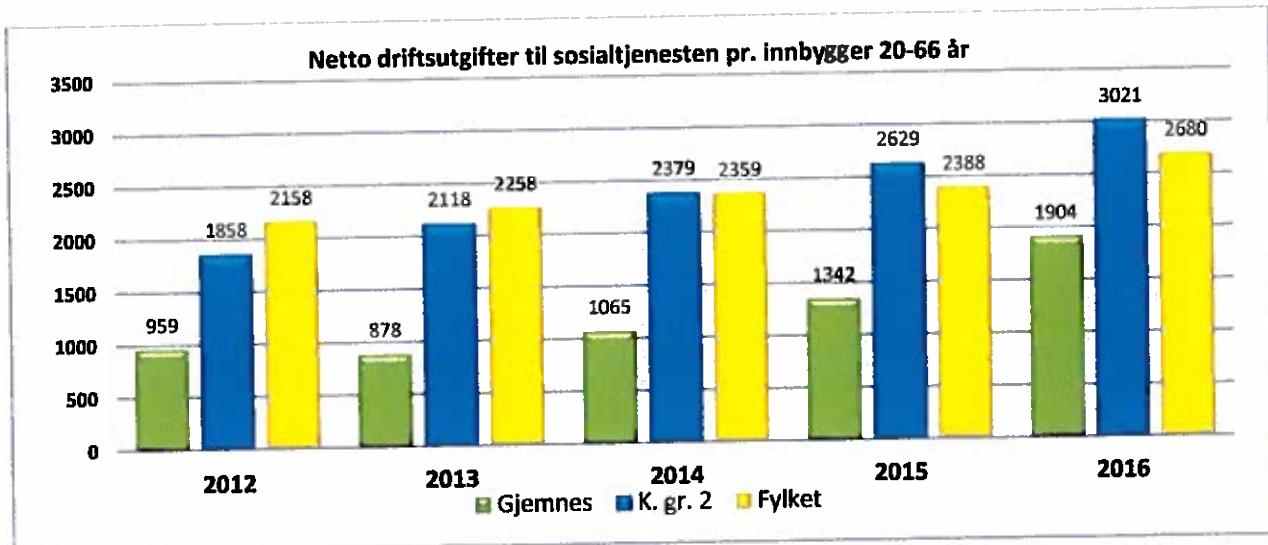
År	Dr.utg. pr. innbygger 0-17 år	År	Dr.utg. pr. innbygger 0-17 år
2016	10063	2011	11 901
2015	11 461	2010	10 798
2014	11 984	2009	8 529
2013	13 392	2008	8 700
2012	13 180	2007	5 812

Utgifter til barnevern har gått ned de siste årene fra “toppåret” 2013. Samtidig går utgiftene til kommunegruppe 2 og fylket opp i hele perioden. Kommunens nettoutgifter på dette området ligger nå likt med kostragrupper 2, men ligger fortsatt over fylket.

Sosialtjenesten

Grafisk framstilling av netto driftsutgifter til sosialtjenesten pr. innbygger 20-66 år kan presenteres slik:

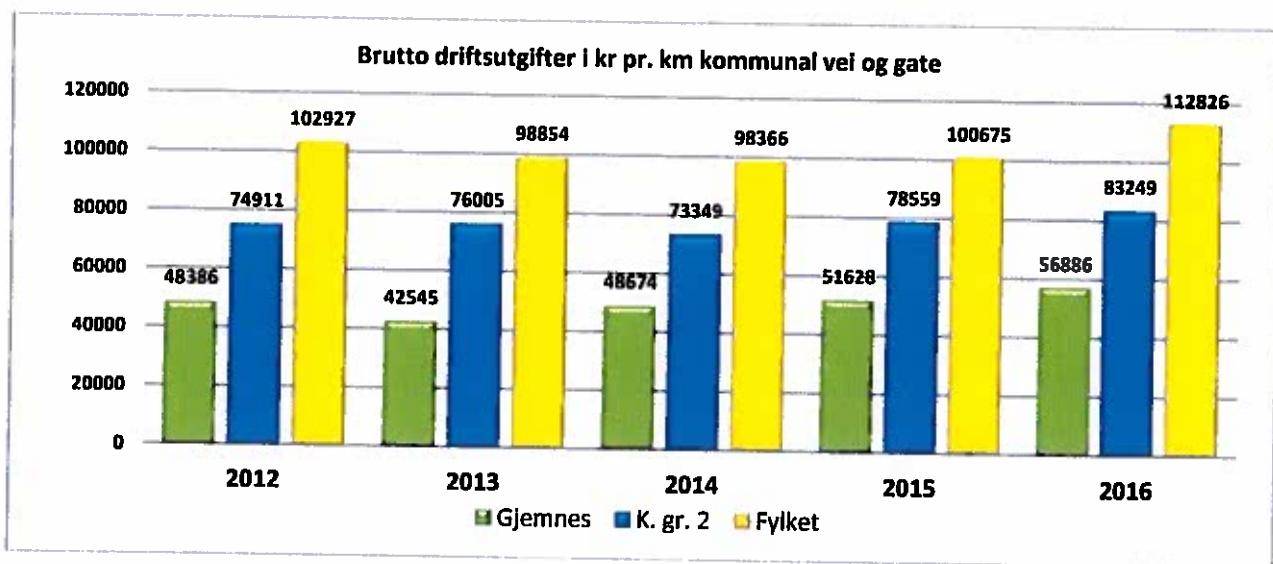
Netto driftsutgifter til sosialtjenesten pr. innbygger 20-66 år ligger en god del lavere enn kommunegruppe 2 og fylket i hele perioden. Tendensen er likevel økte netto driftsutgifter på tjenesten.

Kommunal vei

Brutto driftsutgifter i kroner pr. kilometer communal vei, gir et bilde på hva Gjemnes kommune bruker på dette feltet, sammenlignet med andre:

År	Gjemnes	Møre og Romsdal	Kommunegruppe 2
2016	58 886	112 826	83249
2015	51 628	100 675	78 559
2014	48 674	98 366	73 349
2013	42 545	98 854	77 104
2012	48 386	102 927	74 911

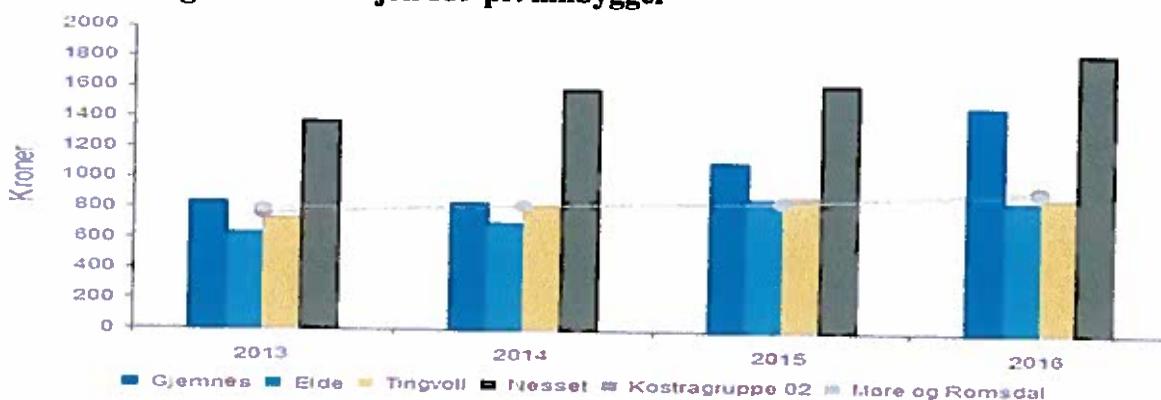
Kommunen bruker til dels betydelig mindre beløp pr. km. veg sammenlignet fylket, landet og kostragruppe 2, noe som den grafiske framstillingen nedenfor viser:

Brannvern

Den grafiske framstillingen visst nedenfor viser at netto driftsutgifter til brann og ulykkesvern pr innbygger er høyere enn kommunegruppe 2 og fylket. Utgiftene har til dels økt betydelig fra 2014 – 2016. Nesset kommune er her unntaket som ligger med høyere netto driftsutgift enn de andre.

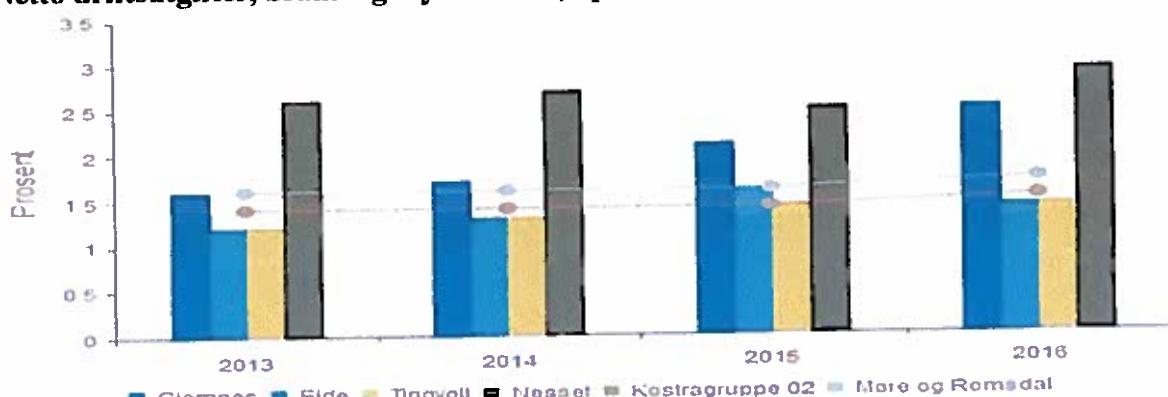
Netto driftsutgifter til funksjon 339 pr. innbygger

	2013	2014	2015	2016
Gjemnes	839	841	1 120	1 497
Eide	643	712	884	870
Tingvoll	736	818	895	897

	2013	2014	2015	2016
Nesset	1 379	1 600	1 638	1 856
Kostragruppe 02	761	826	858	946
Møre og Romsdal	799	820	848	922

Netto driftsutgifter, brann og ulykkesvern, i prosent av totale netto driftsutgifter

	2013	2014	2015	2016
Gjemnes	1,6 %	1,7 %	2,1 %	2,5 %
Eide	1,2 %	1,3 %	1,6 %	1,4 %
Tingvoll	1,2 %	1,3 %	1,4 %	1,4 %
Nesset	2,6 %	2,7 %	2,5 %	2,9 %
Kostragruppe 02	1,4 %	1,4 %	1,4 %	1,5 %
Møre og Romsdal	1,6 %	1,6 %	1,6 %	1,7 %

Kommunen ligger over de andre kommunene, kostragruppe 2 og fylket vedr. netto driftsutgifter i prosent av totale netto driftsutgifter. Unntaket er her Nesset kommune som ligger høyere.

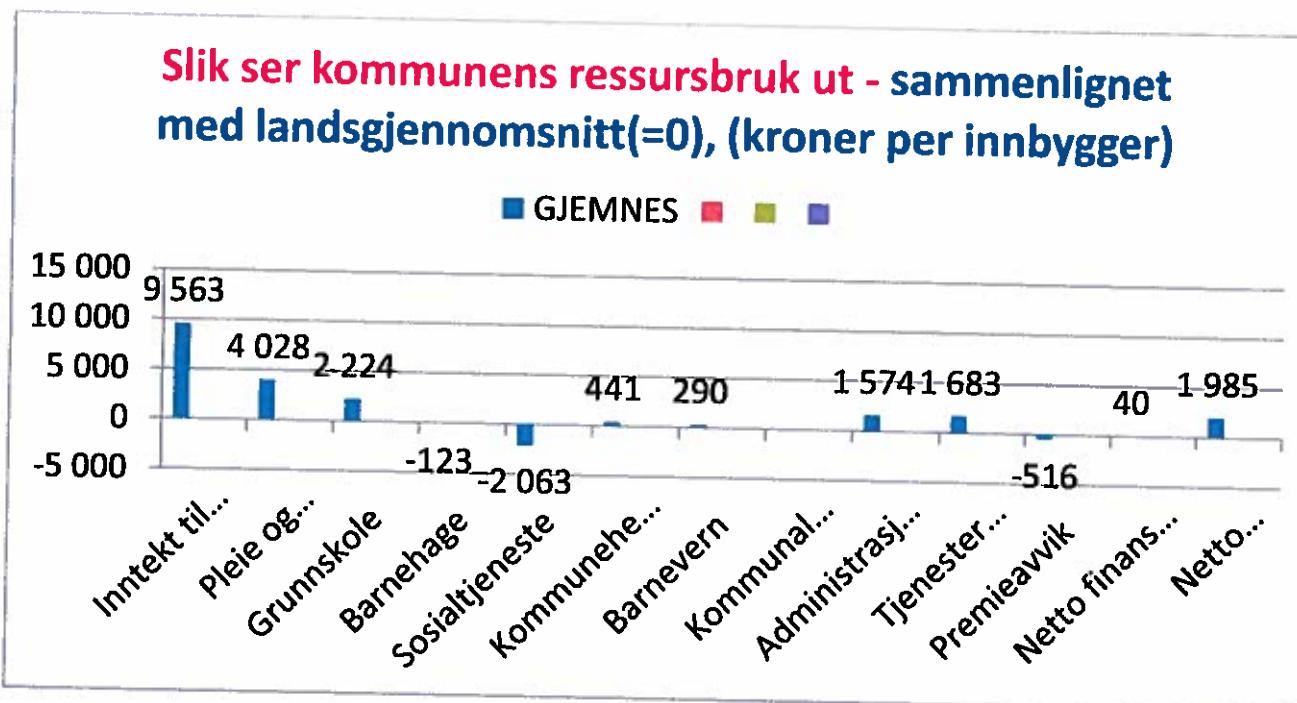
6.3 Rådmannens kommentarer til KOSTRA – tallene

Overfor er det prøvd å vise til noen utplukkede kostra-tall fra og med 2016 og noen år tilbake i tid. Slik rådmannen ser det virker det som at mange tjenester har en reduksjon i sine kostnader de siste årene, mens enkelte tjenester har økte utgifter ift. andre kommuner, kostragruppe 2 eller fylket.

Kostra-tallene gir ikke alle svar, men er en pekepinn på hvor i “landskapet” kommunen står sammenlignet med andre kommuner i fylket og/ eller sammenlignet i kommunegruppe 2.

Kommunene har ulik befolkningssammensetning, ulikt bosettingsmønster og er forskjellige når det gjelder sosiodemografiske forhold. Kommunene har dermed ulikt utgiftsbehov (ressursbehov). For å få et helhetlig bilde av kommunens prioriteringer er det ikke tilstrekkelig å ta hensyn til at kommunene har forskjellig utgiftsbehov, arbeidsgiveravgift og pensjon. Det må også tas hensyn til at kommunene har ulikt inntektsnivå.

Kommunens ressursbruk kan se slik ut sammenlignet med landsgjennomsnittet (kroner per innbygger):

Konklusjonen er at vi fortsatt har noe å hente på reduksjon av driftsnivået innenfor enkelte tjenestemråder. På denne måten kan vi frigjøre midler til å utføre andre oppgaver som nå ikke kan prioritertes eller kanskje trenger de bedre. Imidlertid er det noen begrensninger tjenestenes organisering (sentralisering/desentralisering) og i kommunens bygg.

Det er dette som utgangspunkt arbeidet kan starte med å redusere driftsnivået på kort og lang sikt. Som nevnt tidligere må dette arbeidet startes så snart som mulig i begynnelsen av kommende driftsår. Det er prognostisert en underbalanse i økonomiplanperioden på over 8 mill. kr., spesielt de to siste årene er underbalansen størst. Omregnet til hele stillinger utgjør dette minst snart 14 årsverk.

Mål for økonomiforvaltningen

Kommunestyret vedtok i 2012 at det skulle budsjetteres med et netto driftsresultat på 3 %. Denne målsettingen er videreført i handlingsplanen i stor grad fram t.o.m. 2016. For 2017 og 2018 har dette ikke vært mulig å innfri. Statsbudsjettet for 2018 viser liten vekst på 1,1 %, den laveste i fylket for 3. året på rad. Til orientering utgjør bare lønnsveksten nærmere 3 mill. kr. Så «gapet» for 2018 utgjør minst 4 mill. kr. mellom lønns- og prisvekst og statlig vekst. I økonomiplanperioden utgjør dette minst 16 mill. kr.

Rådmannen har i budsjettarbeidet hatt problemer med å innfri balansekravet i økonomiplanen. Økonomiplanen betinger etter kommuneloven et balansekrav. For å oppnå dette må kommunen sette i verk reduksjonstiltak som nevnt i størrelsesorden på minst 8 mill. kr. i perioden 2018 – 2021. Det forutsetter ingen avsetning til egenkapital i perioden.

7. Rådmannen avsluttende kommentarer

Det har vært svært utfordrende å legge fram et budsjett i balanse for 2018. dette er muligens et av de vanskeligste budsjettene å få saldert ut i balanse, som nå sendes over til politisk behandling.

Gjemnes kommune har fylkets laveste vekst i frie inntekter for tredje året på rad, og realnedgangen i inntekt er betydelig. Vi er ikke i nærheten av å få kompensert lønns- og prisvekst. Her er avviket minst 4 mill. kr. årlig i manglende kompensasjon. I tillegg legger staten til grunn at vi skal få en temmelig stor økning i skatteinntektene og inntektsutjøvningen samlet sett, en økning der kommunen er avhengig av at den nasjonale skatteveksten er betydelig.

Neste år knytter det seg usikkerhet til inntektene rundt eiendomsskatt og «verk og bruk». Etter regjeringens forslag til statsbudsjett kan dette bety inntektsbortfall også for Gjemnes. Rådmannens budsjettforslag har lagt til grunn nåværende eiendomsskatteanslag for verk og bruk.

Ansvarsrammene for tjenestene 1000-5100 har bare fått tildelt 742 000 kr. i økte rammer sammenlignet med revidert budsjett 2017. Avdelingslederne og budsjettansvarlige har lagt fram et detaljbudsjett i samråd med de foreslalte rammene. Ut i fra den prosessen vi nå har vært gjennom i høst, og ut i fra budsjettkommentarene, er det mye frustrasjon og rådvillhet over manglende tildelte rammer ute i tjenestene. Tidelte driftsrammer strekker ikke til de tjenestene de har ansvar for. Reduksjonstiltakene har vært mange. Omstilling har vært og vil bli nødvendig. Det har vært mange budsjettunder med lederne og tillitsvalgte for å få balanse i budsjettet.

Det er beklagelig at det har blitt slik. Rådmannen har tidligere varslet kommunestyret over en slik utvikling. Framlagt budsjett for 2017 for ett år tilbake ga ingen lystelig lesning over de framtidige statlige overføringer til kommunen. Allerede da og gjennom framlagte dokumenter og utredninger ifm. kommunereformen fikk kommunestyret en pekepinn hvor kommunens økonomi ville utvikle seg de kommende årene.

Det haster nå å få satt i gang prosesser blant den politiske ledelse, kommunestyret, administrative ledelse, tillitsvalgte og ansatte for å ta stilling til hvordan driftsnivået og den økonomisk handlefriheten skal være i årene som kommer i Gjemnes kommune. Her må alle bidra og ingenting skal være uprøvd. Vi har lykkes før med slik omstilling for noen år tilbake. Det gjenstår å se om vi lykkes denne gang!

Kommunen vil de nærmeste årene få en større gruppe blant de eldste eldre. Den nasjonale eldrebølgen vil også nå Gjemnes, som gir oss utfordringer med hensyn til gode tjenester innenfor helse- og omsorg. Det kan bl.a. forventes større behov av hjemmetjenester, flere tilrettelagte behov der de enkelte bor og behov for flere omsorgsboliger. Kommunen vil måtte prioritere ressursene mot denne voksende gruppen gjennom omfordeling av økonomiske driftsrammer. Det kan bli krevende også i denne økonomiplanperioden.

Rådmannen ser ingen mulighet å sette av til fonds i kommende økonomiplan, og ingen reserveposter å støtte seg til de neste årene. Overordnede må for kommunenes økonomi er også endret i.f.t. dette.

Det legges opp til et betydelig investeringsprogram de neste 4 årene, spesielt med vekt på skolebygg og ny sykehjem/ helsehus. Aldri tidligere har det blitt lagt fram et så ambisiøst investeringsbudsjett som nå. Angvik skole er nå ferdig rehabilert og Batnfjord skole står for tur med større kostnader enn først antatt. Dårlig kommuneøkonomi med manglende vedlikehold over tid, nye krav til bedre funksjonalitet og brukervennlighet, gjør sitt til at de kommunale bygg trenger fornying. Dette gjelder også skolene våre.

Rådmannen vil også foreslå at bygg og anlegg, som vi ikke har mulighet å vedlikeholde på en skikkelig måte, bør selges. Dette vil gi tiltrengt egenkapital. Når Batnfjord skule er rehabilert og skolelokalene her er tømt, har kommunen ikke behov for «Hjorten», og bygningen bør derfor selges.

«Digitale transformasjon» er en prosess der virksomheten endrer hvordan den utfører sine oppgaver, tilbyr bedre tjenester, jobber mer effektivt, eller skaper helt nye tjenester. Dette vil gjøre sitt inntog for fullt inn i kommunesektoren. Den digitale transformasjonen vil gjøre sitt til at kommune- Norge vil tenke annerledes enn det gjøres i dag. «Det som gjelder i dag, gjelder ikke i morgen» av tekniske løsninger bl.a. Kommunestyret har i høst gitt sin tilslutning til å utlyse ny stilling innen velferdsteknologi. Det legges føringer for nye digitale løsninger i alle nye kommunale bygg, det nye sykehjemmet inkludert. Rådmannen ser for seg døgnåpen communal forvaltning, døgnåpen bibliotektjeneste, bedre dataopplæring og som læreplattform i skole- og barnehagene, digitale løsninger innen areal og drift o.s.v.

Arbeidsprosessene vil bli annerledes for mange av oss, og det skapes forventninger om at kostnadene skal gå ned. Over tid så vil effektiviteten øke, og bedre tilgjengelighet for publikum/befolkningen vil merkes. Kvaliteten i våre tjenester vil øke. Alt dette blir spennende framover og utviklende for kommunen.

Batnfjordsøra, 8. november 2017

Birgit Eliassen
Rådmann

Per Olav Eide
Økonomisjef

8. Rådmannens forslag til vedtak

1 Kommunestyret godkjenner den framlagte handlingsplan og økonomiplan for 2018- 2021 og årsbudsjettet for 2018, og de framlagte nettorammer av driftsbudsjettet fordelt på de enkelte ansvarsområder 1000-5100 med til sammen 160,103 mill. kr.

2 Med hjemmel i eiendomsskattelovens §§ 2 og 3 utskrives det eiendomsskatt i Gjemnes kommune. Ved taksering og utskriving av eiendomsskatt benytter kommunen inntil videre tidligere vedtatte skattevedtekter.

3 Med henvisning til eiendomsskatteloven § 13 vedtar kommunestyret at skatteøret settes til 7 promille av eiendomsskattetakstgrunnlaget for "Verker og bruk" og «Næringseiendommer» for 2018.

4 Med henvisning til eiendomsskatteloven § 13 vedtar kommunestyret at skatteøret settes til 5,25 promille av eiendomsskattetakstgrunnlaget for boliger og fritidsboliger for 2018.

Eiendomsskatten skal betales i 2 terminer, jfr. eiendomsskatteloven § 25 for skatteåret 2018.

6a Kommunestyret godkjener en samlet brutto investeringsramme for perioden 2018- 2021 på inntil kr. 283 565 000, og en samlet låneramme for perioden på kr. 256 634 000. Tilskudd fra Husbanken til finansiering av ny sykehjem på kr. 63 000 000 forutsettes går til nedbetaling av lån i 2021.

6b Kommunestyret godkjener at det blir tatt opp lån på kr. 72 574 000 til finansiering av investeringsoppgaver for 2018.

Avdragstid på lån stipuleres i gjennomsnitt til ca. 40 år der lån til ny sykehjem og Batnfjord skule har 50 års avdragstid. Rådmannen får fullmakt til å godkjenne lånevilkår

7 Kommunestyret godkjener at det blir tatt opp Startlån i Den Norske Stats Husbank på inntil kr. 2 000 000 til videreforsyning av lån i år 2018.

Rådmannen får fullmakt til å godkjenne lånevilkår.

Rådmannen i Gjemnes

7. november 2018

9. Handlingsplan

9.1 Overordna mål

Økonomi

Gjemnes kommune skal ha en god økonomi med årsbudsjett i balanse. Det budsjetteres ikke med netto driftsresultat i økonomiplanperioden. Det er ikke satt av egenkapital til kommunens investeringer.

Personal

Gjemnes kommune sin personalpolitikk bygger på følgende fundament:

Gjemnes kommunes verdigrunnlag slik dette kommer til uttrykk i kommuneplanen og etiske regler.

Gjemnes kommunenes arbeidsgiverpolitikk som har som målsetting:

- Å være en attraktiv arbeidsgiver som rekrutterer, utvikler og beholder kvalifiserte ledere og medarbeidere som ser kommunale utfordringer og oppgaver som interessante og utviklende arbeidsoppgaver.
- Å se sine ledere og medarbeidere som aktive deltakere i prosessen fra utforming av mål og strategier til konkret gjennomføring av utviklingsoppgaver, myndighetsutøvelse og tjenesteproduksjon.
- Å ta i bruk delegering av myndighet som prinsipp for ansvarliggjøring, utvikling og vekst for ledere og medarbeidere.

Sykefraværet i Gjemnes kommune skal fortsatt ha som mål å være på 5,5 % også i 2018, jfr. IA-avtalens handlingsplan.

Gjemnes kommune skal fortsatt arbeide aktivt for å redusere ufrivillig deltid gjennom å iverksette handlingsplan for temaet i 2018.

Universell utforming/miljø

I planprogrammet for kommuneplanen, vedtatt 29.10.2015, er et av fokusområdene universell utforming. Målsettinger på dette området vil framkomme i kommuneplanen – både samfunnssdelen og arealdelen som blir ferdigstilt i 2017.

Universell utforming skal vektlegges ved renovering og nybygg og i skriftlige framstillinger.

Vekst

Innen utgangen av 2020 skal folketallet i Gjemnes være økt til 2700 innbyggere.

Fag

Gjemnes kommune skal bedre sitt omdømme gjennom å yte bedre service til befolkningen gjennom etablering av flere selvbetjente dataløsninger, foreløpig svar på alle henvendelser som ikke kan behandles innen 3 uker, og kompetanseheving på servicekontoret, slik at flere henvendelser kan behandles i førstelinjen.

Kommunen skal legge til rette for digital transformasjon i kommunen både ift. velferdsteknologi, og innen alle tjenesteområder. Den digitale transformasjonen bygger på de strategier og føringer som er lagt i IKT- orkide.

Målsettinger for folkehelse

Gjemnes kommune skal arbeide for å sikre god helse og fremme livskvalitet for alle, uansett alder

Målsettinger for barn og unges oppvekstvilkår

Skolen og barnehagesektoren i Gjemnes skal bidra til at barn og unge får en inkluderende, rettferdig og god utdanning. Kommunen som organisasjon skal legge til rett for livslang læring. Kommunen skal ta hensyn til barn og unge i planlegging og gjennomføring av tiltak som har betydning for oppvekstvilkår.

Batnfjordsøra, 08.11.17

Rådmann Birgit Eliassen

9.2 NAV

Mål økonomi

Å holde seg innenfor budsjettrammene som er gitt, noe som betyr å arbeide for at sosialhjelpsutgiftene holdes på det nivået vi har hatt de siste årene som er godt under gjennomsnittet for sammenlignbare kommuner. Dette gjøres ved å satse på arbeidslinjen og benytte stor grad av statlige midler for å skaffe folk arbeid.

Mål personal

Arbeide for at nærværarbeid og systematisk sykefraværsoppfølging samt godt arbeidsmiljø fortsatt vil gi lavt sykefravær.

Mål fag

Viktig å holde oss oppdatert på lovverket. Bruke NAV sin oppfølgingsmodell også i arbeidet med lov om sosiale tjenester. For alle langtids sosialhjelpsmottakere skal det stilles krav til om arbeid/aktivitet for å unngå at noen mottar passive ytelsjer, jamfør ny lov om aktivitetsplikt for sosialhjelpsmottakere. Ved å stille krav til aktivitet så tar vi også inn folkehelseperspektivet. Forskning viser at helsen til den enkelte blir bedre av en aktiv tilværelse. Vi vil også alltid vurdere statlige tiltak og virkemiddelbruk samtidig med vurderingen av kommunale tjenester som KVP eller andre kommunale tjenester etter lov om sosiale tjenester. I all vår saksbehandling skal vi ha fokus på barn og ta barneperspektivet. For å kunne arbeide mer utadrettet og levere bedre tjenester skal veilederne i NAV utstyres med tjenestetelefoner og bærbar PC for å kunne gi gode tjenester til bedrifter og brukere slik at oppfølgingen vår blir av en bedre kvalitet.

Mål universell utforming

NAV-kontoret skal være tilgjengelig for personer uavhengig av funksjonsevne. Informasjon skal være lett tilgjengelig og mest mulig av informasjon skal man kunne nå gjennom kommunens hjemmeside og nav.no. Vi må også ha et mål om at den digitale informasjonen blir mest mulig universelt utformet og at også kommunale tjenester i NAV kan tilbys digitalt.

16.10.2017

Leif-Ståle Engdahl

Leder NAV

9.3 Grunnskole

Overordna mål

Grunnskolen skal gi et godt tilpassa og inkluderende skoletilbud til alle. Elevene skal etter avsluttet grunnskole være godt rustet til å gjennomføre videregående opplæring uten frafall.

Delmål

Økonomi

Å opprettholde god lærertetthet på trinna 1-4 vil være viktig prioritering innenfor tildelt økonomisk ramme. Den spesialpedagogiske ressursen skal være preget av tidlig innsats som fører til en dreining av ressurser fra de eldste elevene mot trinna 1-4. Med gode løsninger for bruk av IKT i opplæringa, legges større vekt på digitale læringsverktøy fremfor lærebøker i enkelte fag.

Arbeidsmiljø/personal

Sjukefraværet skal være under 4 % på årsbasis. Eventuelle personalsaker og konflikter løses lokalt uten det skal være behov for å løfte dette på høyere nivå.

Ved nye ansettelser legges det vekt på å sikre nødvendig faglig kompetanse og personalets grunnlag for å utføre arbeidsoppgaver i team. Det vil også være behov for flere menn for å sikre kjønnsbalanse i bemanninga i perioden.

Legge til rette for kompetanseheving ved å utnytte statlige og regionale satsingsmidler, men også styrke det lokale behovet for etter- og videreutdanning gjennom egne midler til ulike stipendordninger.

Universell utforming

Alle elever har samme rett til utbytte av opplæringa. Behov for fysisk tilrettelegging av læringsmiljøet skjer straks behov for tiltak oppstår. Informasjon fra skolene utformes enkelt og tydelig, og gjøres søkbart og tilgjengelig på kommunens og skolenes publikasjonssider.

Folkehelse

Læreplanen gir føringer om fysisk aktivitet, forebyggende tiltak mot rus og målsettinger om ernæring og kosthold. I trygge relasjoner skal skolene legge til rette for glede over fysisk utfoldelse og naturopplevelser i nære områder. Samspillet mellom elever og ansatte skal styrke barn og unge til å ta egne valg. I dette spiller samarbeidet med MOT en viktig rolle,

Faglige resultat

Skolenes og kommunens resultat på nasjonale prøver skal ligge på eller over gjennomsnittet for landet, fylket og kommune gruppe 2. Innføring av gode system for vurdering skal bidra til å redusere skriftlige klager på karakterer. Gjennomsnittlig grunnskolepoeng skal være minimum 41.

Læringsmiljø

Resultat på elevundersøkelsen skal ligge over gjennomsnittet nasjonalt, for fylket og kommune gruppe 2. Skolene arbeider aktivt mot mobbing. Når mobbing blir kjent, tar skolene straks grep og følger retningslinjene som er gitt i egne planer og nasjonalt lovverk. På tilsvarende måte håndteres skriftlige klager fra foreldre til skolen.

Terje Humstad
rektor Angvik skole

Mari Unhjem,
rektor Batnfjord skule

9.4 Barnehagene

Økonomi

Barnehagene skal holde budsjettrammene sine, og være med å bidra til en sunn og god økonomi i kommunen. Antall barnehageplasser må opprettholdes i forhold til etterspørsel. Det bør finnes ledige barnehageplasser i løpet av året for å stimulere til tilflytting til kommunen.

Personal og kompetanse

Ingen dispensasjoner fra kravet om pedagogisk kompetanse som barnehagelærer i løpet av barnehageåret 2018/19.

For mål angående sykefravær følger vi felles mål for kommunen.

Vi ønsker å opprettholde bemanningsnorm på 1 ansatt pr. 6 plasser, og minimum 1 pedagog pr. 18 plasser, styrers administrasjonstid skal holdes utenom denne normen.

Barnehagene i Gjemnes satser på kvalitet gjennom tydelig pedagogisk ledelse, og har et pedagogisk fokusområde hvert barnehageår. Vi ønsker å opprette utdanningsstillinger i barnehagene, for å kunne utdanne eller videreutdanne eget personal i samarbeid med andre.

Mål for tidlig innsats

Oppdage om det er barn som har behov for spesialpedagogisk hjelp i førskolealder, og iverksette de nødvendige tiltak for de barna det gjelder.

Mål for å holde fokus på språkutvikling

Ved hjelp av kartlegging og observasjon finner vi ut hvor mange barn som er innenfor normalområdet når det gjelder språkutvikling. Vi har et mål om at 95 % av 5 – åringene, før skolestart, skal ha en språkutvikling innenfor normalområdet.

Universell utforming

Det skal legges vekt på universell utforming ved nye bygg og ved renovering av eksisterende bygg og uteområder. Det skal også være universell utforming i barnehagenes informasjon ut til brukerne.

17.10.17

Jeanette Rønning
Bergsøy bhg

Gro Monika Gjermundnes
Angvik bhg

Else Brit Gaupset
Astaddalen bhg

Lene Holten
Solsida bhg

9.5 Helse og omsorg

Økonomi

Overtidsbruk

Redusere overtidsbruken for 2018 med 30 % sammenlignet med forbruk i 2017

Delmål

Tjenestemennene skal ha tilstrekkelig med vikarer som kan dekke opp fravær og ferier.

Delmål

Alle vakanser skal være oppdekt i samsvar med bemanningsplan for 2018.

Personal**Sykefravær**

Samlet sykefravær for Helse og omsorg skal ligge under 7.0 %

Miljø og universell utforming**Klart språk**

Enkeltvedtak om helse- og omsorgstjenester skal være lett å forstå for mottaker.

Fag**Legemiddelhåndtering**

Med utgangspunkt i antall rapporterte avvik for 2016, skal antall legemiddelhåndteringsavvik halveres i 2018.

Utfordrende atferd

Redusere antall avvik knyttet til utfordrende atferd med 25 % sammenlignet med rapporterte avvik i 2016.

Barn unge**Psykisk helse**

Med utgangspunkt i årets Ungdata undersøkelse i ungdomskolen, skal området psykisk helse vise bedre resultat ved neste undersøkelse i 2020.

Folkehelse**Fysisk helse**

Med utgangspunkt i folkehelseprofilen fra 2016, skal forekomsten av muskel og skjelettplager reduseres til under landsgjennomsnittet innen 2020.

26.10.2017

Ragnhild Kleive

Avdelingsleder for helse og omsorg

9.6 Areal og drift

Økonomi

Ved månedlig budsjettkontroll skal tiltak vurderes dersom avvik er større enn 10 %.

For å få inn alle gebyr på gebyrbelagte tjenester innen områdene plan, byggesak, deling, utslipp,

oppmåling og landbruk skal saker behandles innen lovpålagte frister. Dersom dette ikke er mulig, skal det sendes ut foreløpige svar med forventet saksbehandlingstid.

Personal

Ansatte som ønsker det kan delta på minst ett kompetanshevende tiltak innenfor sitt fagområde i løpet av året. Det er et mål at flere av våre renholdere tar fagbrev.

Universell utforming

Universell utforming skal vurderes i alle plan- og byggesaker samt i alle byggeprosjekt i kommunal regi.

I vedtak, saksutredninger og informasjon fra avdelinga skal det legges vekt på lesbarhet og forståelse for søker/mottaker.

Fagområder areal og drift

For å holde kartløsningen vår ajour for brukere og innbyggere skal digitalt planregister ajourføres med gamle reguleringsplaner i løpet av 1. halvår 2018, og det skal oppdateres løpende i kommende planprosesser.

Vi skal ha så god kvalitet på saksbehandlingen på produksjonstilskudd og regionalt miljøprogram at vi unngår manuelle utbetalinger og sikrer god service og inntekt til næringen.

Brannmannskapene skal sikres god kompetanse på redning, brannslukking og utnytting av tilgjengelig utstyr ved å gjennomføre 8 øvelser i løpet av året.

Handlingsplaner for vannforsyning, bygg og veier skal rulleres hvert år for å oppnå riktige prioriteringer i kommende års budsjettprosess.

Vi skal bidra til god vannkvalitet ved å gjennomføre tilsyn med private slamavskillere/avløpsrenseanlegg.

24.10.2017

Avdelingsleder Vigdis Grefstad og
Driftsleder Alf Høgset

9.7 Kultur

Økonomi

Det økonomiske målet for avdelinga er å halde seg innanfor dei økonomiske rammer som er gitt i budsjettet.

Personale

Ta vare på dei tilsette i avdelinga. Gje dei nødvendig opplæring/kurs for å kunne utføre den jobben dei er sett til.

Miljø og universell utforming

Sørg for å følgje lovverket som til ein kvar tid gjeld.

Gjennom:

- Tilrettelegging av universelt utforma turløyper
- Meir lydbøker på biblioteket
- Fleire brukargrupper i svømmehallen

Fagområde

Målsetting Idrett- og friluftsliv

Alle i Gjemnes skal gjevast tilbod om fysisk aktivitet og naturopplevelingar ut frå eigne behov, føresetnader og for å betre folkehelsa. Barn og ungdom skal prioriterast.

Tilskot til utbygging i samsvar med kommunedelplan.

Målsetting kommunale idretts- og kulturbygg

Alle kommunale kulturbygg skal vere kulturelle og sportslege møteplassar, som er godt tilrettelagt for dei ulike aktivitetane som husa skal nyttast til.

Delmål idretts- og kulturbygg

- Auke i utleige og bruk av idretts- og kulturbygga våre
- Oppgradering av Gjemneshallen i samsvar med krav og behov

Målsetting bibliotek

Utvike folkebiblioteket til å vere tenleg for alle kundegrupper i kommunen, og ta fleire steg for å bli eit moderne og tidsmessig bibliotek

Delmål bibliotek

- 10 % auke i utlån og besök på biblioteket
- Auka opningstid gjennom prosjekt «meråpent bibliotek»

Målsetting historie og fornminner

Gjennom gode møteplassar/arena, fagleg kompetanse/kunnskap og ved bruk av tilgjengeleg materiale skal historia til kommunen vår formidlast vidare til komande generasjonar.

Målsetting Frivillig kulturarbeid og kulturformidling

Kommunen ynskjer å styrke dei økonomiske vilkåra for lag og organisasjonar i kommunen, særleg innan barne- og ungdomsarbeid.

Kommunen skal hjelpe til med å legge til rette arena for både lokal og nasjonal kulturformidling

Delmål frivillig kulturarbeid

- Få øyremerka minimum kr. 50.000,- på kulturbudsjettet som frie kulturmiddlar i løpet av planperioden (2018– 2021)
- Ungdomsklubben skal bestå.
- Arrangere UKM i samarbeid med nabokommunar

Batnfjordsøra 17.10.-17

Olav Bjørn Nilssen
kulturleiar

9.8 Kulturskolen

Visjon

Kulturskolen i Gjemnes og Nesset skal være en arena for læring og opplevelse

Mål økonomi

Kulturskolens kjernevirksemhet, musikk, dans og visuelle kunstfag, skal gi tilbud til minimum 25 % av elevene i grunnskolen i 2018 og 30 % innen 2019. Gruppe- eller enkeltundervisning med en maxpris på kr. 1400 pr. semester.

Kulturskolens nettoramme bør være lik nettobudsjett til kulturskole i Kostragruppe 2

Mål personal

Kulturskolen skal tilby alle medarbeidere mulighet for videre- og etterutdanning i 2018 ut fra kulturskolens behov i vedtatt rammeplan for kulturskolen

Mål fag

Nasjonal rammeplan for kulturskolene skal implementeres innen utgangen av 2018 og det skal lages en lokal læreplan innen utgangen av 2019.

Mål universell utforming

For å tydeliggjøre kulturskolens kommunikasjon med elever og foresatte er alt materiell universelt utformet.

Edvin Eriksen
kulturskolerektor

10. Budsjettkommentarer

10.1 Sentraladministrasjonen

Ansvarsrammen for Folkevalgte består av ordfører i 100 % og varaordfører i 4 % «stilling».

Sentraladministrasjonen består i dag til sammen 8,6 årsverk, fordelt på rådmann (og flyktningekonsulent), assisterende rådmann (3,6 st.) og økonomikontor (4,0 st.). I tillegg er det enkelte andre i organisasjonen som gjør spesifikke oppgaver for rådmann innen bl.a. næringsstyret, eiendomsskattekontor og kommuneplan.

Inntekter

Flyktningetjenestens utgifter finansieres i all hovedsak av tilskudd fra staten. Det er budsjettert med 5,5 mill. kr. i statlig tilskudd for 2018.

Det inntektsføres en del interne overføringer mellom tjenesteområder, deriblant fra VAR-området og investeringsregnskapet. Det selges også ut noen tjenester til andre kommuner/samarbeid som for eksempel IKT-tjenester til IKT-Orkide.

Utgifter

Driftsrammen er redusert med 2% som utgjør kr. 266 000.

Det er ført opp kr. 200 000 til lovbestemt personvernombud, en tjeneste som kjøpes fra andre. Det er ført opp en del av stilling innen velferdsteknologi på kr. 200 000. Det er ikke funnet midler til økt stilling i det interkommunal innkjøpssamarbeidet på Nordmøre.

Utgifter til ansvarsområdet for folkevalgte består av godtgjørelse til ordfører og varaordfører og møtegodtgjørelse for politiske råd og utvalg. KS-kontingensten utgiftsføres også her. Det gis et tilskudd til VAR-området for vann på kr. 250 000 for 2018. Dette blir trappet ned med kr. 50 000 hvert år fra 2018-2020.

Tilskudd til interkommunal revisjon belastes her. Rådmannen har lagt fram kontrollutvalgets sitt forslag til budsjett uavkortet. Det er opp til kommunestyret om kontrollutvalgets budsjett skal få samme reduksjon som de andre driftsrammene.

I sentraladministrasjonens budsjett kommer utgifter til flyktningkontor. Det er satt av kr. 700 000 for bruk av næringsfond/RDA-midler. Videre budsjetteres overordnet beredskap i rådmannens budsjett.

Det er budsjettert med 1,715 mill. kr. i tilskudd til fellesrådet. Tjenesteytingsavtalen utgjør kr. 315 000. Samlet tilskudd utgjør 2,030 mill. kr. til Fellesrådet. Fellesrådets budsjett har fått tilført delvis lønns- og prisvekst.

Sentraladministrasjonen samarbeider en del interkommunalt, deriblant IKT, skatt og interkommunalt arkiv. Det er også kjøp av en del tjenester som for eksempel bedriftshelsetjenesten og datatjenester fra IKT-Orkide. Det planlegges nå tjenestesamarbeid innen lønnsområdet med Tingvoll kommune.

Reduksjoner med konsekvenser

Bemanningen i sentraladministrasjonen er lav sammenlignet med andre kommuner. Lav bemanning kan bl.a. bety senere saksbehandling, mindre kapasitet for utredninger og utviklingsarbeid i kommunen. En konsekvens kan også være behov for mer interkommunalt samarbeid.

Rådmannen foreslår å redusere driftsnivået med ytterligere kr. 597 000 gjennom reduksjon av ansatte. Samlet reduksjon utgjør dermed kr. 863 000.

Konklusjon

Budsjettet balanserer, men det er ingen buffer for uforutsette utgifter. Sentraladministrasjonens kapasitet for å løse sine arbeidsoppgaver er nå på et minimum. Det legges opp til at reduksjon i stilling i administrasjonen.

08.11.17

Birgit Eliassen
Rådmann

Per Olav Eide
Økonomisjef

10.2 Skoleadministrasjonen

Tjeneste 2020 Grunnskole

Det er totalt lagt inn 50 % stilling til skolefaglig kompetanse. De administrative oppgavene knyttes til oppfølging av samarbeidet i nettverk Nordmøre og oppfølging av statlig og regional utviklingsarbeid. Økt administrative oppgaver er også en konsekvens av bosetting av flyktninger.

Veilederfunksjon i forbindelse med «Vurdering for læring» går ut fra neste skoleår.

Utgiftene for opplæring ved private skoler og i andre kommuner har gått ned de siste årene. Budsjettpostene for dette er derfor redusert.

Stipendordning for undervisningsstillinger er videreført. Med nye kompetansekrav er videreutdanning for ansatte et viktig satsingsområde i tida som kommer,

Tjeneste 2022 Felles PPT

Kommunens andel, basert på elevtall og barn i barnehage til felles PP-tjeneste. Samarbeidet er under endring, og kommunestyret vil ta stilling til på hvilke måte Gjemnes skal løse denne oppgaven for framtida.

Tjeneste 2024 Spesialundervisning

Kommunen benytter flere plasser enn den ene som inngår i abonnement. Etter hvert som elever går over i videregående opplæring, blir dette behovet redusert.

2026 Leirskole

Tjenesten er utgifter grunnskolen har i forbindelse med leirskole. Staten yter tilskudd til undervisningsutgifter, tilsvarende 27,5 timer med lærer på bemannet leirskole for 1-2 grupper.

2130 Voksenopplæring

Nye bosetninger av flyktninger i introduksjonsprogrammet fordrer et opplæringstilbud som er tilpasset behovet innenfor norskopplæring og grunnskole. Tjenesten dekker også norskopplæring for andre fremmedspråklige som bøsseter seg i kommunen av ulike årsaker, samt opplæringstiltak som gjennomføres for funksjonshemmede voksne. Voksenopplæringa disponerer bemanning som tilsvarer om lag 2,7 årsverk, og kjøper i tillegg tjeneste fra kulturskolen og i enkelte tilfeller andre aktører.

2230 Skoleskyss

Etter en periode med økende utgifter til skoleskyss, synes det nå å være samsvar mellom budsjettpost og reelle utgifter.

Inntekter

Det følger tilskudd med det statlige prosjektet «Vurdering for læring» som finansierer helt eller delvis prosjektstillinga til veiledning av ansatte på tjeneste 2020. Det statlige tilskuddet til opplæring av voksne fremmedspråklige øker i takt med mottak av flyktninger. Det vil også fortsette ved eventuelle familiegjenforeninger.

Utgifter

Flyktningene utgjør den største gruppa i voksenopplæringa. Kommunen må lage et opplæringsløp som er individuelt tilpasset den enkelte ut fra tidligere utdanning og planer for videre utdanning og yrkesvalg. Det vil fortsatt være fokus på vurdering av realkompetanse på grunnskolenivå og tilrettelegge grunnskoleopplæringa med avsluttende eksamen.

Administrative oppgaver til voksenopplæringa er tatt med i budsjettet for 2018. Ansvaret er lagt til skolefaglig ansvarlig.

Endringer fra forrige år

Veiledning i prosjektet «Vurdering for læring» blir avsluttet fra og med neste skoleår. Det vil fortsatt være nødvendig å basere et voksenopplæringstilbud ut fra nye mottak, men tilrettelegg for større forskjeller innad i gruppa..

Reduksjoner med konsekvenser

Budsjettet er lagt innenfor gjeldende budsjetttramme. De største utgiftsområdene på ansvarsområdet gjelder i stor grad fastlagte og vedtatte utgifter gjennom avtaler som felles PP-tjeneste, Tøndergård skole, leirskole, bøssetting av flyktninger og skoleskyss.

Konklusjon

Innenfor de økonomiske rammen som er gitt, blir oppgavene på ansvarsområde 2000 videreført. Justeringer innenfor enkelte tjenester er vanskelige da det meste av utgiftene skyldes oppgaver som er definert i lovverk, avtaler og samarbeid med andre.

10.3 Angvik skole

De fleste elevene går i klasse som består av to årskull. Det legges til rette for delte timer i de fleste basisfag som norsk, matematikk og engelsk. De siste åra har det vært en betydelig økning i spesialundervisninga, ikke som en følge av flere elever med særlige behov, men enkeltelever som trenger mer hjelp. Skolen har forsøkt å legge dette til rette innenfor tildelte budsjettrammer.

Skolen har totalt 9 årsverk. Av dette går ca 1 årsverk til spesialundervisning ved privat skole. Ressursen til assistent er totalt 3 årsverk som også dekker bemanning i SFO og 60 % ved privat skole.

Tjeneste 2020 grunnskole

Øremerka tilskudd har gått til styrking av årstrinna 1-4.

Tjeneste 2024 Spesialundervisning

En del av behovet for særlig oppfølging dekkes opp innenfor rammene av deling som blir gjennomført i basisfaga. Behovet for økt ressurs er likevel betydelig, og knytter seg særlig til 1.-4. årstrinn gjennom tidlig innsats.

Tjeneste 2150 SFO

Behovet for SFO synes å være på en topp på grunn av særlig et høyt årskull. Skolen legger til rette for å holde åpent i ferier når det er behov, og i enkelte tilfelle i samarbeid med barnehagen.

Tjeneste 2220 Skolelokaler

Endringer i budsjett samsvarer med de organisatoriske endringene som er gjennomført innenfor renhold.

Inntekter

Skolens har ikke faste inntekter utenom brukerbetaling på SFO. Et stort årskull påvirker fortsatt inntektene. Styrking av lærertetthet 1-4 har kommet som øremerka tilskudd ved forhandlingene om statsbudsjettet som de siste åra. Skolene har fordelt disse inntektene mellom seg, og bemannet opp ut fra det.

Utgifter

Utgiftene til nye læreverk, særlig i norsk, har vært kostbar for skolen. Kullet med flest elever vil også være utgangspunktet for innkjøp av lærebøker framover.

Endringer fra forrige år

Engasjement av arbeidstakere med pensjonistlønn har bidratt til å opprettholde timetall og kompetanse. Dette er likevel endret med tilsettinger med avlonning ut fra skolens behov for kompetanse. Den samla timeressursen er redusert for å tilpasse bemanninga ut fra økonomiske rammer.

Skolen skal legge til rette opplæringa for hørselshemma gjennom tegnspråk. Omfanget er foreløpig uklart. Skolen har denne kompetansen som i dag blir benyttet i ordinær undervisning. Dette har konsekvenser for budsjettet.

Reduksjoner med konsekvenser

Tildelt budsjetttramme for 2018 er en betydelig reduksjon i aktivitet. Dette var konsekvensen ved utgangspunktet som ble lagt ved starten av budsjettarbeidet, og er forsterket gjennom den endelige ramma som er gitt. Deling i de fleste timene i basisfag har vært en forutsetning i organiseringa av opplæringa i fådelte skoler. I Angvik har den på grunn av andre særlige behov blitt redusert. Denne negative spiralen synes da å fortsette.

Det spesialpedagogiske behovet øker i omfang gjennom vedtak om spesialundervisning. Det er ikke andel elever som øker, men antall timer som må tilrettelegges utenfor klasserommet.

Konklusjon

Behovet for å redusere drifta er større enn reduksjon som er lagt i tildelt budsjettramme. Skolen vil få vansker med å opprettholde dagens deling i basisfag. Tildelt budsjettramme vil også ha negative konsekvenser for det spesialpedagogiske behovet som er ved skolen.

Angvik, 4. november 2017

Terje Humstad.

10.4 Batnfjord skule

Ramma til Batnfjord skule er nå satt til 23 400 000 for 2018.

Kostra-talla viser at vi i 2016 brukte mindre enn kommunegruppe 2 på elevene våre i grunnskolen, og vi fikk også en reduksjon i 2017.

Batnfjord skule har fått redusert sine rammer med til sammen 654 000 for 2018. Dette innebærer at skolen har 400 000 mindre ramme enn i 2017. I tillegg vil vi miste inntekt pga elever fra andre kommuner som går ut av 10.trinn- dette utgjør ca 100 000. Staten har de to siste åra gitt oss et øremerka tilskudd for styrking av bemanning på 1- 4.trinn på 450 000, men det er uvisst om dette blir videreført i 2018. Vi kan derfor til sammen tape 550 000 i inntekt slik det nå ser ut. Samla reduksjon blir da 950 000 mindre å drive for i 2018 enn vi hadde i 2017.

Skolen må ta reduksjonene fra lønn, driftsbudsjettet inneholder bare det nødvendige. Ramma for drift er kun 1700 000, og her ligger strøm, husleie, læremidler, fritt skolematriell osv. Med over 250 elever å drifte har vi ikke noe å avse her.

En lærer i full stilling koster i gjennomsnitt 650 000 med sosiale utgifter, en vernepleier ca 600 000 og en fagarbeider 550 000. En reduksjon på 950 000 kan derfor bety f.eks 100% fagarbeiderstilling og 60% lærerstilling for et helt år. Vi vil forsøke å komme i gang med reduksjon fra nyttår, men dersom ikke det fungerer, må vi ta inn nesten 2 mill på høsthalvåret. Det vil være umulig uten at det blir ulovlig drift. En reduksjon fra nyttår er avhengig av at vi ikke har særlig mye sykefravær, og det vil bli igangsatt de tiltak som er mulig.

Konsekvensene er alvorlige for oss, vi sliter allerede med å gi elevene våre godt nok tilbud. Trenden med flere oppmeldinger til PPT fortsetter, og vil fortsette, med enda trangere rammer. Det er det som skjer når vi ikke greier å hjelpe hver enkelt tilstrekkelig i skolehverdagen. Bare i høsthalvåret 2017 har vi sendt/skal sende 6 nye oppmeldinger. Det vi også ser er at for dårlige tilbud gir økt interesse for å søke seg til Tøndergård. Vi har nå 2 foreldrepar som vurderer dette. Elevene som går fra kommunens skoler over til Tøndergård øker kommunens utgifter. Dersom vi får stort fravær utover etter nyttår 2018, vil vi også fort havne på ulovlig drift mht å gi elevene det de har rett på etter enkeltvedtak for skoleåret.

05.11.17

Batnfjord skule

Mari Unhjem

Rektor

10.5 Barnehagene

Barnehagene i Gjemnes har valgt å skrive en felles budsjettcommentar, siden pålagte reduksjonstiltak kan sees i sammenheng for barnehagetilbudet i kommunen. Det er 4 kommunale og 2 private barnehager i Gjemnes kommune. Til sammen er det 137 barn som benytter barnehagetilbudet i kommunen, fordelingen er 98 barn i de kommunale barnehagene og 39 barn i de private barnehagene. Barn under 3 år teller 2 plasser, barn over 3 år teller 1 plass. Det er ikke mulig å iverksette reduksjoner i barnehagetilbudet før i august 2018, da antall barn og ansatte er fastlagt fram til nytt barnehageår.

Økonomisk situasjon

Det er foreldrebetaling og rammetilskudd som utgjør inntektene til barnehagen.

Foreldrebetalingen utgjør om lag 20 % av inntektene. I følge lov om barnehager § 15 og forskrift om foreldrebetaling § 3, må kommunen tilby tre ulike moderasjonsordninger. Det er søskenmoderasjon, redusert foreldrebetaling og gratis kjernetid for barn fra 3 år. Private barnehager får kompensasjon fra kommunen for tap av inntekt i forbindelse med disse moderasjonsordningene, mens kommunale barnehager må hente dette i rammetilskuddet. Utgiftene er uforutsigbare, da det kommer an på hvor mange som søker om redusert foreldrebetaling og gratis kjernetid.

Samlede inntekter på foreldrebetaling er om lag 2,5 millioner for de kommunale barnehagene.

Barnehagene har fått disse budsjetttrammene å forholde seg til:

- Angvik: kr. 2 768 000,-
- Astaddalen: kr. 2 167 000,-
- Bergsøy: kr. 2 372 000,-
- Solsida: kr. 6 133 000,-
- Sum: kr. 13 440 000,-

Utgifter er lønnsutgifter (80 %) og driftsutgifter (20 %). Den foreslalte ramma for barnehagene er ikke nok til å videreføre driften slik den er i dag.

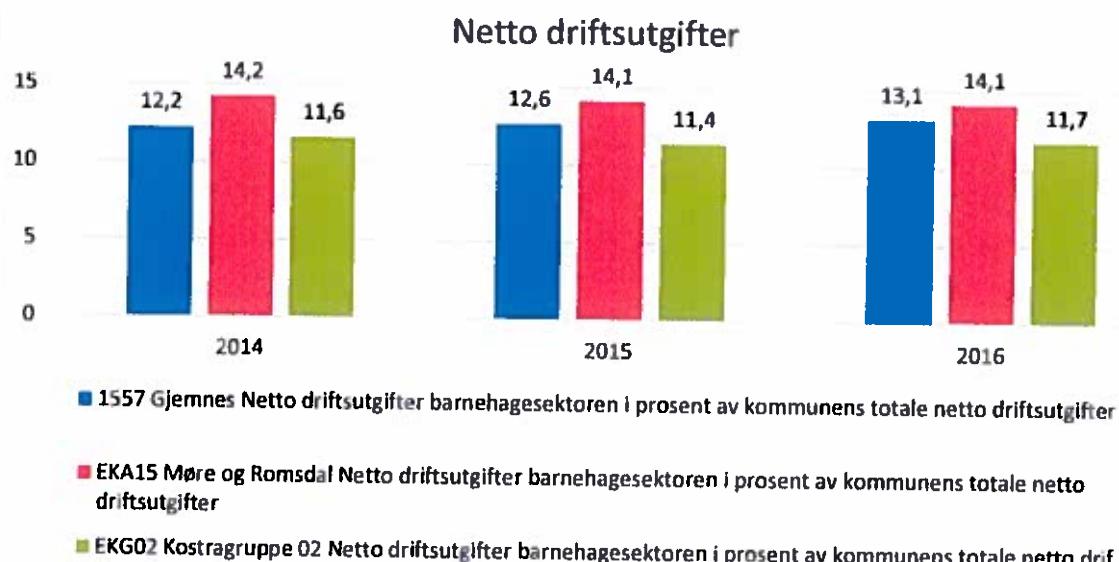
Fellesutgifter for barnehagene, ansvarsområde 2050, innehar økonomisk ansvar for spesialpedagogisk hjelp i førskolealder og tilskudd til private barnehager. Det er foreslått en reduksjon på kr. 200 000,- på dette budsjettområdet. Det er utfordrende å ha oversikt over dette området, da det er flere uforutsigbare utgifter, som behov for spesialpedagogisk hjelp, som foreldrene kan søke om når som helst i løpet av året. Tilskudd til private barnehager regnes ut en gang i året, men endringer kan forekomme i løpet av budsjettåret. Gjemnes kommune kan få inntekter fra andre kommuner dersom foreldre benytter privat barnehage i Gjemnes, men det kan også bli det tilsvarende i utgifter dersom foreldre fra Gjemnes benytter privat barnehage i andre kommuner.

Endringer fra forrige år

Bemanningsnormen vi følger i Gjemnes kommune er 1 ansatt pr. seks plasser. Fra august 2018 vil det bli innført ny pedagognorm og bemanningsnorm som vil få konsekvenser for alle barnehager. Forslag til ny pedagognorm vil tilsi 7 barn under 3 år eller 14 barn over 3 år pr. barnehagelærer, mot 9 barn under 3 år eller 18 barn over 3 år slik det er pr. i dag. Det vil si at

det må ansettes flere barnehagelærere fra høsten 2018 for å dekke opp de barna som allerede har plass. Det vil være behov for å hente inn 3 eller 4 barnehagelærere for å oppfylle denne normen i de kommunale barnehagene. Dette vil medføre økte kostnader på minimum 1 million kroner i 2018, da tiltaket settes inn fra august. Ny bemanningsnorm vil tilsi 1 ansatt pr. 6 plasser, det samme som vi benytter i Gjemnes kommune i dag. Ser en ny pedagognorm og ny bemanningsnorm i sammenheng vil det bety at assistenter/barne- og ungdomsarbeidere må erstattes av pedagoger.

Kostra – tall for virksomheten

Gjemnes bruker mindre enn fylket, og mer enn kommunegruppe 2, men forskjellene er ikke så store. Barnehagenes andel av utgifter i Gjemnes kommune er 7,2 %.

Reduksjoner med konsekvenser

Det er hovedopptaket i mars som gir grunnlaget for hvor mange barn som har behov for barnehageplass, om det er flere eller færre enn året før. Det er ikke mulig å forutse nøyaktig hvor mange barn som vil ha behov for plass fra august neste år allerede nå. Fødselstall for 2017 viser at det er 22 barn som hører til Batnfjord skolekrets og 11 barn til Angvik skolekrets, tilsvarende 64 barnehageplasser. Interessen for barnehageplass i Gjemnes er stor, og det er barn som står på venteliste pr i dag. Det er forventet fødselstall på over 30 barn i 2018.

Barnehagenes driftsbudsjetten utenom lønnskostnader er kuttet ned så langt som det går. Skal noe reduseres er det på lønn, og det må i tilfelle gjøres ved å redusere bemanning fra august 2018. Dette vil bety at antall barnehageplasser som kan benyttes må reduseres tilsvarende. I praksis; 3 årsverk assistent – 18 plasser reduksjon for alle barnehagene. Konsekvensene vil bli at barn med lovfestet rett til barnehageplass ikke vil få det, jfr. Lov om barnehager § 12 a. Det vil ikke være mulig å tilby plass til alle som søker.

For å opprettholde dagens drift mangler det følgende sum for barnehagene:

• Angvik:	kr.	107 000,-
• Astaddalen:	kr.	100 000,-
• Bergsøy:	kr.	75 000,-
• Solsida:	kr.	370 000,-
• <u>Fellesutgifter:</u>	kr.	<u>200 000,-</u>
<u>Sum:</u>	kr.	<u>852 000,-</u>

Som et reduksjonstiltak blir det nødvendig å opprettholde vedtaket om feriestengte barnehager.

Det vil bli svært utfordrende å innfri kravene til ny pedagognorm og bemanningsnorm dersom de foreslalte rammene blir vedtatt.

Reduksjonstiltak og konsekvenser er drøftet med tillitsvalgte.

03.11.17

Else Brit Gaupset, Gro Monika Gjermundnes, Jeanette Rønning, Lene Holten.

10.6 Helse og omsorg

Økonomisk situasjon

I Rådmannens forslag til økonomiplan for 2018 får Helse og omsorg økt rammen med kr 2 523 000. Det vil si fra kroner 67 222 000 i 2017 til kroner 69 745 000 i 2018.

Økningen tilsvarer ikke behovet for ressurser som Helse og omsorg har fått innenfor det enkelte tjenesteområder. Avdelingen må derfor undersøke muligheter for å redusere driften på andre områder for å få budsjettet i balanse.

Endringer fra forrige år

I 2017 ble det opprettet vikarpoolstillinger ved hjemmetjenesten og sykehjemmet, gevinsten av dette tiltaket var beregnet til å utgjøre ca. 1 900 000 kroner i reduserte utgifter til ulike typer vikarbehov. Effekten av dette tiltaket har vist seg å være noe mindre, ca. 400 000 – 600 000 kroner

I løpet av 2017 har tjenestene ved helse og omsorg fått meldt inn en rekke behov og endringer som har økonomiske konsekvenser. Nedenfor er disse opplistet med helårvirkning for 2018:

- Et nytt tiltak på Tøndergård fra høsten 2017 og fram til våren 2019. Helårskostnad ca. 700 000 kroner
- Nytt tiltak i tjenesten for funksjonshemmede fra høsten 2017. Helårskostnad ca. 1 000 000 kroner.
- Økte kostnader - interkommunale Ø-hjelpstilbud 280 000 kroner
- Økte kostnader – Legevakt - 250 000 kroner
- Økte kostnader Krisesenter – 38 000 kroner

- Nytt tiltak – Omsorgslønn - 110 000 kroner
- Kjøp av tjenester fra Halsa interkommunale psykiatriske senter (HIPS) – ca. 200 000
- Kjøp av tjenester fra private (psykisk helse) – ca. 200 000 kroner
- Fysioterapitjenesten har fått en merinntekt i forbindelse med lovendring for egenandeler. Merinntekten utgjør om lag -150 000 kroner

Til sammen utgjør disse tiltakene en økning på ca. 2 600 000 kroner

Nye behov i 2018

Det er behov for økt ressurs på 20 % stilling ved psykisk helse. Behovet begrunnes økt etterspørsel fra blant annet flyktningetjenesten og Høgtun folkehøgskole. Helårskostnad 150 000 kroner

Behov for økt administrasjonstid på 20 %. Behovet gjelder for funksjonene stedfortreder for avdelingsleder og seksjonsleder for helse og forebygging som til sammen har 20 % administrasjonstid fra før. Ca. 150 000 kroner

Prosjektstilling dagsenter rus/psykisk helse. 20 % stilling er finansiert med prosjektmidler over 2 år. Tilskuddet opphører fra 2018 og det forventes at kommunen tar kostnadene inn i sitt budsjett Kommunen må enten finansiere stillingen selv eller legge ned dagsenteret. Ca. 150 000 kroner

Ny hjertestarter ved legekontoret ca. 20 000 kroner

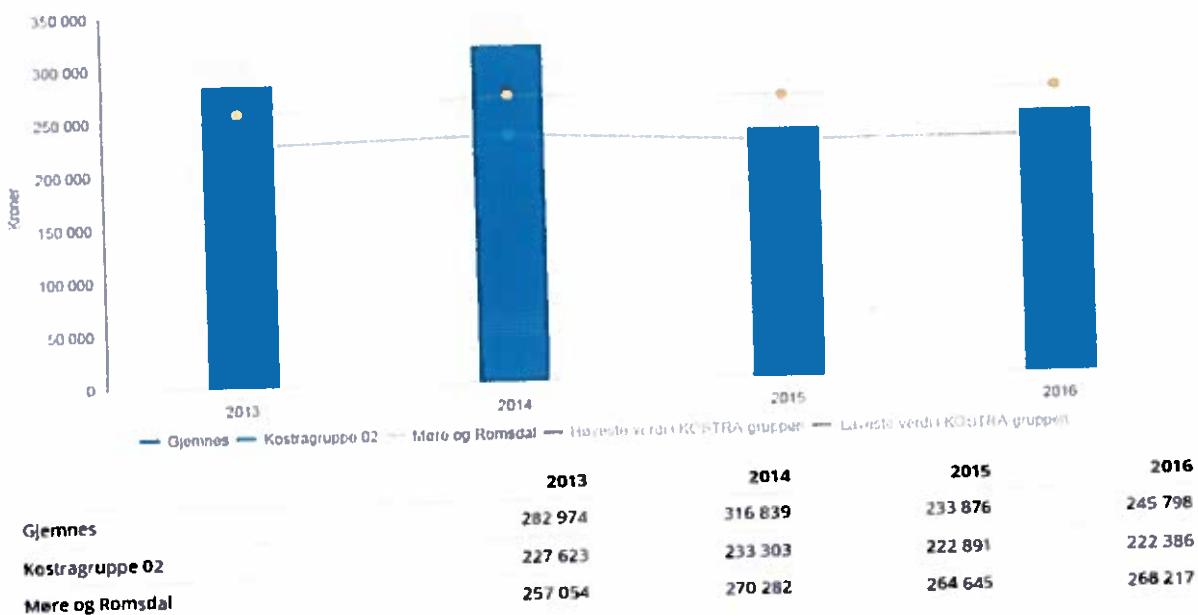
Til sammen utgjør disse behovene 470 000 kroner

KOSTRA – tall for virksomheten

Nedenfor er det noen grafer basert på KOSTRA tall fra 2013 – 2016. Disse viser hvor Gjemnes kommune sitt kostnadsnivå ligger i forhold til sammenlignbare kommune og Møre og Romsdal fylke. Ikke alle kostnader for Gjemnes er ført på riktig funksjon, derfor er grafene noe misvisende slik de er framstilt her. I 2017 vil registrering av enkelte kostnader føres på andre funksjoner. Hvilke kostnader dette gjelder forklares under hver enkelt graf.

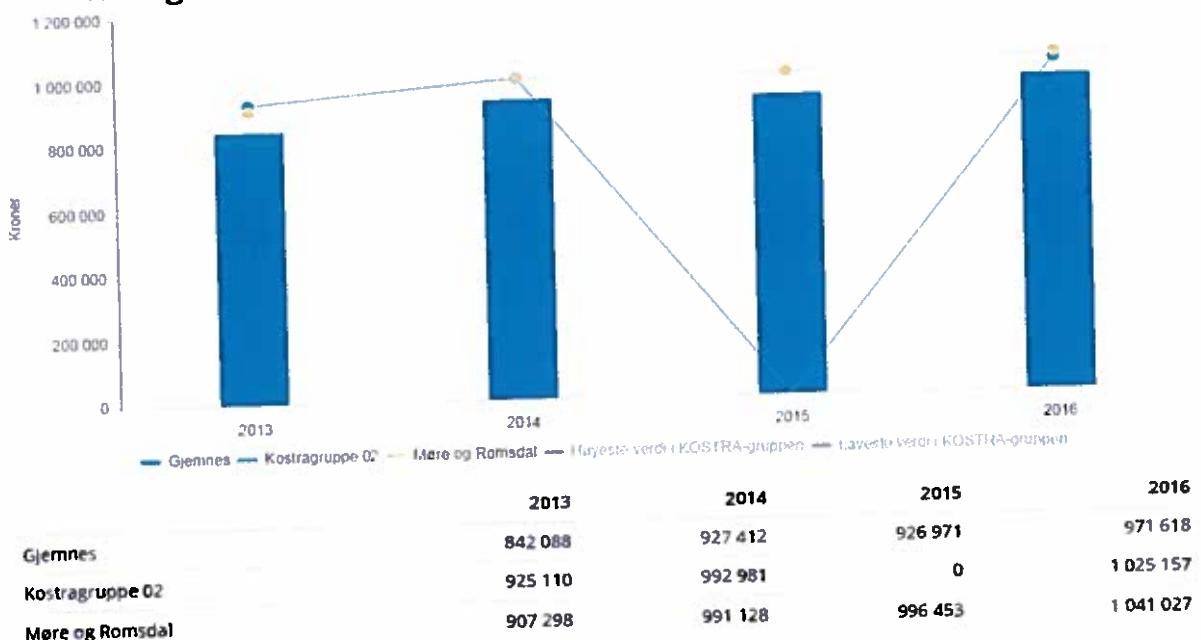
Korrigerte brutto driftsutg pr. mottaker av hjemmetjenester (i kroner)

* Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

Hjemmetjenester omfatter hjemmetjenesten og Nåstad. Ved Nåstad er ikke Lysfabrikken skilt ut med lønnskostnader til funksjon 232. Ved nattjenesten er ikke hjemmetjenesteressursen belastet hjemmetjenesten, men institusjon. Hvor mye dette vil utgjøre er vanskelig å si, men det er naturlig å tro at driftsutgiftene vil gå noe ned for hjemmetjenesten. Grafen viser at driftsutgiftene til hjemmetjenesten har gått ned de siste årene, og i 2016 ligger driftsutgiftene pr. innbygger i Gjemnes noe over KOSTRA gruppe 2 og noe lavere en fylket.

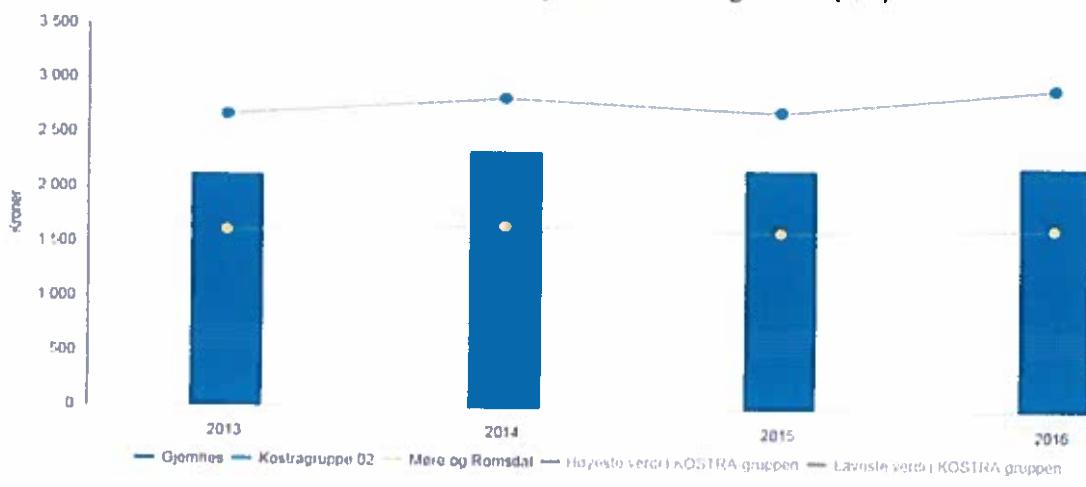
Korrigerte brutto driftsutgifter, institusjon, pr. kommunal plass

Siden 2013 har driftsutgifter pr. plass i institusjon ligget lavere enn både kommunegruppe 2 og fylket. For 2017 vil tallene for Gjemnes reduseres ytterligere på grunn av at dagaktivitetssenteret for demente og nattjenesteressursen for hjemmetjenesten skal belastes andre tjenesteområder.

Herav: lønnsutgifter pr. innbygger. Funksjon 232, 233 og 241

*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

Grafen viser lønnsutgifter pr innbygger til forebyggende arbeid, helsestasjon- og skolehelse, tiltak for funksjonshemma, Lysfabrikken, diagnose og behandling, legevakt, psykisk helsevern og rehabilitering fysioterapi. Gjemnes ligger lavere enn kommunegruppe 2, men høyere enn fylket. Regnskapstallene for Gjemnes i 2017 vil øke noe når lønnsutgiftene for dagaktivitetssenteret for demente og Lysfabrikken føres på funksjon 232.

Reduksjoner med konsekvenser

Sykehjem/institusjon

Reduksjon av 1 årsverk tilsvarer om lag 1,4 plasser

Bemanningen ved sykehjemmet er i dag nøyne tilpasset dagens normaldrift av eksisterende antall plasser. Ved ekstra krevende pasienter er det nødvendig å leie inn ekstra bemanning. Reduseres bemanningen må antall plasser reduseres og hjemmetjenesten vil få økt pleietyngde, og det kan bli vanskelig å ta imot utskrivningsklare pasienter fra sykehus. Kommunen vil også få noe mindre inntekter i form av vederlag. Reduksjon av møtetid fra hver 14 dag til tredje hver uke. Eventuelt redusere overlappingstid

Hjemmetjenesten

Hjemmetjenesten greier stort sett og utføre tjenestene med dagens bemanning. Ved ekstra krevende pasienter må de likevel leies inn ekstra ressurser i perioder. Reduseres bemanningen er det sannsynlig at det vil bli behov for mer innleie, som igjen kan føre til mer bruk av overtid og belastning på de ansatte. For å kunne redusere bemanningen må det gjøres en gjennomgang av oppgaver og mulig reduksjon av disse. Reduksjon av møtetid og overlapping mellom vakter må også vurderes.

Nåstad/Lysfabrikken

Tjenesten har i den senere tid fått økt behov for ressurser i forbindelse med et nytt tiltak. Det jobbes med ny bemanningsplan for å tilpasse behovet og samtidig vurdere muligheten for å utnytte eksisterende ressurser. Det vil likevel være behov for å øke bemanningen noe. Reduksjon av møtetid fra hver 14 dag til tredje hver uke kan vurderes.

Kjøkken

Kjøkkenet reduserte sin bemanning med 1,3 årsverk i 2013. Med flytting av noen oppgaver til sykehjemmet og utelevering av middag færre dager i uken, har dette gått bra. Ytterligere reduksjon vil medføre bruk av mer ferdigmat i produksjon, og tjenesten vil være mer sårbar i forhold til fravær.

Psykisk helse

Tjenesten opplever økt etterspørsel av tjenester innenfor rus- og psykisk helse. En del av den økte etterspørselen er knyttet til folkehøgskolen og flyktningtjenesten. Tjeneste består av 1,8 årsverk og er veldig sårbar i forbindelse med fravær og ferier. Ut ifra utvikling av behov for tjenester innenfor psykisk helse, må tjenesten styrkes for å kunne ivareta lovpålagte oppgaver.

Fysioterapi

Tjenesten består av 1,5 årsverk fysioterapeut. 0,5 årsverk er finansiert med tilskudd til folkehelsekoordinator. Tjenesten har ikke ergoterapeut. Det har i flere år vært i handlingsplanen at hjemmetjenesten skal starte med hverdagsrehabilitering, noe som de ikke har greid å prioritere til nå.

Helsestasjon/Jordmor

Tjenesten består av 140 % helsesøster og 20 % jordmor. Helsesøster utfører noe av jordmoroppgavene. Skolehelsetjenesten er styrket med 40 % i 2015 og 2016. Det vurderes ikke som mulig å redusere tjenesten og samtidig opprettholde lovpålagte tjenester.

Legesenter

Legesenteret er bemannet i henhold til avtale

Konklusjon

For å få budsjettet for 2018 i balanse, må Helse og omsorg redusere driftsutgiftene med ca. 1 500 000. De største tjenesteområdene skal utrede mulighet for å redusere sine driftskostnader, og utarbeide nye bemanningsplaner som grunnlag for nye turnuser. Det er usikkert om omfanget av en slik reduksjon vil resultere i oppsigelser.

Batnfjordsøra den 6.11.17

Ragnhild Kleive
Avdelingsleder for Helse og omsorg

10.7 Areal og drift

Økonomisk situasjon

Omfanget av bruk av egne ressurser i prosjektarbeid vil øke noe pga. store investeringsoppgaver (skolebygg og sjukeheim). Dette gjelder både administrativt arbeid og vaktmesters deltagelse i prosjektene. Å budsjetttere med at deler av lønnsutgifter på administrasjon og vaktmester skal belastes prosjekt føler vi at blir brannslokking for å få budsjettet i balanse. Slik budsjettering skyver problemet med å holde rammen ut i tid, til den dagen prosjektene er ferdig og alle lønnsutgifter skal i driftsregnskapet.

Husleieinntektene på kommunale boliger blir økt i henhold til konsumprisindeksen pr. 1.1.2018. Driftsavdelinga har bistått flyktningekontoret en del med klargjøring av leiligheter mv. og det er for 2018 budsjettert med kr. 50 000 i tilskudd på tjeneste 1900 Felles driftsavdeling.

Tjenestene 1900 Felles driftsavdeling, 1902 Felles maskinpark og 1903 Felles renholdsavdeling fordeles ut på andre tjenesteområder etter prosentvis ressursbruk i løpet av året.

Det er politisk vedtatt at vi skal ha et vedlikeholdsløft på bygg og anlegg i årene fremover. Behovet er synliggjort gjennom vedtatte handlingsplaner for bygg og vei. Tiltak på vedlikehold i handlingsplanene for 2018 er det ikke midler til å gjennomføre. Slik rammene er blitt er det kun midler til rutinemessig vedlikehold (filter til ventilasjonsanlegg, lyspærer mv) og vi har ingen buffer for uforutsette ekstra utgifter (f.eks. vannlekkasjer, havari av teknisk utstyr og mindre bygningsmessige skader).

Endringer fra forrige år

Kommunestyret har vedtatt at Torvibukt brannlag skal legges ned i 2018 noe som gir en besparelse på tjeneste 3390 Brann- og ulykkesvern.

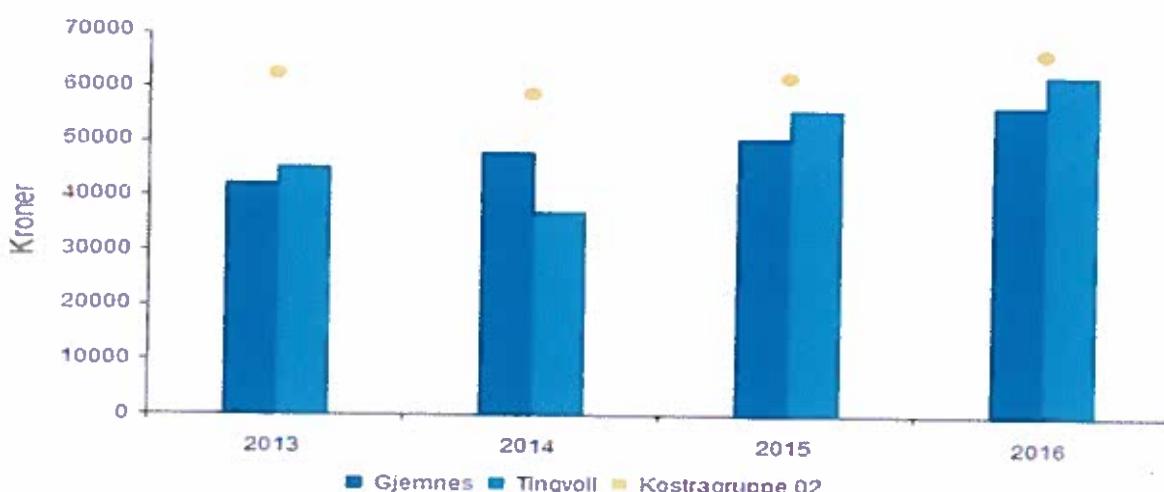
KOSTRA – analyse

Vi har valgt å sette fokus på to områder, kommunale veger samt brann- og ulykkesvern. Graf og tabell er vist nedenfor.

Kommunale veger

For driftsutgifter på kommunale veger ligger vi under kostragruppe 2 med 10 kr pr meter veg. Handlingsplan for veger viser at det er stort behov for å vedlikeholde vegene, men med dagens budsjetttrammer finner en ikke rom for å gjennomføre tiltakene i plana.

Brutto driftsutgifter eksklusive avskrivninger i kr pr. km kommunal vei og gate

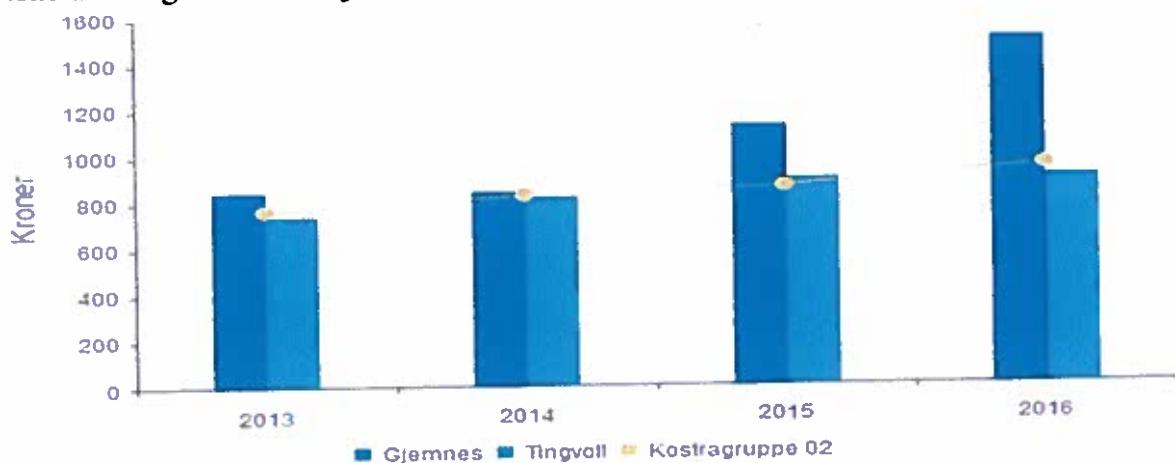

	2013	2014	2015	2016
Gjemnes	42 386	47 930	50 884	56 727
Tingvoll	45 365	37 169	56 077	62 400
Kostragruppe 02	62 387	58 724	61 812	66 329

Brann- og ulykkesvern

Kommunen har siden 2015 hatt høyere utgifter til brann- og ulykkesvern enn sammenlignbare kommuner. Det ble gjennomført uavhengig ROS-analyse som konkluderte med at brannvesenet er overdimensjonert. Kommunestyret har vedtatt å legge ned Torvikbukt brannlag i 2018, noe som vil gi utslag på kostnadene fra 2018 med helårsverkning fra 2019.

Netto driftsutgifter til funksjon 339 Brann- og ulykkesvern pr. innbygger

	2013	2014	2015	2016
Gjemnes	839	841	1 120	1 497
Tingvoll	736	818	895	897
Kostragruppe 02	761	826	858	946

Reduksjoner med konsekvenser

Avdelingas ramme for 2018 er redusert ifht 2017. Med den lønns- og prisvekst vi har i Norge skaper dette store utfordringer med å få endene til å møtes budsjettmessig. For 2018 har vi vært nødt til å budsjettere med mer bruk av eget mannskap i prosjektarbeid. Vi blir tvunget til å bruke driftspersonell til investeringsoppgaver/prosjektoppgaver noe som vil gå ut over ordinær drift og vedlikehold.

Reduksjon i administrative stillinger, renhold- og driftspersonell er ikke vurdert som et aktuelt alternativ. Dette fordi vi må ha en viss bemanning for å klare å ta unna lovpålagte oppgaver, holde en grei renholdsstandard og drifte kommunens bygg og anlegg.

Ansvar 6000 – 6050 (vann, avløp, slam, renovasjon, feiring)

Det blir hver høst gjennomført selvkostberegnung for hvert tjenesteområde og alle områder skal gå i balanse.

For å dempe gebyrveksten på vann er det budsjettert med et tilskudd på kr. 250 000 fra kommunekassen.

Medio november vil det foreligge teknisk rapport som beskriver tilstand på produksjonsanlegget ved Høgset vassverk samt forslag til tiltak.

Vi viser forsvrig til gebyrsakene for disse tjenesteområdene.

6.11.2018

Vigdis Grefstad (avdelingsleder) og

10.8 Kultur

Inntekter

Budsjettforslaget viser ei samla inntekt frå kulturavdelinga på kr. 607.000,- Dette er inntekter på utleige av Gjemneshallen og Samfunnshuset, billettinntekter svømmehallen, inntekter frå sal av Gjemnes Minne og bygdebøker. I tillegg er det inntekter knytt til ulike tilskotsordningar frå stat og fylke. Det er lagt inn ei forsiktig auke på utleigeinntektene frå kulturygga.

Utgifter

Kulturbudsjettet gjev ikkje rom til utdeling av støtte til kulturtiltak eller som frie midlar til lag og organisasjonar og liknande. Avdelingsleiar har redusert stillinga til 80%. Dette har gjort at det er litt betre økonomiske rom. Men det betyr samstundes at arbeidskapasiteten er redusert.

Endringssignalen i årsmeldinga tilseier at det skal

- Avsette midlar på budsjettet til frivillig kulturarbeid
- Støtt opp om gode kulturarrangement.
- Tilskot til idretts- og friluftsanlegg i samsvar med kommunedelplan.
- Auka opningstid på biblioteket.

Reduksjon med konsekvensar

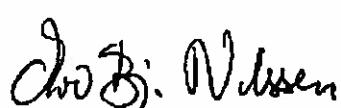
Skal kulturavdelinga framleis være ei kommunal avdeling, må vi i det minste ha litt frie midlar å drive kulturarbeid med og lønn til den som skal forvalte dette.

Følgjande forslag til reduksjon i budsjetter har vore drøfta.

- Stenging av svømmehallen. Innsparing på kulturbudsjettet ca kr. 150.000,- Dette vil føre til krav om tilbakebetaling av spelemidlar. Til saman kr 900.000,- Innsparingstiltak uaktuelt.
- Oppseiing av avtale med Visit Nordmøre og Romsdal. Innsparingspotensiale kr. 90.000,- Avtalen har eitt års oppseiingstid. Innsparingstiltak i 2017 uaktuelt.
- Nedlegging av Gjemnes ungdomsklubb. Innsparingspotensiale kr. 40.000,- Dette tiltaket har Ungdomsrådet kjempa såpass hardt for at det vil være politisk uråd å gjennomføre.

Konklusjon

Takka være at avdelingsleiar har redusert stillinga til 80% stilling, så går budsjettet i balanse. Det er også lagt inn ei forsiktig auke i leigeinntektene for dei kommunale kulturyggene.

Olav Bj. Nilssen
Kulturleiar

10.9 Kulturskolen

Inntekter

Samlet inntekt er budsjettet med kr. 2 392 932

Dette fordeler seg i hovedsak slik: Elevbetaling kr. 399 932, salg av tjenester kr. 890 000,

Nesset kommune kr. 1 000 000 og andre oversøringer kr. 103 000

Utgifter

Samlet utgift på kr. 3 485 932

Utgiftene fordeler seg slik: Lønn og sosiale utgifter kr. 2 645 465, kjøp av tjenester kr. 520 000 og driftsutgifter på kr. 320 467

Endringer fra forrige år

For kulturskolen er det mindre endringer i forhold til forrige år. Elevmassen er stabil men salg av tjenester varierer fra år til år. Ved salg balanserer inntekter og utgifter. Kulturkontoret vil også i 2018 kreve husleie for bruk av kommunale kulturbygg med kr. 55 000. Det samme gjelder ikke for Nesset. Kulturskolens ramme er tilført midler til dette.

Reduksjoner med konsekvenser

Budsjettrammen for 2018 er redusert med 22 000. Dette tilsvarer en klokketime gjennom skoleåret. Kulturskolen dekker dette inn ved å øke gruppestørrelsen på dans og kunst i 2018.

07.11.17

Edvin Eriksen

Kulturskolerektor

11. Hovedoversikter

HOVEDOVERSIKTER

ØKONOMIPLAN 2018 - 2021

ÅRSBUDSJETT 2018

Statsbudsjett- rammer/ skatt
Ansvarsområder- driftsrammer
Oversikt skatteinntekter 10 siste år
Investeringsbudsjett
Låneoversikt- renter, avdrag

STATBUDSJETTET 2018 pr. 16.10.2017 - versjon 1

hele 1000 kr.)	1		2		3		4		5		6	
	RNB	Budsjet	Budsjet	Till. St.bud.	Statsbud.	Budsjet	St.prop	17	RNB 17	Regnsk 17	Endr. St.b.-prog	Regnskap
AR 2018	AR 2018	AR 2018	AR 2018	AR 2018	AR 2018	AR 2018	AR 2018	18-17	18-17	1 %	1 %	AR 2016
inbyggerstilkudd	61 783	61 783	61 783	61 783	61 783	59 440	60 613	1 170	1 170	1,9	58 280	
tgiftsutjevning	19 772	19 772	19 772	19 772	19 772	19 717	19 234	538	538	2,8	20 609	
tradering av basisstilkudd	0	0	0	0	0	-1 374	0	0	0	0,0	0,0	
stilkudd særskilt fordeling- skole,helse	383	383	383	383	383	468	531	-148	-148	-27,9	468	
intektsgarantistilkudd	1 474	1 474	1 474	1 474	1 474	0	2 241	-767	-767	-34,2	274	
um innbyggerstilkudd-utgiftsutjevn.	83 412	83 412	83 412	83 412	83 412	78 251	82 619	793	793	1,0	79 631	
Endringer i RNB statsbudsjettet	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0	0	
Regionaltstilkudd	3 326	3 326	3 326	3 326	3 326	3 883	3 883	-555	-555	-14,3	5 475	
Rammeoverføringer fast del	86 738	86 738	86 738	86 738	86 738	82 134	86 500	238	238	0,3	85 106	
+ Revidert nasjonalbudsjett	0	0	0	0	0	478	142	-142	-142	-100,0	471	
+ Endringer statbudsjettet 2017	0	0	0	0	0	0	-214	214	214	0,0	0	
sum overgangsordn./ kompens.	0	0	0	0	0	478	-72	72	72	-100,0	471	
+ ekstraordinært skjønnstilstilkudd	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0	0	
+ lokalt skjønn	500	500	500	500	500	0	500	0	0	0,0	500	
+ ordinært skjønnstilstilkudd KRD	1 011	1 011	1 011	1 011	1 011	0	1 265	-254	-254	-20,1	3 022	
sum skjønnstilstilkudd	1 511	1 511	1 511	1 511	1 511	0	1 765	-254	-254	-14,4	3 522	
sum rammeoverføringer	88 249	88 249	88 249	88 249	88 249	82 612	88 193	56	56	0,1	89 099	
+ netto inntektsutjevning	11 338	11 338	11 338	11 338	11 338	6 560	11 081	257	257	2,3	10 731	
sum inntektsutj./ rammeoverfør.	99 587	99 587	99 587	99 587	99 587	89 172	99 274	313	313	0,3	99 830	
+ skatt på inntekt og formue	62 814	62 814	62 814	62 814	62 814	62 772	61 312	1 502	1 502	2,4	59 460	
sum skatter/ rammeoverføring	162 401	162 401	162 401	162 401	162 401	151 944	160 586	1 815	1 815	1,1	159 290	
+ eiendomsskatt	9 892	9 892	9 892	9 892	9 892	9 892	9 742	150	150	1,5	9 837	
sum frie inntekter	172 293	172 293	172 293	172 293	172 293	161 836	170 328	1 965	1 965	1,2	169 127	

Økonomiplan 2018- 2021, årsbudsjett 2018

versjon 2

Ådsjetrammer 2018 med utg.pkt. i reviderte budsjettrammer 2017 (hovedrev.), og estimert lønns- og prisvekst

innsvar	Oppr. Ramme 2 017	Rev. Ramme 2 017	Endring Opr-Rev 17 forutsætt 18	Endret H.pr. 2018	Endring Gr.I. Ramme reduksjon vekst 18	Lønns- Ramme II 2 018	Lønns- Ramme vekst 18 2 018	Endr. Kst. Kst.-Ramme 2 018
1000 Folkevalgte								
Utgifter	2 571 000	2 595 000	24 000	-33 000	-51 000	0	0	0
Inntekter	-27 000	-27 000	0	0	0	0	0	0
Nettoramme	2 544 000	2 568 000	24 000	-33 000	-50 000	2 485 000	-51 000	0
1100 Rådmannen								
Utgifter	8 891 131	11 328 131	2 437 000	-9 000	-99 000	0	0	0
Inntekter	-3 975 131	-6 365 131	-2 390 000	0	0	0	0	0
Nettoramme	4 916 000	4 963 000	47 000	-9 000	0	4 954 000	-99 000	0
1200 Økonomisjef								
Utgifter	6 590 322	6 663 322	73 000	100 000	-109 000	0	0	0
Inntekter	-1 203 322	-1 203 322	0	0	0	0	0	0
Nettoramme	5 387 000	5 460 000	73 000	100 000	0	5 560 000	-109 000	0
1300 Assisterende rådmann								
Utgifter	3 230 151	3 336 151	106 000	-597 000	-58 000	0	0	0
Inntekter	-388 299	-408 299	-20 000	0	0	0	0	0
Nettoramme	2 841 852	2 927 852	86 000	-597 000	100 000	2 430 852	-58 000	0
1400 NAV-kontoret								
Utgifter	1 881 050	1 914 050	33 000	0	-37 000	0	0	0
Inntekter	-57 050	-57 050	0	0	0	0	0	0
Nettoramme	1 824 000	1 857 000	33 000	0	0	1 857 000	-37 000	0
2000 Skolefaglig kompetanse								
Utgifter	8 655 892	8 706 892	51 000	-200 000	-145 000	0	0	0
Inntekter	-1 425 892	-1 425 892	0	0	0	0	0	0
Nettoramme	7 230 000	7 281 000	51 000	-200 000	0	7 081 000	-145 000	0
2050 Barnehagefaglig kompetanse								
Utgifter	7 003 450	7 533 450	530 000	301 000	-144 000	0	0	0
Inntekter	-304 450	-304 450	0	0	0	0	0	0
Nettoramme	6 699 000	7 229 000	530 000	301 000	0	7 530 000	-144 000	0
						7 386 000	0	7 386 000

nsvar	Oppr. Ramme	Rev. Ramme	Endring	Endring		Gr.I. Ramme	Ramme-	Lønns-	Ramme II	Endr. Kst.	Kst.-Ramme
				2017	2018	Opr-Rev 17	forutsætn 18	H.pr. 2018	2018	2 018	2 018
2100 Rektor Angvik skole											
Utgifter	6 733 619	6 847 619	114 000	-100 000	0	-129 000	0	0	0	0	0
Inntekter	-360 619	-360 619	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nettoramme	6 373 000	6 487 000	114 000	-100 000	0	6 387 000	0	6 258 000	0	6 258 000	0
2200 Rektor Bætfjord skule											
Utgifter	24 101 000	25 111 987	1 010 987	78 000	0	-476 000	0	0	0	0	0
Inntekter	-960 000	-1 313 987	-353 987	0	0	0	0	0	0	0	0
Nettoramme	23 141 000	23 798 000	657 000	78 000	0	23 876 000	0	23 400 000	0	23 400 000	0
2500 Styrer Angvik bhg.											
Utgifter	3 404 266	3 475 266	71 000	-50 000	0	0	0	0	0	0	0
Inntekter	-600 118	-600 118	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nettoramme	2 804 148	2 875 148	71 000	-50 000	0	2 825 148	0	2 768 148	0	2 768 148	0
2600 Styrer Solsida bhg.											
Utgifter	7 687 560	7 949 560	262 000	-70 000	0	-126 000	0	0	0	0	0
Inntekter	-1 530 560	-1 620 560	-90 000	0	0	0	0	0	0	0	0
Nettoramme	6 157 000	6 329 000	172 000	-70 000	0	6 259 000	0	6 133 000	0	6 133 000	0
2800 Styrer Bergsøy bhg.											
Utgifter	2 185 380	2 285 825	100 445	525 000	0	-36 000	0	0	0	0	0
Inntekter	-385 380	-437 825	-52 445	0	0	0	0	0	0	0	0
Nettoramme	1 800 000	1 848 000	48 000	525 000	0	2 373 000	-36 000	0	2 337 000	0	2 337 000
2900 Styrer Astaddalen friluftsbhg.											
Utgifter	2 653 213	2 924 213	271 000	-40 000	0	-45 000	0	0	0	0	0
Inntekter	-462 213	-672 213	-210 000	0	0	0	0	0	0	0	0
Nettoramme	2 191 000	2 252 000	61 000	-40 000	0	2 212 000	-45 000	0	2 167 000	0	2 167 000
3000 Avd.leder helse og omsorg											
Utgifter	80 109 159	83 409 159	3 300 000	3 867 000	0	-1 344 000	0	0	0	0	0
Inntekter	-14 239 159	-16 187 159	-1 948 000	0	0	0	0	0	0	0	0
Nettoramme	65 870 000	67 222 000	1 352 000	3 867 000	0	71 089 000	-1 344 000	0	69 745 000	0	69 745 000
4000 Avd.leder areal og drift											
Utgifter	22 058 127	22 625 127	567 000	0	0	-264 000	0	0	0	0	0
Inntekter	-9 128 127	-9 389 127	-261 000	0	0	0	0	0	0	0	0
Nettoramme	12 930 000	13 236 000	306 000	0	0	100 000	13 336 000	0	13 072 000	0	13 072 000

	Oppr. Ramme 2 017	Rev. Ramme 2 017	Endring Opr-Rev 17 forutsetn 18	H.pr. 2 018	Endring Gr.I. Ramme vekst 18	Ramme- reduksjon Lønns- vekst 18	Ramme II 2 018	Kst.-Ramme 2 018	Endr. Kst.-Ramme 2 018
5000 Kulturkontoret									
Utgifter	2 487 000	2 510 000	23 000	0		-38 000	0	0	0
Inntekter	-657 000	-597 000	60 000	0		0	0	0	0
Nettoramme	1 830 000	1 913 000	83 000	0	0 1 913 000	-38 000	0 1 875 000	0 1 875 000	0 1 875 000
5100 Kulturskolen									
Utgifter	3 421 932	3 467 932	46 000	0		-22 000	0	0	0
Inntekter	-2 352 932	-2 352 932	0	0		0	0	0	0
Nettoramme	1 069 000	1 115 000	46 000	0	0 1 115 000	-22 000	0 1 093 000	0 1 093 000	0 1 093 000
sum netto driftsram. A 1000-5100	155 607 000	159 361 000	-3 754 000	3 772 000	150 000	163 283 000	-3 180 000	0 160 103 000	0 160 103 000
6010 Avd.leder drift- VAR vann									
Utgifter	1 931 862	1 975 862	44 000	601 384		0	0	0	0
Inntekter	-1 886 000	-1 924 000	-38 000	-703 246		0	0	0	0
Nettoramme	45 862	51 862	6 000	-101 862	50 000	0	0	0	0
6020 Avd.leder drift- VAR avløp									
Utgifter	1 757 904	1 803 904	46 000	683 738		0	0	0	0
Inntekter	-2 078 766	-2 112 766	-34 000	-374 876		0	0	0	0
Nettoramme	-320 862	-308 862	12 000	308 862	0	0	0	0	0
6030 Avd.leder drift- VAR slam									
Utgifter	1 164 937	1 165 937	1 000	454 268		0	0	0	0
Inntekter	-1 164 937	-1 164 937	0	-455 268		0	0	0	0
Nettoramme	0	1 000	1 000	-1 000	0	0	0	0	0
6040 Avd.leder drift- VAR renov									
Utgifter	3 582 014	3 583 014	1 000	102 813		0	0	0	0
Inntekter	-3 582 014	-3 582 014	0	-103 813		0	0	0	0
Nettoramme	0	1 000	1 000	-1 000	0	0	0	0	0
6050 Brannsjef- VAR feiling									
Utgifter	688 339	694 339	6 000	131 736		0	0	0	0
Inntekter	-688 339	-688 339	0	-137 736		0	0	0	0
Nettoramme	0	6 000	6 000	-6 000	0	0	0	0	0
sum netto driftsram. VAR	-275 000	-249 000	-26 000	199 000	50 000	0	0	0	0

	Oppr. Ramme 2 017	Rev. Ramme 2 017	Endring Opr-Rev 17	Endret forutsætn 18	Gr.I. Ramme H.pr. 2018	Ramme- reduksjon	Lønns- vekst 18	Ramme II 2 018	Endr. Kst. Ramme 2 018	Kst.-Ramme 2 018
1svar										
7000 Kommunestyrets reservepost										
Utgifter	3 850 000	750 000	-3 100 000	2 250 000	0	0	0	0	0	0
Inntekter	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nettoramme	3 850 000	750 000	-3 100 000	2 250 000	0	3 000 000	0	3 000 000	0	3 000 000
um netto driftsram. A 1000-7000	159 182 000	159 862 000	-680 000	6 221 000	200 000	166 283 000	-3 180 000	0	163 103 000	0
8000 Skatt, rammeoverføringer										
Utgifter	2 400 000	3 649 000	1 249 000	0	0	0	0	0	0	0
Inntekter	-172 619 000	-173 868 000	-1 249 000	-3 304 000	0	-3 304 000	0	0	0	0
Nettoramme	-170 219 000	-170 219 000	0	-173 523 000	0	-173 523 000	0	-173 523 000	0	-173 523 000
9000 Finans, avskrivninger, resultat m.y.										
Utgifter	11 961 000	20 000 547	8 039 547	63 000	0	0	0	0	0	0
Inntekter	-924 000	-9 643 547	-8 719 547	0	0	0	0	0	0	0
Nettoramme	11 037 000	10 357 000	-680 000	63 000	0	10 420 000	0	10 420 000	0	10 420 000
ium netto driftsram. A 8000-9000	-159 182 000	-159 862 000	680 000	-3 241 000	0	-163 103 000	0	-163 103 000	0	-163 103 000
Netto budsjettrammer	0	0	0	2 980 000	200 000	3 180 000	-3 180 000	0	0	0
2-ellestrådet- selskap 5										
1svar										
Oppr. Ramme 2 017	Rev. Ramme 2 017	Endring Opr-Rev 17	Endret forutsætn 18	Gr.I. Ramme H.pr. 2018	Ramme- reduksjon	Lønns- vekst 18	Ramme II 2 018	Endr. Kst. Ramme 2 018	Kst.-Ramme 2 018	
5500 Fellesrådet - tilskudd										
Utgifter	2 504 000	2 504 000	0	0	0	0	0	0	0	0
Inntekter	-2 504 000	-2 504 000	0	0	0	0	0	0	0	0
Nettoramme	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kommunalt tilskudd	1 710 000	1 710 000	0	0	0	1 710 000	0	5 000	1 715 000	0
Tjenesteytingssavtale	2 410	310 000	307 590	0	0	310 000	0	5 000	315 000	0
SUM kommunalt bidrag	1 712 410	2 020 000	-307 590	0	0	2 020 000	0	10 000	2 030 000	0

Økonomiplan 2018-2021 basert utifra rev. budsjett 2017

Endringer i forutsetninger

Detaljerte endringer mht driftsrammer

Årsval	Endring- tiltak	Beløp	Delsum
1000 Folkevalgte			
Nettoramme	2 568 000		
Endret forutsetning:			
Endret driftsnivå 2017	-51 000	Generell ramme trukket inn- ca 2,0 %	
Tilskudd VÅR- området	-50 000	Reduksjon tilskudd til VÅR- området	
Reduksjon i ramme	-33 000	Driftsredusjoner	
Pris- og lønnsvekst 2017	0		
1100 Rådmannen			
Nettoramme	4 963 000		
Endret forutsetning:			
Endret driftsnivå 2017	-99 000	Generell ramme trukket inn- ca 2,0 %	
Fellesrådet- økt ramme	10 000	Lønns- og prisvekstvekst 2017	
Stortingsvalg	-150 000	Endret driftsramme foruts. 2017	
Lønn til lærling	-195 000	Flyttes til ansvar 2200	
Justerering av driftsramme	326 000	Flytting av ramme til annet ansvarsområde	
Pris- og lønnsvekst 2017	0		
1200 Økonomisjef			
Nettoramme	5 460 000		
Endret forutsetning:			
Endret driftsnivå 2017	-109 000	Generell ramme trukket inn- ca 2,0 %	
Justerering av driftsramme	100 000	Flytting av ramme til annet ansvarsområde	
Pris- og lønnsvekst 2017	0		
1300 Ass. Rådmann			
Nettoramme	2 927 852		
Endret forutsetning:			
Endret driftsnivå 2017	-58 000	Generell ramme trukket inn- ca 2,0 %	
Justerering av driftsramme	-597 000	Flytting av ramme til annet ansvarsområde	
Personvernombud	100 000	Kjøpt tjeneste fra IKA	
Pris- og lønnsvekst 2017	0		
1400 NAV- kontoret			
Nettoramme	1 857 000		
Endret forutsetning:			

			Generell ramme trukket inn- ca 2,0 %
Endret driftsnivå 2017	-37 000		
Pris- og lønnsvekst 2017	0	1 820 000	
2000 Skolefaglig kompetanse			
Nettoramme	7 281 000		
Endret forutsetning:			
Endret driftsnivå 2017	-145 000		Generell ramme trukket inn- ca 2,0 %
Redusert driftsramme	-200 000		Økt bruk av disp.fond
Pris- og lønnsvekst 2017	0	6 936 000	
2050 Barnehagefaglig kompetanse			
Nettoramme	7 229 000		
Endret forutsetning:			
Endret driftsnivå 2017	-144 000		Generell ramme trukket inn- ca 2,0 %
Økt ramme	301 000		
Pris- og lønnsvekst 2017	0	7 386 000	
2100 Rektor Angvik skole			
Nettoramme	6 487 000		
Endret driftsnivå 2017	-129 000		Generell ramme trukket inn- ca 2,0 %
Reduksjon i ramme	-100 000		Reduksjonstiltak
Pris- og lønnsvekst 2017	0	6 258 000	
2200 Rektor Batnfjord skule			
Nettoramme	23 798 000		
Endret forutsetning:			
Endret driftsnivå 2017	-476 000		Generell ramme trukket inn- ca 2,0 %
Ekstra ressurs 2017	250 000		Helårsvirknings, jfr. k-sak 2017
Tilskudd MOT	33 000		Overflyttes fra ansvar 3000
Lønn til lærling	195 000		Overflyttes fra ansvar 1100
Reduksjon i ramme	-200 000		Investering Batnfjord skule- bruk av fond
Reduksjon i ramme	-200 000		Reduksjonstiltak
Pris- og lønnsvekst 2017	0	23 400 000	
2500 Styrer Angvik bhg.			
Nettoramme	2 875 148		
Endret forutsetning:			
Endret driftsnivå 2017	-57 000		Generell ramme trukket inn- ca 2,0 %
Reduksjon i ramme	-50 000		Reduksjonstiltak
Pris- og lønnsvekst 2017	0	2 768 148	
2600 Styrer Solsida bhg.			
Nettoramme	6 329 000		

Endret forutsetning:			
Endret driftsnivå 2017	-126 000	Generell ramme trukket inn- ca 2,0 %	
Reduksjon i ramme	-70 000	Reduksjonstiltak	
Pris- og lønnsvekst 2017	0	6 133 000	
2800 Styrer Bergsøy bhg.			
Nettoramme	1 848 000		
Endret forutsetning:			
Endret driftsnivå 2017	-36 000	Generell ramme trukket inn- ca 2,0 %	
Pedagogisk leder	565 000	Pedagogisk leder tilslatt medio august 17	
Reduksjon i ramme	-40 000	Reduksjonstiltak	
Pris- og lønnsvekst 2017	0	2 337 000	
2900 Styrer Astraddalen friluftsbhg.			
Nettoramme	2 252 000		
Endret forutsetning:			
Endret driftsnivå 2017	-45 000	Generell ramme trukket inn- ca 2,0 %	
Reduksjon i ramme	-40 000	Reduksjonstiltak	
Pris- og lønnsvekst 2017	0	2 167 000	
3000 Avd.leder helse og omsorg			
Nettoramme	67 222 000		
Endret forutsetning:			
Endret driftsnivå 2017	-1 344 000	Generell ramme trukket inn- ca 2,0 %	
Tilskudd MOT	-33 000	Overflyttet til ansvar 2200	
Økt driftstramme	3 900 000	Tilførsel ramme	
Pris- og lønnsvekst 2017	0	69 745 000	
4000 Avd.leder areal og drift			
Nettoramme	13 236 000		
Endret forutsetning:			
Endret driftsnivå 2017	-264 000	Generell ramme trukket inn- ca 2,0 %	
Økt ramme vedlikehold	100 000	Hprøg : Veg, anlegg, bygg	
Pris- og lønnsvekst 2017	0	13 072 000	
5000 Kulturstkontoret			
Nettoramme	1 913 000		
Endret forutsetning:			
Endret driftsnivå 2017	-38 000	Generell ramme trukket inn- ca 2,0 %	
Pris- og lønnsvekst 2017	0	1 875 000	
5100 Rektor musikk- og kulturskolen			

Nettoramme	1 115 000		
Endret forutsetning:			
Endret driftsnivå 2017	-22 000	Generell ramme trukket inn- ca 2,0 %	
Pris- og lønnsvekst 2017	0	1 093 000	
Sum endring drift A 1000-5100	160 103 000	160 103 000	0
 6010 Avd.leder drift- VAR vann	 51 862		
Nettoramme			
Endret forutsetning:			
Endret driftsnivå 2017	0	Overskudd	
Endret forutsetning 2017	-703 246	Kommunestyret - redusert tilskudd	
Reduksjon tilskudd vann	50 000	Bundet driftsfond	
Avsetning til fonds	601 384		
Pris- og lønnsvekst 2017	0		
 6020 Avd.leder drift- VAR avløp	 -308 862		
Nettoramme			
Endret forutsetning:			
Endret driftsnivå 2017	0	Overskudd	
Endret forutsetning 2017	-374 876	Bundet driftsfond	
Avsetning til fonds	683 738		
Pris- og lønnsvekst 2017	0		
 6030 Avd.leder drift- VAR slam	 1 000		
Nettoramme			
Endret forutsetning:			
Endret driftsnivå 2017	0	Overskudd	
Endret forutsetning 2017	-455 268	Bundet driftsfond	
Avsetning til fonds	454 268		
Pris- og lønnsvekst 2017	0		
 6040 Avd.leder drift- VAR renovasjon	 1 000		
Nettoramme			
Endret forutsetning:			
Endret driftsnivå 2017	0	Overskudd	
Endret forutsetning 2017	-103 813	Bundet driftsfond	
Avsetning til fonds	102 813		
Pris- og lønnsvekst 2017	0		
 6050 Avd.leder drift- VAR feiring	 6 000		
Nettoramme			

Endret forutsetning:				
Endret driftsnivå 2017	0			
Endret forutsetning 2017	-137 736	Overskudd		
Avsetning til fonds	131 736	Bundet driftsfond		
Pris- og lønnsvekst 2017	0			
Sum endring VÅR- området	0	0	0	0
 7000 Kommunestyrets reservepost				
Nettoramme	750 000			
Kommunens reservepost	0	Reservepost tatt bort		
Pris- og lønnsvekst 2018	2 250 000	3 000 000 Samme lønnsoppstøtt opprinnelig budsjett 2017		
Sum endring reserveposte	3 000 000	3 000 000	0	0
Sum endring drift	163 103 000	163 103 000	0	0

Ansvar Endring- tiltak	Beløp	Deisum
8000 Skatt, rammeoverf.		
Nettoramme	-170 219 000	
Endret forutsetning:		
Konsesjonskraft	0	
Statlige overføringer	65 000	
Integreringsstillskudd	-1 851 000	
Avsetning til disposisjonsfond	1 851 000	
Skattelinntekter- endring	1 270 000	
Rammetilsk. statsbudsj.	16 000	
Inttekststøtjevn. statsbudsj.	-4 505 000	
Rentekomp.skoleanlegg	0	
Eiendomsskatt	-150 000	-173 523 000
9000 Finans, avskrivning, resultat	10 357 000	
Nettoramme		
Endret forutsetning:		
Reduksjon rentelinntekter	-16 000	
Økte rentelinntekter netto	0	
Økning avdragsutgifter	329 000	
Økt avkastning Pareto	-250 000	
Netto driftsresultat	0	
Inndekn undersk. tidi. år	0	
Sum endring drift	-163 103 000	-163 103 000
SUM endret ramme	0	0
Integreringsfond avsettes til disposisjonsfond		
I hht. statsbudsjett		
I hht. statsbudsjett		
I hht. statsbudsjett		
Angvik skole- Forutsetning full kompensasjon innen 10.12.17		
Antatt større rentegevinst 2018, kr. 750 0000		
Forutsetter positiv utvikling i markedet		
Avsetning til egenkapital til investeringer 2017-2020		

Endring forutsetning ANSVAR 8000, 9000 for 2017

Ansvar 8000 Skatt, rammeoverføring mv.

	R 2010	R 2011	R 2012	R 2013	R 2014	R 2015	R 2016	bud 2017	Endring	B 2018	B 2019	B 2020	B 2021
Jeneste 3200 Komm. næringsvirksomhet													
18770 Konseksjonsavgift	-66	-66	-66	-66	-29	-72	-60	0	-60	-60	-60	-60	-60
18920 Konseksjonskraftinntekt	-153	-83	-80	80	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sum	-219	-149	-146	14	-29	-72	-60	0	-60	-60	-60	-60	-60
Jeneste 8000 Skatt på inntekt													
11906 Byggesaksgebyr	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14709 Tap på krav	0	0	0	0	163	0	26	0	0	0	0	0	0
15007 Andre renteutgifter	0	0	11	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
18700 Skatteinntekter	-50 432	-45 772	-51 828	-54 748	-54 164	-59 425	-59 460	-64 084	1 270	-62 814	-62 814	-62 814	-62 814
18740 Eiendomsskatt-næringsverk/bruk	-1 482	-1 642	-9 833	-9 702	-2 449	-2 376	-2 400	-2 400	50	-2 350	-2 350	-2 350	-2 350
18750 Eiendomsskatt-bolig/fritid m.v.	0	0	0	0	-7 515	-7 335	-7 437	-7 342	-200	-7 542	-7 542	-7 542	-7 542
Sum	-51 914	-47 414	-61 649	-64 450	-63 965	-69 135	-69 271	-73 826	1 120	-72 706	-72 706	-72 706	-72 706
Jeneste 8400 Rammeoverføringer													
15400 Avsetning bundne fond	0	0	47	0	50	0	0	0	0	0	0	0	0
15700 Overfør. til investeringsregnsk.	252	609	240	262	0	0	0	0	0	0	0	0	0
17280 SUM Mønkskompens. fra inv. -netto	-1 262	-1 520	-400	-338	0	0	0	0	0	0	0	0	0
18000 Rammeoverføring	-57 588	-83 482	-88 415	-89 835	-91 881	-90 313	-89 622	-88 265	16	-88 249	-88 249	-88 249	-88 249
18000 Kommunereform-skjønn tilskudd	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
18100 Statlige overføringer- tiltakspakke	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
18001 Løpende inntektsutjevning	-7 933	-9 411	-6 508	-5 728	-8 090	-5 141	-10 731	-6 833	-4 505	-11 338	-11 338	-11 338	-11 338
18102 Komp.tilsk. omsorgssekt	-797	-811	-740	-719	-728	-698	-645	-700	55	-645	-645	-645	-645
18104 Investeringstilsk. Reform 97	-216	-222	-218	-204	-201	-196	-192	-200	10	-190	-190	-190	-190
18106 Rentekomp. Skoleanlegg	-201	-210	-157	-130	-163	-137	-102	-335	0	-335	-335	-335	-335
19400 Avsatt mønkskomp. d.fond	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sum	-67 745	-95 047	-96 151	-96 692	-101 013	-96 485	-101 292	-96 333	-4 424	-100 757	-100 757	-100 757	-100 757
Jeneste 8500 Statstilskudd vedr. flyktninger													
15400 Avsetning til disposisjonsfond	0	0	0	0	0	0	3 248	3 649	1 851	5 500	5 500	5 500	5 500
15500 Avsetning bundne fond	0	0	0	0	0	0	464	0	0	0	0	0	0
18101 Integreningsfond	0	0	0	0	0	0	-464	-3 248	-3 649	-1 851	-5 500	-5 500	-5 500
Sum	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
lettosum ansvar 8000	-119 878	-142 610	-157 946	-161 128	-165 007	-165 692	-170 635	-170 219	-3 304	-173 523	-173 523	-173 523	-173 523

nsyar 9000 Renter, aydrag, resultat mv.

	R 2010	R 2011	R 2012	R 2013	R 2014	R 2015	R 2016	bud 2017	Endring	B 2018	B 2019	B 2020	B 2021
Tjeneste 8700 Renter/ utbytte og lån													
13700 Til andre/ driftsavtale	18	18	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15000 Renteutgifter	6 489	6 615	5 690	4 675	3 960	3 515	3 211	3 363	69	3 432	3 432	3 432	3 432
15002 Renter nye lån ord. Investering	165	174	42	63	70	55	62	310	-85	225	225	225	225
15002 Finansutgifter nytt lån Bønifjord sk.	0	0	0	0	0	0	0	0	708	708	1 399	0	0
15002 Finansutgifter nytt lån sykehjem	0	0	0	0	0	0	0	0	1 760	1 760	4 560	7 360	0
15004 Renter kasakredit, prov.	3	4	130	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15006 Renter likviditetslån	20	329	298	259	207	37	0	0	0	0	0	0	0
15090 Tap på finansielle instrument	0	449	0	0	0	321	0	0	0	0	0	0	0
15500 Avsetning til bundne fonds	0	0	0	36	33	17	17	35	0	35	35	35	35
16900 Fordelte utgifter renter bygg/ anlegg	-175	-175	-60	-80	-60	-60	-80	-60	0	-60	-60	-60	-60
16900 Finansutgifter nytt lån Bønifjord sk.	0	0	0	0	0	0	0	0	-708	-708	-1 399	0	0
16900 Finansutgifter nytt lån sykehjem	0	0	0	0	0	0	0	0	-1 760	-1 760	-4 560	-7 360	0
17600 Renteintekter post/bank	-176	-280	-115	-228	-412	-368	-373	-115	0	-115	-115	-115	-115
19001 Renter skattetrekkonto	-4	-4	-4	-4	-4	-4	-2	-4	0	-4	-4	-4	-4
19002 Renter av fonds	-30	-43	-48	-36	-33	-15	-16	-15	0	-15	-15	-15	-15
19004 Renter startlån	-433	-491	-419	-356	-332	-313	-278	-300	0	-300	-300	-300	-300
19006 Andre renteintekter	-28	-18	-24	-50	-44	-36	-20	-30	0	-30	-30	-30	-30
19050 Utbytte/ avkastn. fra selskap	-3	-3	0	0	0	-17	0	0	0	0	0	0	0
19090 Gevinst finansielle instrumenter	-1 226	0	-835	-812	-262	0	-942	-400	-250	-650	-650	-650	-650
19400 Bruk av disposisjonsfond	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sum	4 620	6 575	4 655	3 469	3 123	3 132	1 579	2 784	-266	2 518	2 518	2 518	2 518
Tjeneste 8710 Avdrag													
15100 Avdragsutgifter	6 065	6 064	6 161	6 743	7 177	7 123	7 004	7 573	329	7 902	7 902	7 902	7 902
Sum	6 065	6 064	6 161	6 743	7 177	7 123	7 004	7 573	329	7 902	7 902	7 902	7 902
Tjeneste 8800 Resultat													
15300 Dekning tidl. års underskudd	0	0	3 485	11 846	6 700	1 447	0	0	0	0	0	0	0
15400 Avsetning til disp.fondet	0	0	0	0	0	9 455	8 772	8 721	-8 721	0	0	0	0
15700 Overføring til investeringsregnskap	0	0	0	0	0	1 963	0	0	0	0	0	0	0
19300 Disp. tidl. års overskudd	0	0	0	0	0	0	-8 691	-5 761	-8 721	8 721	0	0	0
19400 Bruk av disposisjonsfondet	-1 333	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sum	-1 333	0	3 485	11 846	6 700	4 174	3 011	0	0	0	0	0	0

Revideret

	R 2010	R 2011	R 2012	R 2013	R 2014	R 2015	R 2016	bud 2017	Endring	B 2018	B 2019	B 2020	B 2021
jeneste 8802 Bundne driftsfond													
15500 Avsetning til bundne driftsfond	30	43	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sum	30	43	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
jeneste 8990 Årets regnsk.messig over-/underskudd													
15800 Ikke disp. netto driftsres.	0	0	0	0	8 691	5 761	8 720	0	0	0	0	0	0
19800 Ikke disp. netto driftsres.	-10 539	-7 268	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sum	-10 539	-7 268	0	0	8 691	5 761	8 720	0	0	0	0	0	0
lettosum ansvar 9000	-9 631	-2 342	6 280	14 083	17 452	11 294	11 008	10 357	63	10 420	10 420	10 420	10 420
sum ansvar 8000-9000	-129 509	-144 952	-151 666	-147 045	-147 555	-154 398	-159 627	-159 862	-3 241	-163 103	-163 103	-163 103	-163 103

Oversikt over skatteinntektene de siste 10 år og årsbudsjett 2018

(alle beløp i hele 1000 kr.)

Konto	Skatteart	B	B	R	R	R	R	R	R	R	R
		2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009
	Sum skatteinntekter på formue og inntekt	62 814	64 084	59 460	59 425	54 164	54 748	51 828	45 772	50 432	49 430
	Skatteinntekter iflg. opprinnelig budsjett	62 814	64 084	59 460	56 686	55 664	54 297	49 200	48 400	48 350	47 481
	Korrigeret budsjett	62 814	64 084	59 460	56 686	55 664	54 297	49 200	48 400	48 350	47 481
	Merinntekter/ svikt iftt. OPPRINNELIG budsjett	0	0	0	2 739	-1 500	451	2 628	-2 628	2 082	1 949
	Merinntekter/ svikt iftt. KORRIGERT budsjett	0	0	0	2 739	-1 500	451	2 628	-2 628	2 082	1 949
	Endring i skatteinntekter i % fra året før	-2,0	7,8	0,1	9,7	-1,1	5,6	13,2	-9,2	2,0	12,6
1892/3200	Reg.konsejsjonsavgift/ konsesjonskraft	60	60	72	72	29	14	146	149	220	187
1874/8000	Eiendomsskatt- brutto inntekt	9 892	9 742	9 844	9 709	9 964	9 702	9 833	1 642	1 482	1 445
1800/8000	Rammeoverføringer	99 587	95 098	100 353	95 453	99 971	96 044	94 923	92 891	65 521	60 609
	Totalt skatteinntekter/ rammeoverf.	172 353	168 984	169 729	164 659	164 128	160 508	156 730	140 454	117 655	111 670
	Endring i skatteinntekter/ rammer iftt. året før i kr.	8 225,0	8 476,0	5 601,0	4 151,0	7 398,0	20 053,6	39 075,4	22 799,8	5 984,4	11 426,3
	Endring i skatteinntekter/ rammer iftt. året før i %	2,0	-0,4	3,1	0,3	2,3	2,4	11,6	19,4	5,4	11,4
1500/8700	Renter på løpende lån inkl. renter kassakreditt	3 657	3 673	3 273	3 604	4 237	4 738	5 733	6 790	6 654	7 142
1510/8710	Avdrag på løpende lån (eksl. ekstraord./etabl.lån)	7 902	7 573	7 004	7 123	7 177	6 742	6 160	6 064	6 065	5 850
	Sum renter og avdrag på løpende lån	11 559	11 246	10 277	10 727	11 414	11 480	11 893	12 854	12 719	12 992
170 000	Lånegjeld pr. 31.12. i hele 1000 kr	167 951	163 143	165 423	168 007	173 707	173 090	172 200	172 200	172 200	172 200
	Renter og avdrag i % av skatteinntektene	18,40	17,55	17,28	18,05	21,07	20,97	22,95	28,08	25,22	26,28
	Renter/avdrag i % av tot. skatter/rammeoverf.	6,71	6,66	6,05	6,51	6,95	7,15	7,59	9,15	10,81	11,63
	Lånegjeld pr. innbygger i kr.	64 320	64 320	67 747	57 255	57 543	58 673	60 393	61 962	65 775	65 775

Investeringssbudsjett 2018 - 2021 - NETTO

versjon 2- rådmannens forslag

ordelt på prosjekt, tjeneste og art

Art	Tjen.	Prosj.	Tekst	Kostnadsoverslag				SUM	Finansiering Lånemidler	Tilskott	Annen	Sum	Finans.	Merknader
				2018	2019	2020	2021							
5200	2830	9 104	Uttånn Startånn Husbanken	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000	8 000 000	8 000 000	0	0	0	8 000 000	
entraladm														
2000	1206	9 100	Omkjøle ikt-utstyr/ interne invest.	500 000	800 000	500 000	1 000 000	2 800 000	2 800 000	0	0	0	2 800 000	
kole/ barnehage														
2300	2210	9 216	Astaddalen bhgg- tillbygg/ heis	2 800 000	0	0	0	2 800 000	2 800 000	0	0	0	2 800 000	
2300	2210	9 204	Uteområde Solsida barnehage	0	500 000	0	1 000 000	1 500 000	1 500 000	0	0	0	1 500 000	Ubrukt lånerem
2300	2220	9 200	Tillbygg/rehab. Batinfjord skule	16 000 000	17 219 000	0	0	33 219 000	33 219 000	0	0	0	33 219 000	"Byggelån"
2300	2220	9 205	Angvik skole	300 000	0	0	0	300 000	300 000	0	0	0	300 000	
else/ omsorg														
3500	2610	9 302	Detailprosjeektering ny sykehjem	2 000 000	0	0	0	2 000 000	0	0	0	2 000 000	2 000 000	Egenkap 2018
2300	2610	9 302	Ny sjukeheim- bygging	59 500 000	70 000 000	70 031 000	0	199 531 000	121 000 000	63 000 000	0	15 531 000	199 531 000	Egenkap 2018
2000	2542		Hjemmetjenesten- el. Lås beboe	130 000	0	0	0	0	130 000	0	0	0	130 000	
2000	2532		Kjøkkenet- ny ovn	105 000	0	0	0	0	105 000	0	0	0	105 000	
real og drift														
3700	3010	9 105	Kommuneplan og reguleringspl.	300 000	0	0	0	300 000	300 000	0	0	0	300 000	
2000	3030		GIS-linje plan og matrikkel	100 000	0	0	0	100 000	100 000	0	0	0	100 000	
2300	1300		Kommunehust- rehab. fasadelav	200 000	0	0	0	200 000	200 000	0	0	0	200 000	
2800	3150		Grunnkjøp boligfelt/ næring	500 000	0	0	0	500 000	500 000	0	0	0	500 000	
2300	3150		Fiberframføring kommunale bolig	120 000	0	0	0	120 000	120 000	0	0	0	120 000	
2300	3150		Opparbeidig boligfelt/ næring	1 000 000	3 000 000	3 000 000	10 000 000	3 900 000	0	6 100 000	0	10 000 000		
2300	3320		Ikornesvegen oppjustering, Høgs	200 000	0	0	0	200 000	200 000	0	0	0	200 000	
2300	3320		Ferdigstillelse veg til Einnesvege	200 000	0	0	0	200 000	200 000	0	0	0	200 000	
2300	3320		Storbua-tredekke, Batnfjords.	0	100 000	0	0	0	100 000	0	0	0	100 000	
2300	3320		Abakkvegen-bæreevn, Fagerlia	200 000	0	0	0	200 000	200 000	0	0	0	200 000	
2300	3150		Solsida boligfelt, veglys	200 000	0	0	0	200 000	200 000	0	0	0	200 000	
2300	2653		Øratunet- renov. terasse/fasade	100 000	0	0	0	100 000	100 000	0	0	0	100 000	
2300	3257		Driftsbrygget- renov. av lokale	600 000	0	0	0	600 000	600 000	0	0	0	600 000	
12300	3150	9 633	Søvik b.f.- nytt dekke	100 000	0	0	0	100 000	100 000	0	0	0	100 000	
12300	3320		Bergeveien- rehabilt. veg-dekke	800 000	0	0	0	800 000	800 000	0	0	0	800 000	
12300	3320		Slettamyrå Angvik- nytt dekke	0	200 000	0	0	0	200 000	0	0	0	200 000	
12300	3390		Batinfjord brannstasjon- ombygg	1 000 000	0	0	0	1 000 000	1 000 000	0	0	0	1 000 000	
13700	2650		Tilstandsanalyse boliger/samf.h.	150 000	0	0	0	150 000	150 000	0	0	0	150 000	
cultur														
12300	3860	9 608	Batnfj. samf.hus- rehab. fasade	200 000	0	0	0	200 000	200 000	0	0	0	200 000	
12300	3810		Gjenneshallen-rehab. gulv + lås	250 000	0	0	0	250 000	250 000	0	0	0	250 000	
12300	3860		Rehabilitering B.sh.- svømmeh.	0	2 000 000	0	0	2 000 000	2 000 000	0	0	0	2 000 000	
12100	1902		Traktor-areal og drift	0	800 000	0	0	800 000	800 000	0	0	0	800 000	
12000	1902		Maskiner og utstyr driftsavd.	100 000	0	0	0	200 000	200 000	0	0	0	300 000	

Inanskostnader Bærfjord skule 2018:

Østnader 2018	16 000 000
minus egenkapital	0
Åneopptak:	16 000 000
vdrag- 50 år	320 000
lenter 2,0% p.a.	320 000
sum finanskostnad	640 000
	Belastes byggeregnskapet 2018

Inanskostnader andre investeringsoppgaver 2018:

Østnader andre pr	16 505 000
minus tomtesalg	600 000
minus ubrukte lånemi	1 900 000
Åneopptak:	14 005 000
vdrag- 25 år	560 200
lenter 2,0% p.a.	280 100
sum finanskostnad	840 300

Avtatt statstilskudd i 2021 på 63 mill. kr. til ny sykehjem vil gå til delvis nedbetaling av lån.

Det foruteses lav rente i beregningen til 2,0 % i perioden. Rentebanen vil øke til 3,0 fra 2020 investeringsoppgavene for skole og sykehjem/ helsehus avskrives/ avdras over 50 år.

Bør Olav Eide, Økonomisjef

30.10.2017

åneoversikt driftsbudsjet 2018-2021

Renter og avdrag

Konto	Lånegj. pr. 01.01.18	2018			2019			2020			2021			Lånegj.			Nom.	Rente-	Vilkår	Lånenr.	Forfall
		Renter	Avdrag	Renter	31.12.21	R. i %	vilkår														
Lp Kommunekreditt																					
145 355 100	2 539 890	62 000	203 128	57 000	203 128	52 000	203 128	47 000	203 128	47 000	203 128	47 000	203 128	1 727 378	2,50	01.01.18	5029608	4 terminer			
145 355 101	11 638 708	304 000	529 034	290 000	529 034	276 000	529 034	262 000	529 034	262 000	529 034	262 000	529 034	9 522 572	2,50	01.01.18	5024525	01.05-01.11			
145 355 102	5 000 000	135 000	400 000	125 000	400 000	115 000	400 000	105 000	400 000	105 000	400 000	105 000	400 000	3 400 000	2,50	01.01.18	5395574	01.07-01.12			
145 355 103	15 075 000	135 000	400 000	125 000	400 000	115 001	400 000	105 001	400 000	105 001	400 000	105 001	400 000	13 475 000	2,50	01.01.18	5395575	01.07-01.13			
Kommunalbanken																					
145 355 200	4 077 680	105 000	226 540	100 000	226 540	95 000	226 540	90 000	226 540	90 000	226 540	90 000	226 540	3 171 520	2,50	01.01.18	20090426	01.03-01-09			
145 355 201	25 249 540	650 000	1 030 600	625 000	1 030 600	600 000	1 030 600	550 000	1 030 600	550 000	1 030 600	550 000	1 030 600	21 127 140	2,50	01.01.18	20080708	22.06-22.12			
145 355 202	3 278 950	80 000	156 140	75 000	156 140	70 000	156 140	65 000	156 140	65 000	156 140	65 000	156 140	2 654 390	2,50	01.01.18	20100224	22.06-22.13			
145 355 203	4 111 030	110 000	316 220	105 000	316 220	100 000	316 220	95 000	316 220	95 000	316 220	95 000	316 220	2 846 150	2,50	01.01.18	20040344	17.06-16.12			
145 355 204	1 363 100	35 000	64 920	32 000	64 920	29 000	64 920	26 000	64 920	26 000	64 920	26 000	64 920	1 103 420	2,50	01.01.18	20100223	29.04-29.10			
145 355 205	8 492 180	220 000	377 420	210 000	377 420	200 000	377 420	190 000	377 420	190 000	377 420	190 000	377 420	6 982 500	2,50	01.01.18	20050333	15.06-15.12			
145 355 206	15 241 580	395 000	586 216	377 000	586 216	359 000	586 216	341 000	586 216	341 000	586 216	341 000	586 216	12 896 716	2,50	01.01.18	20120244	01.06-01-12			
145 355 208	17 685 830	459 000	680 220	441 000	680 220	423 000	680 220	405 000	680 220	405 000	680 220	405 000	680 220	14 964 950	2,50	01.01.18	20080271	15.01-15.07			
145 355 209	4 517 480	120 000	291 460	112 000	291 460	104 000	291 460	96 000	291 460	96 000	291 460	96 000	291 460	3 351 640	2,50	01.01.18	20010248	01.03-01.09			
145 355 210	12 086 460	316 000	589 580	302 000	589 580	288 000	589 580	274 000	589 580	274 000	589 580	274 000	589 580	9 728 140	2,50	01.01.18	20050305	17.03-17.09			
145 355 211	3 392 300	88 000	161 540	83 000	161 540	78 000	161 540	73 000	161 540	73 000	161 540	73 000	161 540	2 746 140	2,50	01.01.18	20120506	30.04-30.10			
145 355 212	2 457 610	65 000	169 480	60 000	169 480	55 000	169 480	50 000	169 480	50 000	169 480	50 000	169 480	1 779 690	2,50	01.01.18	20020687	01.02-01.11			
145 355 213	1 800 000	52 000	300 000	45 000	300 000	38 000	300 000	31 000	300 000	31 000	300 000	31 000	300 000	600 000	2,50	01.01.18	20130358	01.05-01.11			
145 355 214	5 608 520	147 000	273 580	159 000	273 580	151 000	273 580	143 000	273 580	143 000	273 580	143 000	273 580	4 514 200	2,50	01.01.18	20110376	20.01-20.07			
145 355 215	1 860 200	48 000	74 400	46 000	74 400	44 000	74 400	42 000	74 400	42 000	74 400	42 000	74 400	1 562 600	2,50	01.01.18	20130190	01.05-01.11			
145 355 216	2 727 260	77 000	363 640	68 000	363 640	59 000	363 640	50 000	363 640	50 000	363 640	50 000	363 640	1 272 700	2,50	01.01.18	20140376	01.05-01.11			
145 355 217	7 896 000	210 000	336 000	201 000	336 000	192 000	336 000	183 000	336 000	183 000	336 000	183 000	336 000	6 552 000	2,50	01.01.18	20140377	01.05-01.11			
Nusbanken																					
245 395 100	122 903	5 400	92 816	2 500	30 087	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
245 395 202	0	21 000	0	18 000	0	15 000	0	12 000	0	10 000	0	8 000	0	0	0	0	0	0	0	0	
245 395 206	0	59 000	0	56 000	0	53 000	0	50 000	0	48 000	0	45 000	0	0	0	0	0	0	0	0	
245 395 207	0	59 000	0	56 000	0	53 000	0	50 000	0	48 000	0	45 000	0	0	0	0	0	0	0	0	
245 395 212	0	65 000	0	60 000	0	61 000	0	62 000	0	63 000	0	64 000	0	0	0	0	0	0	0	0	
245 395 213	0	67 000	0	62 000	0	58 000	0	53 000	0	50 000	0	48 000	0	0	0	0	0	0	0	0	
245 395 214	0	93 000	0	88 000	0	83 000	0	78 000	0	73 000	0	68 000	0	0	0	0	0	0	0	0	
Tilsum	156 222 221	4 182 400	7 622 934	3 980 500	7 580 205	3 766 001	7 530 118	3 522 001	7 530 118	3 522 001	7 530 118	3 522 001	7 530 118	125 978 846							

Lye investeringsoppgaver- låneopptak

	Lånegj. pr. 01.01.18	2018	2019	2020	2021	Lånegj.	Nom.	Rente-		
Konto	Renter	Avdrag	Renter	Avdrag	Renter	Avdrag	Renter	Vilkår	Lånenr.	Forfall
or 2018	14 005 000	175 000	280 000	343 000	560 000	329 000	560 000	315 000	560 000	12 045 000 Samletårn 30år 01.07-01.12
or 2019	16 312 000	0	0	203 000	326 000	400 000	652 000	395 000	652 000	14 682 000 Samletårn 30år 01.07-01.12
or 2020	8 000 000	0	0	0	0	100 000	160 000	190 000	320 000	7 520 000 Samletårn 30år 01.07-01.12
or 2021	2 502 000	0	0	0	0	0	0	31 000	50 000	2 452 000 Samletårn 30år 01.07-01.12
sum	40 819 000	175 000	280 000	546 000	886 000	829 000	1 372 000	931 000	1 582 000	36 699 000

B Nytt sykehjem : Finanskostnader netto er holdet utenfor da byggelånsrenter tilføres prosjektet og ikke belastes drift i årene 2018-2010.
ånet ift. nytt sykehjem forutsettes konvertert i 2021. Finanskostnader vil påløpe med 1,925 mill. kr. f.o.m. 2020, som kommer i tillegg til tallene i kolonnen overfor.

Lye Startårs, Husbanken

	Lånegj. pr. 01.01.18	2018	2019	2020	2021	Lånegj.	Nom.	Rente-		
AR	Renter	Avdrag	Renter	Avdrag	Renter	Avdrag	Renter	Vilkår	Lånenr.	Forfall
or 2018	0	50 000	0	55 000	0	52 000	0	49 000	0	2,50 01.07-01.12
or 2019	0	0	0	50 000	0	55 000	0	52 000	0	2,50 01.07-01.12
or 2020	0	0	0	0	0	50 000	0	55 000	0	2,50 01.07-01.12
or 2021	0	0	0	0	0	0	0	50 000	0	2,50 01.07-01.12
sum	0	50 000	0	105 000	0	157 000	0	206 000	0	0 01.07-01.12
sum renter/ avdrag	4 407 400	7 902 934	4 631 500	8 446 205	4 752 001	8 902 118	4 659 001	9 112 118	162 677 846	
totalt pr. år	12 310 334	13 077 705	13 654 119		13 771 119		52 813 277			

-åneoversikt investeringsbudsjett 2018 - 2021

Renter og avdrag Husbanken

Lånegj. pr. 01.01.18		2018		2019		2020		2021		Lånegj.		Nom.	Rente-	Forfall
Konto		Renter	Avdrag	Renter	Avdrag	Renter	Avdrag	Renter	Avdrag	Renter	Vilkår	R. i %	Lånenr.	
245 395 206	638 579	0	112 000	0	112 000	0	112 000	0	112 000	190 579	2,50	01.01.17	14632659	01.05-01.11
245 395 207	2 362 000	0	110 000	0	110 000	0	110 000	0	110 000	1 922 000	2,50	01.01.17	146332895	01.03-01.09
245 395 212	2 510 500	0	107 000	0	107 000	0	107 000	0	107 000	2 082 500	2,50	01.01.17	146096177	01.03-01.09
245 395 213	2 610 500	0	105 000	0	105 000	0	105 000	0	105 000	2 190 500	2,50	01.01.17	146345087	01.02-01.08
245 395 214	3 608 000	0	137 000	0	137 000	0	137 000	0	137 000	3 060 000	2,50	01.01.17	146358072	01.05-01.11
													571 000	571 000
													9 445 579	9 445 579
													11 729 579	11 729 579
														11 729 579

Jye Startlån, Husbanken													
ÅR	01.01.18	Renter	Avdrag	Renter	Avdrag	Renter	Avdrag	Renter	Avdrag	R.i %	vilkkår	Länernr.	Forfall
for 2018	2 000 000	0	120 000	0	120 000	0	120 000	0	120 000	2,50	01.01.17	001.06-01.12	
for 2019	2 000 000	0	0	0	80 000	0	80 000	0	80 000	2,50	01.01.17	001.06-01.12	
for 2020	2 000 000	0	0	0	0	0	120 000	0	120 000	2,50	01.01.17	001.06-01.12	
for 2021	2 000 000	0	0	0	0	0	0	0	80 000	2,50	01.01.17	001.06-01.12	
sum	8 000 000	0	120 000	0	200 000	0	320 000	0	400 000	6 960 000			
sum renter/ avdrag / lå	0	691 000	0	771 000	0	891 000	0	971 000	0	971 000	16 405 579		
Totalt pr. år		691 000		771 000						971 000		3 324 000	